

Riksdagens protokoll

2009/10:52

Torsdagen den 17 december

Kl. 09.00 – 15.05

Protokoll
2009/10:52

---

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 11 december.

2 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 16 december

JuU1 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Punkt 2 (Prioritering av arbetet mot ekonomisk brottslighet)

1. utskottet
2. res. 1 (s, v, mp)

Votering:

151 för utskottet

145 för res. 1

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partis fördelning av rösterna:

För utskottet: 79 m, 26 c, 23 fp, 23 kd

För res. 1: 112 s, 20 v, 13 mp

Frånvarande: 18 s, 18 m, 3 c, 5 fp, 1 kd, 2 v, 6 mp

Punkt 5 (Prioritering av arbetet mot människohandel)

1. utskottet
2. res. 4 (s, v, mp)

Votering:

152 för utskottet

145 för res. 4

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partis fördelning av rösterna:

För utskottet: 80 m, 26 c, 23 fp, 23 kd

För res. 4: 112 s, 20 v, 13 mp

Frånvarande: 18 s, 17 m, 3 c, 5 fp, 1 kd, 2 v, 6 mp

Punkt 9 (Prioritering av arbetet mot ungdomsbrottslighet)

1. utskottet
2. res. 8 (s, v, mp)

Votering:

153 för utskottet

145 för res. 8

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 81 m, 26 c, 23 fp, 23 kd

För res. 8: 112 s, 20 v, 13 mp

Frånvarande: 18 s, 16 m, 3 c, 5 fp, 1 kd, 2 v, 6 mp

Punkt 12 (Polisens yttre organisation)

1. utskottet
2. res. 10 (s, v, mp)

Votering:

153 för utskottet

144 för res. 10

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 81 m, 26 c, 23 fp, 23 kd

För res. 10: 111 s, 20 v, 13 mp

Frånvarande: 19 s, 16 m, 3 c, 5 fp, 1 kd, 2 v, 6 mp

Punkt 13 (Enhet för bekämpning av grov organiserad brottslighet)

1. utskottet
2. res. 11 (s, v, mp)

Votering:

153 för utskottet

145 för res. 11

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 81 m, 26 c, 23 fp, 23 kd

För res. 11: 112 s, 20 v, 13 mp

Frånvarande: 18 s, 16 m, 3 c, 5 fp, 1 kd, 2 v, 6 mp

Punkt 31 (Utbildning om mäns våld mot kvinnor)

1. utskottet
2. res. 20 (s, v, mp)

Votering:

152 för utskottet

145 för res. 20

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 80 m, 26 c, 23 fp, 23 kd
För res. 20: 112 s, 20 v, 13 mp
Frånvarande: 18 s, 17 m, 3 c, 5 fp, 1 kd, 2 v, 6 mp

Prot. 2009/10:52
17 december

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU1 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik

Punkt 3 (Bostadspolitiska mål)

1. utskottet
2. res. 1 (s, v, mp)

Votering:

151 för utskottet
145 för res. 1
53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 80 m, 26 c, 22 fp, 23 kd
För res. 1: 112 s, 20 v, 13 mp
Frånvarande: 18 s, 17 m, 3 c, 6 fp, 1 kd, 2 v, 6 mp

Punkt 4 (Bostadspolitikens inriktning)

1. utskottet
2. res. 2 (s, v, mp)

Votering:

153 för utskottet
144 för res. 2
52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 81 m, 26 c, 23 fp, 23 kd
För res. 2: 111 s, 20 v, 13 mp
Frånvarande: 19 s, 16 m, 3 c, 5 fp, 1 kd, 2 v, 6 mp

Johan Löfstrand (s) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats som frånvarande.

Punkt 5 (Mål för bostadsbyggandet)

1. utskottet
2. res. 3 (s, v, mp)

Votering:

152 för utskottet
145 för res. 3
52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 80 m, 26 c, 23 fp, 23 kd
För res. 3: 112 s, 20 v, 13 mp
Frånvarande: 18 s, 17 m, 3 c, 5 fp, 1 kd, 2 v, 6 mp

Punkt 6 (Stöd till bostadsproduktionen)

1. utskottet

2. res. 5 (v)

Votering:

153 för utskottet

24 för res. 5

118 avstod

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 s, 81 m, 25 c, 23 fp, 23 kd

För res. 5: 4 s, 20 v

Avstod: 105 s, 13 mp

Frånvarande: 20 s, 16 m, 4 c, 5 fp, 1 kd, 2 v, 6 mp

Punkt 17 (Mål för området Konsumentpolitik)

1. utskottet

2. res. 18 (s, v, mp)

Votering:

153 för utskottet

144 för res. 18

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 81 m, 26 c, 23 fp, 23 kd

För res. 18: 111 s, 20 v, 13 mp

Frånvarande: 19 s, 16 m, 3 c, 5 fp, 1 kd, 2 v, 6 mp

Punkt 18 (Konsumentvägledning)

1. utskottet

2. res. 19 (s, v, mp)

Votering:

153 för utskottet

144 för res. 19

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 81 m, 26 c, 23 fp, 23 kd

För res. 19: 111 s, 20 v, 13 mp

Frånvarande: 19 s, 16 m, 3 c, 5 fp, 1 kd, 2 v, 6 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

3 § Meddelande om partiledardebatt

Prot. 2009/10:52
17 december

Andre vice talmannen meddelade att partiledardebatt skulle äga rum *onsdagen den 20 januari 2010 kl. 9.00.*

4 § Meddelande om preliminär plan för kammarens sammanträden

Andre vice talmannen meddelade att en preliminär plan för kammarens sammanträden med voringstider *till och med den 25 mars 2010* delats ut till riksdagens ledamöter.

5 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
2009/10:69 till socialförsäkringsutskottet
2009/10:80 till till konstitutionsutskottet

6 § Fordonsbesiktning

Fordonsbesiktning

Föredrogs
trafikutskottets betänkande 2009/10:TU8
Fordonsbesiktning (prop. 2009/10:32).

Anf. 1 INGEMAR VÄNERLÖV (kd):

Fru talman! I dag ska trafikutskottets betänkande TU8 *Fordonsbesiktning* debatteras. Det har sin grund i regeringens proposition med samma titel där man föreslår omreglering och konkurrensutsättning av fordonsbesiktningen. I betänkandet finns det en gemensam reservation från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Fru talman! Vi har haft obligatorisk kontrollbesiktning sedan 1965. Men vad många inte vet är att Sverige redan i början av 1900-talet hade regler om periodisk kontroll av motorfordon. Reglerna gällde emellertid i huvudsak endast fordon i yrkesmässig trafik. Genom 1916 års förordning om automobiltrafik skärptes och utvidgades bestämmelserna om efterbesiktning till att gälla även bilar i enskild trafik som skulle besiktigas åtminstone vart tredje kalenderår och bilar i yrkesmässig trafik som skulle besiktigas minst en gång varje kalenderår. Länsvis utsedda bilinspektörer ombesörjde besiktningen.

I 1923 års förordning om motorfordon togs emellertid kravet på efterbesiktning av bilar i enskild trafik bort. Det hade nämligen visat sig att det största antalet olyckor hade sin grund i förarnas värdslöshet eller okunnighet och inte berodde på brister hos fordonen.

Senare utvidgades besiktningsskyldigheten till att avse även vissa andra fordonskategorier, till exempel bilar i uthyrningsrörelse. Som ett komplement tillkom längre fram flygande inspektion på väg som utfördes av polisen. År 1936 slopades kravet på efterbesiktning av lastbilar i

yrkesmässig trafik. Det viktigaste skälet härtill torde ha varit att den i statspolisens trafikövervakning ingående fordonskontrollen förutsattes komma att inriktas på dessa fordon.

År 1948 ansåg 1945 års trafiksäkerhetskommitté att periodisk besiktning av samtliga bilar skulle medföra en inte oväsentlig höjning av standarden hos fordonsparken eftersom den vid denna tid till största delen bestod av bilar från 1930-talet. Under efterkrigstiden ökade både antalet bilar i trafik och antalet olyckor snabbt. Antalet dödsolyckor i trafiken, som 1950 var ca 500, hade fördubblats 1960 och fortsatte att stiga till drygt 1 300 dödsolyckor 1965.

Mot bakgrund av den alarmerande olycksutvecklingen i trafiken samt fordonsparkens snabba ökning beslutade riksdagen 1963 att AB Svensk Bilprovning skulle grundas. År 1965 infördes periodisk kontrollbesiktning, och redan efter några år märktes en kraftig minskning av antalet trafikolyckor.

Fru talman! Med denna rapsodiska historik över äldre tiders kontrollbesiktning lämnar jag till debatt över förslagen om den framtida fordonsbesiktningen.

Anf. 2 HANS STENBERG (s):

Fru talman! Jag ska villigt erkänna att jag har haft lite bryderier inför hur jag skulle lägga upp mitt anförande här i dag. Normalt när vi för debatter här i kammaren har vi olika åsikter i frågorna grundade på sakliga argument. Men när det gäller den här avregleringen saknas vettiga motiv och argument för ett genomförande av den. Därför blir det, tycker jag, en lite märklig debatt.

Bilprovningen har, som den i dag fungerar, en väldigt effektiv organisation. Man har en väl fungerande verksamhet. Vid en jämförelse med priserna internationellt ser man att Sverige är ett av de länder som har de lägsta priserna.

I allmänhet ger bilisterna bilprovningen mycket höga betyg. För ett antal år sedan såg det annorlunda ut. Då hade vi bekymmer med köer. Men i dag är man oerhört nöjd med bilprovningen generellt sett.

Tillgängligheten är hög i hela landet. Jag behöver bara titta på mina egna erfarenheter. Jag har besiktigat bilar i 30 års tid, och senast när jag beställde tid på besiktningen fick jag en tid dagen efter. Den kunde jag inte ta, så jag fick en annan som passade mig inom tre dagar. Jag har svårt att tänka mig att man kan få en bättre tillgänglighet. Så hög tillgänglighet har man inte när man lämnar in bilen på bilverkstaden.

Trots en bra tillgänglighet i hela landet, ett lågt pris och nöjda kunder väljer regeringen att avreglera – inte av sakliga skäl utan av rent dogmatiska skäl. Vi har en regering som anser att privat och avreglerat alltid är bättre. Hur det fungerar i verkligheten väljer man att bortse ifrån. Det är märkligt.

När man genomför den här avregleringen kommer det enligt alla bedömare att bli dyrare för oss konsumenter. För oss som bor i storstäder, eller hyfsat stora städer som jag själv, blir det kanske inte så väldigt mycket dyrare. Men de som bor ute i glesbygden kommer med all säkerhet att drabbas av ordentliga prishöjningar framåt. Med all säkerhet kommer de också att få en försämrad tillgänglighet, för det finns ingen lönsamhet i att driva bilprovning på små orter. Man kommer att få åka

längre för att besiktiga bilen, och man kommer att få betala betydligt mer än i dag.

När man får olika aktörer på det här området innebär det också att det uppstår risk för olika behandling eller sämre rättssäkerhet i processen. Därför tvingas man från samhällets sida att bygga upp en dyrbar kontrollapparat för att kontrollera att de privata aktörerna och även Svensk Bilprovning, som ju med all säkerhet också blir privat i förlängningen, följer reglerna.

Denna kontrollapparat ska betalas av oss konsumenter. Jag tycker faktiskt att det är ordentligt upprörande när regeringen sätter medborgarnas intresse i andra hand och bortser från att det blir en sämre samhällseffektivitet och att det blir dyrare för medborgarna. Uppenbarligen tycker man inte att det gör någonting. Viktigast för den här regeringen och majoriteten är nämligen att företaget får möjlighet att tjäna så mycket pengar som möjligt på medborgarna. Jag tycker att det är en mycket märklig syn man har på sitt uppdrag. Jag tycker också att det är en mycket märklig syn på företagande och tillväxt.

En regering borde, som jag ser det, verka för medborgarnas bästa och att vi har en effektiv samhällsorganisation. Nu får vi en sämre och mindre effektiv organisation när det gäller bilprovningen. Det enda som jag skulle kunna spåra är en fördel med detta ur regeringens synvinkel är att ett antal företag kan etableras så att det skapas några arbetstillfällen.

Det är klart att vi behöver fler företag i det här landet, men vi ska inte skapa fler företag genom att försämma effektiviteten i samhället och göra det dyrare för medborgarna. Man ska inte skapa jobb genom att privatisera myndighetsutövning på ett sådant sätt att det behövs fler människor för att genomföra en obligatorisk kontroll som alla medborgare tvingas genomföra, om man nu väljer att ha bil förstås.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag säga att jag tycker att det här är den märkligaste proposition som regeringen har lagt fram under den här tiden. Vi har ofta olika ideologiska synpunkter på vad som ska vara privat, vad som ska vara offentligt och så vidare. Men det brukar åtminstone finnas något slags rötter och fötter i förslagen och i alla fall några positiva argument för att genomföra en avreglering.

Den här gången saknas sådana hållbara argument. Jag yrkar bifall till reservationen.

(Applåder)

I detta anförande instämde Peter Pedersen (v).

Anf. 3 PETER PEDERSEN (v):

Fru talman! Jag tycker att Hans Stenberg på ett föredömligt sätt redovisade de brister som finns i regeringens proposition. Jag har inte heller lyckats hitta några som helst sakliga argument för att det här ska vara något bra för konsumenterna. Man pratar i allmänna ordalag om att det ger högre tillgänglighet, bättre verksamhet och lägre priser, men frågan är vad man har för belägg för de synpunkterna. Det är bara allmänna ideologiska ståndpunkter som man alltid har.

Riksdag & Departement hade i nr 34 i år en artikel med rubriken ”Avreglerad bilbesiktning sämre för konsumenten”. Vilka är det som säger det? Jo, det är Konkurrensverket som befarar att det här under lång

tid kommer att innebära sämre villkor för konsumenten. Det är precis tvärt emot vad som sägs vara själva syftet.

I idrottssammanhang brukar det sägas att man inte ska förändra ett vinnande lag, men här verkar man vara bestämd på att man ska sabotera så mycket som möjligt av all offentlig verksamhet som fungerar väl.

När Bilprovningen var på besök i trafikutskottet fick vi en del underlagsmaterial, bland annat en positionskarta för 2008 där man visar hur konsumenter ser på olika företag och om man känner igen företagen. På listan kommer ett känt, privatägt möbelföretag högst upp. Därefter ligger till exempel Apoteket väldigt högt, och vi vet ju vilken väg det har gått. Strax under kommer Bilprovningen.

Det verkar vara ett slags strategi att ett statligt ägande – Bilprovningen ägs till 52 procent av staten – inte ska förekomma. Det kan ju ge konstiga vibrationer om vi har bra verksamhet i offentlig regi, så därför ska vi snabbt se till att ändra på det så att någon annan kan ta hem det eventuella mervärdet – ett mycket märkligt synsätt.

Dessutom kan vi visa att vi ligger bra till prismsäigt. Bilprovningen hittar varje år ett betydande antal fel på våra bilar som måste rättas till inom kort tid, vilket sannolikt bidrar till en ökad trafiksäkerhet.

Sammantaget kan man bara konstatera – och jag ska hålla det väldigt kort – att de positiva effekterna bara är floskler. Man har heller inte förankrat varför man tycker att de är positiva. Man säger sedan att man vill åtgärda de negativa effekterna. Men vad har ni för underlagsmaterial för att komma fram till det hela?

Det som gör mig mest bekymrad är det som står på s. 17. Där säger man: ”Utskottet utgår ifrån att en uppföljning kommer att ske av omregleringen där vikt kommer att läggas vid att god tillgänglighet ska råda i hela landet. Utskottet förutsätter vidare att regeringen kommer att följa upp effekterna av reformerna för att tillförsäkra att stora aktörer inte begränsar de positiva effekterna av en avreglerad marknad.”

Om man jämför med den så diskuterade pumplagen där vi skrev ungefär samma sak, att utskottet förordade och utgick från att regeringen ska återkomma och göra avrapporteringar och se om effekten av själva lagförslaget faktiskt genomförs, har regeringen fortfarande inte kommit med någon sådan avrapportering. Det förekommer kritik här och där, och man har synpunkter. Trafikutskottet har tillsammans med riksdagens utredningstjänst gjort en egen undersökning om det här.

Det är ett väldigt lättamt sätt att uttrycka sig på: Man förutsätter att regeringen återkommer. Det finns alltså ett par exempel, och jag gav ett exempel när regeringen inte gör det.

Jag skulle dessutom vilja att majoriteten förklarar om det brukar vara så när man avreglerar, eller omreglerar, som ni nu väljer att kalla det, att det är de människor som bor i glesbygd som blir vinnare. Kan ni hävda med bestämdhet att vi – jag brukar vara en av dem – som inte bor i de större städerna kommer att gynnas av det här? Kommer det att bli lägre priser? Kommer tillgängligheten att öka? Kommer de olika aktörerna att stå i kö för att få dra i gång bilprovningens verksamhet i de glesare bebyggda orterna?

Är det så det har gått till när det till exempel har gällt betaltjänster, Svensk Kassaservice, var Försäkringskassan är placerad, var polismyndigheten finns och var åklagare och domstolar finns? Är det så att de

flyttas ut till glesbygd, eller är det i regel så att allting flyttas in mot centrum och så förväntas de som bor i glesbygden få skylla sig själva och masa sig in mot centrum?

Vad har ni för några kontrollstationer som gör att det inte kommer att upprepas när det gäller Svensk Bilprovning? Där har vi ytterligare en svårighet med att bo kvar på mindre orter.

De små stegens tyranni återkommer gång på gång. Tyvärr är det så att det är ni på den borgerliga sidan som står för de små stegens tyranni. Jag tycker att ni ska slita av er de ideologiska skyggglapparna och se verkligheten som den är. Vi har en bra verksamhet, så varför ska ni förstöra den av rent ideologiska skäl?

Bifall till reservationen!

(Applåder)

I detta anförande instämde Hans Stenberg (s).

Anf. 4 KARIN SVENSSON SMITH (mp):

Fru talman! Från Miljöpartiets sida yrkar jag bifall till reservationen.

Jag skulle vilja titta lite grann på vad det kan finnas för motiv till att utsätta Svensk Bilprovning för konkurrens. I betänkandet redovisas en konsultrapport som regeringen har låtit beställa. Där pratas om fyra potentiella kriterier för att det här ska kunna vara en bra sak.

Man pratar om ökad tillgänglighet. Det skulle kunna vara ett motiv för att bilprovning ska kunna ske på flera ställen, men man har inte på något sätt lyckats visa att det kommer att bli så. Om vi tittar på exemplet Finland och vad som hände där kan vi se att det snarare var så att det blev ökad tillgänglighet i Helsingfors men inte någon annanstans, för där blev tillgängligheten sämre.

Det stämmer överens med precis alla andra områden som har avreglerats, taxi, inrikesflyg och så vidare. De av oss som bor i städerna får fler att välja mellan medan de som bor utanför storstäderna och kanske har större behov får färre att välja mellan.

Ett annat motiv som den här konsultrapporten tar upp är positiva samhällsekonomiska effekter. Det är alltid väldigt svårt att resonera om, men jag kan inte för mitt liv förstå varför det är en positiv samhällsekonomi att man öppnar fler ställen. Jag kan inte på något sätt se någon nettonuvärdeskvot som överstiger noll i det avseendet. Men det är ett svårt kapitel att resonera om.

Ökad sysselsättning är en potentiell fördel med det här. Det tror jag stämmer. Det är nog den enda pluspunkten. Det blir minst 15–20 nya tjänster på Transportstyrelsen. Jag vet inte riktigt om det var de nya jobben som Fredrik Reinfeldt syftade på när han gick in i valrörelsen och sade att nu är det jobben som gäller. Var det Transportstyrelsen som skulle stå för den ökningen av nya jobb? Men det blir nya jobb, måste vi erkänna från oppositionen. Där blev det rätt.

Tydliggjorda roller – nej, så blir det inte. Anledningen till att man får fler nya tjänster på Transportstyrelsen är just att det blir väldigt besvärligt att hitta en rågång mellan dem som besiktigar och dem som sedan utför verksamheten. Det krävs en avancerad ackreditering och kontroll efteråt för att förhindra att det inte blir så att de som ska besiktiga också tar hand

om alla tvåor, som det blir fler av. Det vet man. Det här tror jag inte heller stämmer.

Skulle man kunna tänka sig att ett motiv är att det här är en så fullständigt usel verksamhet att det behövs privata alternativ för att medborgarna ska få något bra att välja? Nej, det tycker jag att de två tidigare talarna har klargjort väldigt bra. Jag delar deras uppfattning. Svensk Bilprovning har tidigare haft problem, men nu är verksamheten allmänt vitsordad att vara mycket väl fungerande.

Trafiksäkerhet är någonting vi ofta debatterar i trafikutskottet. Kan det finnas sådana motiv till att utsätta Svensk Bilprovning för konkurrens? Snarare tvärtom. Vi kan titta internationellt på hur ofta fel på bilen är den primära anledningen till att det blir en trafikolycka. Då ligger vi väldigt lågt i Sverige. Jag tror att det är någonstans runt 0,3 procent av alla dödsolyckor där den primära orsaken är att någonting är fel på bilen. Det tror jag att vi har Svensk Bilprovning att tacka för. Vi har en väldigt effektiv kontrollbesiktning i Sverige. Ska man angripa trafiksäkerheten är det nog något annat man får göra. Vi kan nog inte hoppas på någon vinst alls som effekt av regeringens förslag.

Man brukar ibland skriva i regeringens proposition att det ska vara användarvänligt, att det ska vara nära den enskilde och bra för den enskilde. Då undrar jag: Blir det här bra för den enskilde? Jag har väldigt svårt att se det.

Jag tittade i Dagens Industri, och i måndags var där en insändare från Peter Jeppsson, vd för Transportgruppen, och Tommy Andersson, ordförande för Motorbranschens Riksförbund. De skriver så här i sin insändare: ”En avreglering brukar syfta till att skapa hög konkurrens och tillgänglighet. När fordonsbesiktningen avregleras är det risk för motsatsen.” Det är deras slutsats av det hela.

Blir det billigare för konsumenten? Det blir det nog inte. Förvisso måste jag erkänna att vi från Miljöpartiets sida nog tycker att biltrafiken ska bli dyrare, men jag tror inte att det här är riktigt rätt metod. Jag tror i så fall att det är bättre att lägga någon sorts skatt på bränslet än att göra det dyrare att besiktiga bilen.

Nej, jag kan inte se något annat argument än fler jobb på Transportstyrelsen som motiv för regeringens förslag. Jag tycker inte att det är tillräckligt starkt för att biträda regeringens förslag, så jag yrkar bifall till vår reservation.

(Applåder)

Anf. 5 STEN BERGHEDEN (m):

Fru talman! I dag debatterar vi betänkande TU8 som behandlar proposition 2009/10:32 Fordonsbesiktning och handlar om en omreglering av fordonsbesiktningen i Sverige. Betänkandet behandlar också en följdmotion och ytterligare två motioner från den allmänna motionstiden.

Först vill jag yrka bifall till propositionen och förslagen i betänkandet och avslag på motionerna och reservationen.

Fru talman! Från och med den 1 juli 2010 är det möjligt för fler företag att starta och bedriva fordonsbesiktning i Sverige, under förutsättning att man blir godkänd och ackrediterad av Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll, Swedac.

Detta ska på sikt skapa förutsättningar för fler besiktningstationer, längre öppettider och ett ännu större serviceutbud. Det ökar också möjligheterna att välja var man vill besiktiga sitt fordon.

Kraven på besiktningföretagen och besiktningsteknikerna kommer att finnas i lag, i förordningar och i myndighetsföreskrifter som Transportstyrelsen kommer att ansvara för. Transportstyrelsen är också den myndighet som kommer att följa upp så att verksamheter håller hög och jämn kvalitet och att vi även fortsättningsvis får rimliga avstånd till våra besiktningstationer.

Det är också viktigt att alla som bedriver fordonsbesiktning jobbar efter samma lagar och regler för att alla kunder ska få samma bedömning av sina fordon oavsett vilken station de väljer att åka till.

Fru talman! Jag vill också tydligt påpeka att Svensk Bilprovning i dag gör ett mycket gott och bra arbete och kommer efter denna omreglering säkert att även fortsättningsvis stå för den absolut största andelen av våra besiktningar i landet.

Det som är extra roligt med omregleringen och öppnandet för fler aktörer är att man på Svensk Bilprovning själv välkomnar detta. Svensk Bilprovning välkomnar detta och ser nya möjligheter med konkurrensen. Man lyfter fram att detta kan stimulera nuvarande verksamhet ytterligare i det fortsatta arbetet.

De flesta remissinstanser välkomnar förslaget. Konkurrensverket vill till och med driva på avregleringen ännu snabbare för att uppnå resultat och önskade effekter. Konkurrensverket vill att man till och med säljer ut ett antal av de befintliga besiktningstationerna.

Regeringen och utskottet har ändå valt att gå varsamt fram i förändringsarbetet för att se till att vi klarar tillgängligheten i både glesbygden och övriga landet.

Fru talman! Sverige är ett av få länder i Europa som i dag inte kan erbjuda sina invånare något alternativ till Bilprovningen. Detta vill vi ändra på. I jämförelse med andra länder i Europa har vi i dag en genomsnittlig prisnivå på våra besiktningar. Pålitligheten är god. Däremot är tillgängligheten sämre i Sverige än i många andra länder.

Självklart kommer vi att följa upp effekterna av denna omreglering. Vi är också mycket måna om och vill att detta ska bli något bra för Sveriges fordonsägare.

Vid bedömningen av vilka företag som ska få bli ackrediterade kommer Swedac att bland annat bedöma organisationen, rutiner, metoder, personalens kompetens och lokalisering. Godkända företag ska dessutom vara registrerade i Sverige, och de ska ha allmänt gott anseende. De ska dessutom ha skött tidigare verksamheter på ett laglydigt sätt med mera.

Swedac utför redan i dag kontroller och besiktningar, och man har därmed en bred kompetens för att fortsätta att sköta dessa godkännanden av verksamheter på ett bra sätt för landet.

Vi är övertygade om att en omreglering av fordonsbesiktningen kommer att innebära fler arbetstillfällen, kortare köer, olika prisnivåer, fler arbetsgivare, fler stationer och ett bredare serviceutbud. Det finns redan i dag företag som är villiga att starta och driva besiktningssamheten efter den 1 juli nästa år.

Fru talman! De fyra allianspartierna är överens om att detta är ett bra förslag som skapar fler valmöjligheter för våra fordonsägare och hjälper till att ytterligare utveckla besiktningens verksamhet i Sverige.

Avslutningsvis vill jag önska alla skaraborgare, fru talman, kammarkansliet, trafikutskottets ledamöter och personal samt övriga lyssnare en riktigt god jul och ett gott nytt år.

(Applåder)

I detta anförande instämde Christer Winbäck (fp).

Anf. 6 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Jag tänkte börja med att gå i polemik med Hans Stenberg. Han sade att det här var det tokigaste förslaget regeringen har lagt fram. Jag tycker att det är ännu sämre att avreglera spår eftersom spårerna är mer begränsade. Där finns inte plats för fler operatörer. Rent fysiskt får det plats med fler verkstäder för Svensk Bilprovning. Det är ännu tokigare.

Jag går tillbaka till regeringens förslag. Jag måste erkänna att jag inte var tillräckligt generös mot regeringen när jag sade att det nog blir 15–20 nya jobb i Transportstyrelsen. Det blir nog många nya jobb på Swedac också. Ert förslag ökar nog sysselsättningen. Jag vet inte om nya jobb på Transportstyrelsen och Swedac är de samhällsekonomiskt mest produktiva arbetstillfällena, de som gynnar svensk utveckling, export och tillväxt. Det kanske Sten Bergheden kan leda i bevis. Jag väntar spant på det resonemanget.

I ditt anförande sade du att det är bra att det nu kommer att bli en kontroll av att det blir rimliga avstånd mellan de olika bilbesiktningstillfällena. Det kan i dag regleras genom att i regleringsbrev tala om för Svensk Bilprovning vilka avstånden ska vara. Det kan lättare styras än att öppna för konkurrens och sedan kontrollera att bilprovning finns på olika ställen. Det verkar vara ett konstigt sätt att styra rimliga avstånd. Vad är ett rimligt avstånd? Hur långt ska man ha till bilbesiktningen?

Anf. 7 STEN BERGHEDEN (m) replik:

Fru talman! Jag svarar först på den inledande frågan om arbetstillfällena. Enligt de beräkningar som finns och de erfarenheter som man har inhämtat ger detta landet ungefär 700 nya jobb. Om det blir samma utveckling i Sverige på antalet besiktningstillfällena – med tre gånger så många stationer efter avreglering som innan – kommer det att innebära att tillgängligheten ökar. Vi vet redan i dag att det finns mobila besiktningstationer. De kommer säkert att öka ännu mer i framtiden när det finns fler möjligheter för fler aktörer att verka.

Det går att reglera allt med hjälp av staten och regleringsbrev. Men varför är Miljöpartiet så negativt till att det finns andra aktörer som hjälper till? Övriga Europa har sett en möjlighet i detta. Vi har studerat vad övriga Europa har gjort, och vi har dragit lärdom av detta och lägger fram ett förslag som vi tycker är bra.

Anf. 8 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Jag tackar för svaret.

Ja, det var frågan om Sverige i förhållande till övriga Europa. När jag samarbetade med Socialdemokraterna under de åtta tidigare åren tog vi emot många utländska besökare som var imponerade av många verksamheter som vi har i Sverige, god ordning och så vidare. Jag är inte så säker på att vi hela tiden ska blicka efter hur det fungerar någon annanstans om vi själva har något som är bra.

Jag tycker också att det blir bra om det blir 700 nya arbetstillfällen om det är fråga om produktiva arbetstillfällen, om de tillgodoser ett otillfredsställt behov. Annars påminner Sten Berghedens resonemang mest om hur man tänkte om arbetstillfällen i det forna Sovjetunionen. Där kunde man också snabbt ordna nya arbetstillfällen. Det fanns ingen relation till vad som egentligen behövde göras. Det är en viss skillnad. Jag är för nya jobb, men de ska utföra något vettigt.

Jag kommer till frågan om avreglering. Jag vill återkomma till vad mina kompisar i det rödgröna gänget har sagt. Avreglering kan vara bra ibland, men här är det bara ett ideologiskt experiment. Det går inte att påvisa ett enda motiv annat än möjligtvis fler arbetstillfällen som talar för att det här är en god sak, att det gynnar någon. Det gynnar uppenbart inte dem som ska besiktiga sina bilar.

Anf. 9 STEN BERGHEDEN (m) replik:

Fru talman! Det är klart att vi skulle kunna skapa ännu fler statliga arbeten genom att statliga Svensk Bilprovning bygger ut sina stationer ytterligare. Men vi tror på att vi kan gå en annan väg, att vi öppnar marknaden och släpper in ett par tre aktörer till i landet som startar verksamhet.

Det handlar inte om att skapa arbetstillfällen, utan de nya företagen kommer att bedriva besiktningsverksamhet och kommer att göra ett mycket bra och vettigt arbete runt om i landet. Jag delar inte alls Karin Svensson Smiths uppfattning att de inte skulle få ett vettigt arbete att utföra. Det handlar om att de kommer att skapa annan service och ett annat utbud. Kanske kommer de att göra det möjligt för människor att besiktiga sina bilar på helt andra tider, så att människor slipper ta ledigt från jobb och andra verksamheter och kan utnyttja dygnet på ett helt annat sätt och få en helt annan servicenivå.

Jag tror på den här möjligheten. Nästan alla andra länder i Europa har trott på samma möjligheter. Jag tror att det på sikt kommer att bli bra för Sverige.

Anf. 10 HANS STENBERG (s) replik:

Fru talman! Den här debatten börjar bli lite absurd.

Det ska vara 700 fler människor för att göra exakt samma jobb som görs i dag. I hela samhället strävar vi efter att rationalisera och effektivisera. Här genomför regeringen med vett och vilja en förändring som man vet innebär att det behövs 700 fler anställda för att göra exakt samma jobb som i dag. Det är unikt. Jag blir nästan mällös.

Så talar man om att öka tillgängligheten. Senast jag beställde tid för besiktning fick jag tid dagen efter om jag hade kunnat ta den tiden. Men jag hade ett antal tider att välja på, och inom tre dagar fick jag besiktiga bilen. Så ser det ut. Det är många år sedan det var köer och problem att få tid för besiktning.

I min egen hemkommun har Bilprovningen en ny och fin anläggning. Efter avregleringen tänker man nu försöka hitta externa hyresgäster för delar av anläggningen och sedan etablera sig på ytterligare en anläggning i staden. Då finns det fler alternativ. Det är naturligtvis för att täcka upp så att det går att möta konkurrensen från det privata. Då blir det kanske fem till sju minuter kortare resväg för den som bor i den ändan av stan till priset av att en nybyggd anläggning byggd för medborgarnas pengar kommer att användas mindre effektivt än i dag.

Var ligger vinsterna i detta? Det kan inte vara så att vi ska skapa fler jobb med hjälp av ökad ineffektivitet?

Anf. 11 STEN BERGHEDEN (m) replik:

Fru talman! Jobben skapas genom ett större serviceutbud, längre öppettider och ett helt annat koncept på vissa besiktningstationer. Det handlar också om en ökad tillgänglighet, som i Finland där det blev tre gånger så många stationer. Finländarna är nöjda med det de har lyckats skapa.

Tydligen vill man inte ha någon konkurrens inom bilprovningen. Man kan inte se ens möjligheten att öppna upp för konkurrens inom bilprovningen, trots att Svensk Bilprovning själv välkomnar denna idé. De enda som ser ett bekymmer med idén är Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet. De aktörer som finns på marknaden ser positivt på detta och ser det som en möjlighet – till och med det bolag som kommer att bli utsatt för konkurrens.

Anf. 12 HANS STENBERG (s) replik:

Fru talman! Det är klart att företagen, även Svensk Bilprovning, ser positivt på detta. De måste naturligtvis tro på sitt eget företag. Dessutom tar vi nu bort prisregleringen. De ser självklart framför sig oanade möjligheter att höja priserna och tjäna mer pengar.

Det är 700 fler människor som ska göra samma jobb som i dag, och man blir fri att sätta priserna. Detta är ingen vara vilken som helst som man kan välja om man vill köpa eller inte – vi åläggs som bilister att besiktiga bilen. Det är inget fritt val. Det är ingen fri marknad, utan det är myndighetsutövning. Detta ska utföras; vi är tvungna att köpa tjänsten vare sig vi vill eller inte. På många orter i landet kommer det heller inte att bli fler att välja på, utan det kommer att bli färre att välja på. Det är nämligen inte så attraktivt att bedriva bilprovningens verksamhet på mindre orter.

Anf. 13 STEN BERGHEDEN (m) replik:

Fru talman! Möjligheten finns att det kan vara olika priser vid olika tider på dygnet när det är olika belastning för företagen. Det kan innebära att en person som ska besiktiga en bil kan välja en tid då avgiften till och med kan vara lägre än i dag. Det skapas alltså helt nya möjligheter. Den

som väljer en tid som är mer belastad får en högre avgift men samtidigt kanske också en helt annan tillgänglighet och ett helt annat utbud.

Vi ska också se den positiva biten att de människor som i dag jobbar på Svensk Bilprovning får möjlighet att välja ytterligare en arbetsgivare. Med tanke på både löneutveckling och vidareutveckling i arbetet är det bra med ytterligare en arbetsgivare. I dag är man i Sverige hänvisad till en arbetsgivare. Det finns alltså många positiva aspekter på denna del, och jag tror att även Socialdemokraterna kanske skulle kunna se dem om de verkligen studerade detta och tittade på vad övriga världen faktiskt gör i denna fråga – framför allt i Europa och Finland.

Anf. 14 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Jag tycker att Sten Bergheden fortfarande är svaret skyldig när det gäller de 700 nya jobben. Faktum är att det är samma mängd bilister som ska betala merkostnaden, och det är ett ansevärt antal extra miljoner som tillkommer om man ska betala lön och sociala avgifter för 700 anställda. Någon ska betala detta, och det är rimligtvis de som låter besiktiga sina bilar.

Det pratas om att ha möjlighet att välja fritt när man går till bilprovningen – jag tänkte säga tandläkaren – och att man ska kunna åka dit på natten eller kvällen när det inte är så många andra där. Visst kan man tycka att det är lågtid och inte så många där på en lördagsnatt, men frågan är om det blir billigare för dem som ska upprätthålla verksamheten. Om de ska stå för den servicen kommer det att kosta väldigt mycket pengar.

Tanken är kanske att det ska bli väldigt många ombesiktningar som gör att de kan tjäna mer pengar för att bära denna extrakostnad eller att vi ska köpa ett större antal bilar per hushåll för att få större ruljans och verksamheten att fungera. Jag skulle gärna vilja ha svar på hur dessa 700 jobb ska finansieras.

Rapporten som togs fram visar på vissa plus och minus. Å ena sidan var ett plus ökad tillgänglighet, och å andra sidan var ett minus lägre tillgänglighet i glesbygd. Frågan är då fortfarande: Hur ska ni säkerställa att det kommer att finnas närhet och inte bara rimliga priser utan rimliga villkor för de människor som bor i glesare trakter? De ska inte behöva ta sig långa sträckor eller ha mycket sämre utbud och villkor än de som bor i en större stad.

Hur ska ni säkerställa systemet? Det brukar inte vara så att de som startar konkurrerande företag flockas ute i glesbygden, oavsett om det gäller post, telekommunikationer, bredband eller som i detta fall bilprovningen. Det brukar vara i de största städerna konkurrens uppstår. Resten får det allmänna sköta. Hur har ni tänkt lösa det?

Anf. 15 STEN BERGHEDEN (m) replik:

Fru talman! Först och främst är Swedac ansvarigt vid etableringen för att kolla att vi får en verksamhet som är så bred som lagen säger i varje län. Dessutom kommer Transportstyrelsen att övervaka att man verkligen upprätthåller denna nivå av service också ute på landsbygden. Vi vet också från Finland att det kan komma upp fler besiktningstillfällen, och det ökar tillgängligheten. De mobila besiktningstillfällena kommer säkert också att öka i dessa områden.

När det gäller priset på en besiktning handlar det om att det servicepris, den kostnad som kommer att vara för besiktning, säkert kommer att variera över en större spännvidd. I dag är den genom statliga beslut satt till 300 kronor, men i framtiden kanske den enligt detta förslag kommer att ligga någonstans runt 200–400. Det beror på vart du väljer att åka och vilka tider och vilken service du vill ha.

Det är ju ett fritt val, precis som när Pedersen går till sin tandläkare. Han går väl till den tandläkare han tycker gör jobbet på ett bra sätt och har rimliga priser. Den bedömningen kommer givetvis varje fordonsägare att göra. Vill fordonsägaren åka till Svensk Bilprovning kommer han självklart att även fortsättningsvis åka dit. Vill han åka till ett annat ställe ger vi honom möjligheten att göra det.

Jag förstår inte varför man är så negativ till att över huvud taget öppna upp för möjligheten att ha ett alternativ och varför man är så inlåst i sitt tänkande att staten ska sköta allt själv.

Anf. 16 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Det är inte bara staten som äger Svensk Bilprovning, utan det är andra aktörer också. Det första ni får göra är alltså att socialisera Svensk Bilprovning för att sedan eventuellt privatisera – vad vet jag om hur ni har tänkt gå till väga?

Fru talman! På s. 10 står det: ”Om verksamhet efter ackreditering inte skulle etableras inom ett visst område finns grund att återkalla ackrediteringen.” Då finns visst hopp om att man gör någonting. Men sedan står det: ”Villkoret innebär inte någon begränsning av hur många aktörer som kan etablera sig i ett visst område.” Det är ju bra, men finns det någonstans reglerat vilken mängd som ska finnas i till exempel glesbygd? Vad är ett rimligt villkor till exempel för avstånd till bilprovningen för människor som bor i glesbygd, oavsett om det är rörligt eller fast?

Det står att det inte finns några hinder för att många etablerar sig i samma område. Ja, då har vi Stockholm, Göteborg, Malmö och ett antal stora städer som kommer att få massor av konkurrens och där man kommer att slåss om kunderna. Om inte samma aktörer finns ute i glesbygden och slåss om kunderna där, vad finns det för garantier för att det faktiskt blir inte bara rimliga priser utan också rimliga villkor så att de som bor i glesbygd inte ska behöva sitta och åka tiotals mil för att komma till bilprovningen? Så är faktiskt inte fallet i dag, utan det är bra villkor, bra tillgänglighet och nöjda kunder.

Ni säger att ni ska göra dem ännu mer nöjda. Hur ska ni säkerställa de nöjda kunderna ute i glesbygden, på landsorten? Det har jag fortfarande inte fått något svar på.

Anf. 17 STEN BERGHEDEN (m) replik:

Fru talman! Först och främst har Transportstyrelsen ett ansvar att sköta detta genom översynen, och dessutom har Swedac ett ansvar när de tillåter nya verksamheter. Sedan har vi precis som det står i betänkandet självklart också ett politiskt ansvar att följa upp detta, och det tänker vi göra för att just garantera att det inte blir orimliga avstånd.

I dag har vi i genomsnitt ungefär 26 kilometer till en bilbesiktningstation. I propositionen står det att detta med fler aktörer och ett större

utbud kan minska till 18–22 kilometer. Det skulle enligt uträkningen innebära att vi minskar koldioxidutsläppen med 4 500 ton.

Här står alltså vänstermajoriteten och säger nej till ett förslag som skulle kunna minska koldioxidutsläppen i Sverige, samtidigt som man har miljökonferens nere i Köpenhamn. Läs igenom siffrorna! Detta skulle kunna vara vårt första bidrag om ni kunde gå med på detta förslag.

Anf. 18 SVEN BERGSTRÖM (c):

Fru talman! Omreglering och konkurrensutsättning av fordonsbesiktningensmarknaden har diskuterats i Sverige under lång tid, sedan tidigt 1990-tal. Det är nu 15 år sedan den dåvarande regeringen lade fram förslaget om att avskaffa monopolet på fordonsbesiktning, och det är dags att gå från ord till handling. Vi har också i Sverige kommit till den tidpunkt då vi är beredda att genomföra en omreglering av marknaden för fordonsbesiktning och öppna den för fler aktörer.

Sverige har så här långt varit ett av sex länder i Europa som har hållit fast vid monopolet inom bilprovningen. De andra länderna är Grekland, Lettland, Luxemburg, Schweiz och Ungern. Det är inte riktigt lika illa som på apoteksområdet, där det väl var Nordkorea, Kuba och Sverige. Här är det några länder till som dröjer kvar. Men vi har gott sällskap av många länder, både socialdemokratiskt och borgerligt styrda, som bejakar mångfald och tror på konkurrensutsättning som en metod att förbättra verksamheten.

Det förslag som riksdagen nu ska ta ställning till är väl berett och övervägt under lång tid. En sak som har diskuterats är vilka effekter en omreglering av det här slaget skulle få i de glesare delarna av vårt land. Det är intressant att så många är så intresserade av den frågan. För mig som centerföreträdare i trafikutskottet väger den aspekten på frågan tungt.

I det utredningsmaterial som har tagits fram har just effekterna för landsbygden och den riktiga glesbygden diskuterats ordentligt. När vi nu närmar oss ett beslut kan vi konstatera att det på den punkten inte finns anledning till oro. Inte minst trafikutskottets möte med Bilprovningens chef Magnus Ehrenstråhle bekräftade att man från Bilprovningens sida har fortsatt mycket höga ambitioner att man i hela Sverige ska ha tillgång till bilprovning på ett rimligt avstånd. Man är till och med beredd att öppna fler stationer, och man kör med sin ambulerande fordonsbesiktning och så vidare.

Våra nordiska grannar Finland, Norge och Danmark har inte heller något monopol på bilprovningen, och åtminstone Norge och Finland har ju liknande geografiska och befolkningsmässiga förhållanden som Sverige. Från dessa länder har inte rapporterats om att de mer glest bebyggda delarna av respektive land skulle ha fått en försämrad situation när det gäller tillgång till bilprovning.

Fru talman! Att också släppa in privata aktörer på bilprovningensområdet är inte att tumma på trafiksäkerheten, på nödvändig utbildning eller på strikt och rättssäker fordonskontroll, som har antytts i debatten här. Det ska bland annat säkras av att alla som vill agera på denna marknad måste certifieras av styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll, Swedac. Med denna reformering blir också bilprovningen anpassad till den svenska huvudregeln om öppna system för provning och kontroll.

Fru talman! Mycket mer skulle kunna sägas i denna fråga, men Sten Bergheden har noggrant gått igenom ärendet också. Jag vill avsluta med att yrka bifall till utskottets förslag. Jag vill också rikta ett tack till vårt kansli för ett sedvanligt gott arbete under den här terminen. I den frågan hoppas och tror jag att vi är eniga över alla blockgränser. Jag önskar också god jul och gott nytt år.

Anf. 19 HANS STENBERG (s) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att kommentera det som kom fram tidigare från Sten Bergheden om att man enligt propositionen skulle få i genomsnitt 4 kilometer kortare att åka till besiktningen. Det skulle minska koldioxidutsläppen. Det är naturligtvis riktigt.

Jag undrar om regeringen också har räknat på hur mycket koldioxid 700 ytterligare anställda i sektorn bidrar till när de ska åka till och från jobbet varje dag. Det kanske Sven Bergström kan svara på. Det torde betydligt överstiga den minskning av koldioxidutsläppen som man uppnår med kortare resväg den gång per år eller vartannat år som man ska åka och besiktiga bilen.

Jag hörde på radion i morse att en representant för en av de privata aktörerna på den besiktningmarknad som ska växa fram efter halvårsskiftet menade att det nog inte blir så stora prishöjningar i storstadsområdena. På landsbygden är däremot prissättningen helt fel i dag, och därmed krävs det omfattande prishöjningar. Erfarenheterna från Finland är också tydliga. Det har blivit ordentligt mycket dyrare att besiktiga bilen.

Sven Bergström kanske kan svara på vad det är som gör att vi inte skulle få samma utveckling i Sverige. På vilket vis skiljer det sig?

Anf. 20 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Fru talman! När man lyssnar på den rödgröna sidans debattinlägg – ja, Karin Svensson Smith ska jag ha en replikväxling med sedan – slås man av att man verkar vilja ha en återgång till gamla modeller över hela linjen. Det var bättre förr. Björn Rosengren talade om den sista sovjetstaten. Ibland funderar jag på om det verkligen var Norge han menade eller om det var något annat land.

Jag skulle vilja rikta en fråga till Hans Stenberg: Om det – Gud förbjude – skulle bli regeringsskifte nästa höst, kommer du då att återföra den här reformen och återinföra monopol på det här området, eller blir det som med jobbskatteavdraget att ni anpassar er år för år, så att det som i fjol var fel och dumt nu kommer att vara högsta sanning och klokskap? Svara gärna på den frågan, Hans Stenberg.

När det gäller de 700 nya jobben vill jag gärna veta vad Hans Stenberg har tänkt sig för alternativ. Ska dessa människor ligga hemma i hängmattan? Det har förmodligen ett jobb i dag också med ett visst reseavstånd. Har Hans Stenberg gjort någon beräkning som visar att de får mycket längre till det nya jobbet med koppling till bilprovningen? Hur tänker man i det socialdemokratiska partiet? Det skulle vara intressant att veta.

När vi i utskottet träffade Magnus Ehrenstråhle fick jag inte alls intrycket att det skulle bli dyrare. 350–400 kronor kan det bedömas kosta om tre till fem år. Det var hans bedömning. Och när det gällde tillgäng-

ligheten över hela landet var deras ambition att öppna fler stationer, inte att antalet skulle minska. Det skulle öka tillgängligheten.

Som har påpekats tidigare ser man från Bilprovningens sida det här som en möjlighet att öka produktiviteten i den egna verksamheten. Man får jämföra sig med andra och hur de sköter det här. All erfarenhet från andra verksamheter tyder på att det då blir bättre. Man ökar produktiviteten och blir duktigare. Eller tror Stenberg att Bilprovningen har en optimal utformning på alla sätt redan i dag?

Anf. 21 HANS STENBERG (s) replik:

Fru talman! 94 procent av kunderna är nöjda. Vi har låga priser jämfört med övriga Europa. Den modell ni förespråkar innebär att det krävs ytterligare 700 människor för att utföra samma myndighetsuppgift som det här handlar om.

Sedan blir jag nästan skrämmd när jag hör resonemangen om de 700 ytterligare som ska till. Sverige är ett konkurrensutsatt land. Vi behöver vara effektiva på alla områden. Vi behöver fler jobb, men vi behöver fler jobb i exportindustrin och i tjänstesektorn, alltså sådant som kan ge tillväxt och utveckling i landet. Vi behöver inte fler människor som kontrollerar bilar. Vi har i dag de människor som behövs för det. Det sker på ett utmärkt sätt.

Priserna för bilprovning har fördubblats i Finland. Nu tror Sven Bergström på Bilprovningens chef som säger att de nog går upp med bara en tredjedel. Även om detta skulle visa sig stämna undrar jag: Varför ska bilprovningen bli en tredjedel dyrare än i dag? Vad ligger det för vinst i det? Varför ska människor betala mer än vad man behöver för myndighetsutövning? Det är ingen tjänst man köper. Det är fullkomligt obegripeligt.

Jag vill också, precis som flera andra här tidigare, passa på så här dagarna före jul att tacka mina kolleger i utskottet på båda sidorna för ett gott samarbete under året och önska alla en god jul och ett gott nytt år. Likaså vill jag önska trafikutskottets kansli en riktigt god jul och ett gott nytt år.

Men svara gärna på frågan, Sven Bergström: Hur blir det bättre att 700 människor ska göra samma jobb som i dag? Tror du verkligen att kundnöjdheten ökar?

Anf. 22 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Fru talman! Jag ska gärna svara på den frågan. Jag noterar dock att Hans Stenberg inte kommenterade min fråga till honom om att man redan har kunnat räkna ut att de där 700 människorna skulle bränna mycket mer koldioxid i sina nya jobb med anknytning till bilprovningen jämfört med i de jobb de har i dag.

Det kan naturligtvis vara så att man höjer servicegraden. Bilprovningens verksamhet har utvecklats oerhört under de ca 30 år som jag har besökt dem. De ger goda råd och tips om hur man kan sköta bilen på ett bättre sätt, om förebyggande och underhåll.

Sten Bergheden var inne på att man kanske kan ha andra öppettider och differentierade priser beroende på när på dagen man besöker bilprovningen. Det finns naturligtvis en flexibilitet i det här som är outnyttjad.

När det gäller de där 700 en gång till brukar det sägas att i svensk livsmedelssektor skulle vi kunna försörja inte bara 8–10 miljoner människor som vi är i Sverige, utan det finns så mycket personal inom livsmedelssektorn att vi skulle kunna försörja 80, 90 eller kanske 100 miljoner människor. Vill Socialdemokraterna kommendera bort dem och säga att, nej, det behövs bara hälften så många inom livsmedelssektorn? Bort med Hemköp, bort med Ica, det räcker med Konsum. Eller hur ser ni på detta? Det är också ett exempel på att ni har en väldigt statisk och gammaldags syn på detta.

Det är bara sex länder utöver Sverige som har kvar den här modellen. Socialdemokratiska länder som har haft stabila socialdemokratiska regeringar i många år tycker att det är fel med mångfald. Men jag är övertygad om att i Sverige kommer en eventuell socialdemokratisk regering någon gång i framtiden att tycka: Ja, men det är inte så fel. Bara SJ är ett gott exempel. Man har börjat ta till sig servicetänkande och kundorientering på ett helt annat sätt än när man var ensam på marknaden för 20 år sedan. Då fick människor stå med mössan i hand för att eventuellt få köpa en biljett till en osäker kostnad.

Service och mångfald är bra, och jag hoppas att också den rödgröna sidan inser det så småningom.

Anf. 23 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Jag hade möjlighet att vikariera i Klimatberedningen när Maria Wetterstrand var mammaledig. Där listade vi alla aktiviteter som skulle kunna minska transportsektorns utsläpp, men vi glömde det här med Bilprovningen. Jag skulle vilja att Sven Bergström utvecklar hur många ton koldioxid mindre det blir jämfört med det som vi föreslog i enighet i Klimatberedningen, utvidgad kapacitet i järnvägsnätet med 50 procent och införande av kilometerskatt på lastbilar. Vilken dignitet har det här med Svensk Bilprovning?

Jag skulle vilja återvända till en mer ideologisk fråga, eller jag vet egentligen inte om det är en ideologisk fråga. Jag har läst nationalekonomi. Det var förvisso ett tag sedan, men där lärde man sig vissa kriterier för vad som är en fri marknad och fri etablering och vad som är fri pris-sättning, och de två sakerna uppfylls nu. Men det är ju fritt för kunderna att välja om de vill köpa tjänsten. Det är också ett kriterium för en fri marknad. Man är ju inte tvungen att gå in och köpa om det är en helt fri marknad. Är det då nästa steg att det blir fritt för kunderna att välja om de ska besiktiga bilen? Om ni ska fullfölja det här med att det ska vara en fri marknad ska det ju inte vara nödvändigt att besiktiga bilen.

Marknadsekonomi är bra till mycket, men jag tror att det behövs någon sorts reglering. Jag tror fortfarande att det är rätt bra med en obligatorisk bilbesiktning, men att den ska vara frivillig är kanske nästa reformförslag från den här regeringen. Är det så, Sven?

Anf. 24 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Fru talman! Visserligen närmar vi oss jul och det är en lite mer avslappnad ton här i kammaren. Men ibland undrar jag om det är allvar eller skämt, som när Karin Svensson Smith frågar om det ska vara frivilligt att besiktiga sin bil. Vi har naturligtvis varit överens om att det är en viktig trafiksäkerhetsfrämjande åtgärd att alla ska besiktiga sina bilar

med regelbundenhet. Det har också visat sig att det är mycket sällan som det är tekniska fel på bilen som orsakat olyckor i Sverige.

På Bilprovningen har de blivit jätteduktiga – 94 procents kundnöjdhet, påpekade Hans Stenberg. Men det har varit perioder när det har varit långa köer och man har fått åka många mil för att besiktiga sin bil, kanske fem eller tio mil, inte för att komma till närmaste bilprovning utan för att komma till en bilprovning där man lyckats få en tid till sist.

När det gäller koldioxidpåverkan vet jag inte om Karin Svensson Smith är inne på samma tema som Hans Stenberg, att de här 700 människorna genererar mycket mer koldioxidutsläpp om de jobbar inom bilprovningens verksamhet jämfört med om de jobbar inom annan verksamhet. Men det kanske Karin Svensson Smith kan utveckla i sitt nästa inlägg.

Sedan noterade jag att Karin Svensson Smith återopade Peter Jeppson på Transportgruppen i sitt huvudanförande, men hon undvek mycket noga hans slutsats. Hans slutsats är nämligen inte att man inte ska göra någonting åt bilprovningen, utan han bejakar mångfald och konkurrensutsättning. Han hade synpunkter på detaljer i regeringens förslag, men han står på vår sida i grundsynen att det är klokt, bra och framsynt att låta fler aktörer komma in på marknaden för bilprovning.

Anf. 25 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Mitt inlägg om hur mycket koldioxidutsläpp man sparar var föranlett av att Sten Bergheden hävdade att det här var en miljöåtgärd som man skulle tänka på nu när klimatmötet i Köpenhamn pågår, så det här skulle vara positivt. Jag har liksom inte sett det, så jag skulle vilja att Sven, som ju är kunnig på det här området, förklarar för mig hur det hänger ihop.

Sedan tyckte jag att det var intressant detta med regional utveckling och tillgänglighet. Det måste ju också intressera Sven Bergström. Här säger man att det ska bli så bra därför att Transportstyrelsen ska övervaka att det inte blir sämre tillgänglighet i glesbygd. Men det tror jag är enklare att kontrollera om man behåller bilprovningen som den är nu, för det är enklare att styra.

Om det här är Transportstyrelsens nya uppgift, ska den då också övervaka att det finns posttjänster överallt? Ska den övervaka att det finns bensinpumpar överallt? Det kanske är en ny verksamhet som Transportstyrelsen ska syssla med – ett tips, för ni brukar ju klaga på att det blir allt färre pumpar och att det är ett bekymmer i glesbygd. Det kanske Transportstyrelsen ska ordna då. Är det så? Jag förstår inte riktigt hur ni tänker.

När det gäller Posten är det rätt intressant att när konkurrensen släpptes in där fick man börja med statsanslag för att klara av övernattbefordran även i glesbygd. Det klarade ju Posten på eget bevåg tidigare när det inte fanns konkurrens, därför att då lät man överskotten i storstäderna finansiera en bra service i glesbygd. Men när man öppnade upp för City Mail och andra att plocka russen ur kakan var vi från riksdagens sida tvungna att lägga till så att Posten kunde klara servicen även i glesbygd. Det tycker jag var riktigt att vi gjorde. Men det hade vi inte behövt göra om Posten hade fått ha hand om hela verksamheten, för då hade man kunnat låta den billiga postdistributionen i storstad finansiera upprätthållandet av service även där människor bor långt ifrån varandra.

Anf. 26 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Fru talman! Jag vet att Karin Svensson Smith numera tillhör Miljöpartiet men att hon har en bakgrund i Vänstern. När jag hör henne argumentera här i riksdagen måste jag säga att det inte är alldeles tydligt att hon har bytt parti. När hon resonerar om Posten, SJ och annat låter det som åter till det gamla, åter till ett ensamt postverk, kanske också ett ensamt televerk – bort med Telenor, Tele 2 och alla de andra – åter till ett ensamt SJ där man fick stå med mössan i hand, som på Lars Petersons tid på 60-talet, och fråga om man möjligen kunde få köpa en biljett och kanske komma fram så småningom. Jag har uppfattat att Miljöpartiet har en mer dynamisk syn på marknadens möjligheter att bejaka mångfald på olika områden i samhället.

Sten Bergheden har sagt något om frågorna om miljöåtgärder. Jag uppfattade hans inlägg som att han påpekade att om man får närmare till närmaste bilprovning blir det mindre koldioxidutsläpp när man åker till bilprovningen. Så uppfattade jag hans resonemang.

Jag är den förste att säga att bilprovningen i dag har blivit mycket bättre, kanske under hotet av mångfald och konkurrensutsättning. I dag är det väldigt korta köer och man får tider precis när man vill. Men det är inte länge sedan, för bara några år sedan, som jag själv fick åka till Ljusdal eller Sundsvall i stället för till Hudiksvall för att besiktiga en bil. Då blev det mycket CO₂-utsläpp, och det var långa kötider. Jag tror att det redan har haft en positiv effekt på bilprovningen att man har känt att det kommer att bli som i många andra länder runt om i Europa. I alla våra nordiska grannländer, oavsett om de har socialdemokratisk eller borgerlig regering, finns mångfald och konkurrensutsättning. Ingen talar om återreglering. Jag fick inget svar av vare sig Hans Stenberg, Peter Pedersen eller Karin Svensson Smith på om ni tänker driva utvecklingen tillbaka och återinföra monopol på det ena efter det andra området. Bilprovningen är det exempel vi diskuterar i dag.

Anf. 27 CHRISTER WINBÄCK (fp):

Fru talman! Svensk Bilprovning ska konkurrensutsättas. Privata företag kommer att kunna utföra besiktningar av olika slag. Våra vänner i den rödgröna federationen avvisar förslaget. Usch och fy, inte kan privata företag göra saker lika bra som offentliga. Dessutom måste det kontrolleras att de gör rätt, vilket betyder omfattande kontroller.

Kära vänner i det rödgröna sällskapet! Någon talade för en stund sedan om skyggglappar. Det finns företag som klarar sig och går med vinst fast de inte är statliga. Jag förstår att det förvånar, men så är det faktiskt. Det gäller även inom sektorer där de helt eller delvis konkurrerar med det offentliga på en öppen marknad.

Låt oss se över några av det rödgröna kompaniets argument i den nästan gemensamma reservationen. Det första argumentet är att 94 procent av kunderna uppger att de är nöjda med sitt besök på provstationen, vilket Hans Stenberg upprepar flera gånger. Det betyder att där man är nöjd med det offentliga utbudet behövs det alltså ingen konkurrens. Gäller det även tvärtom? Om konsumenter är missnöjda med butik, urval och tillgänglighet, ska man då starta offentliga monopol?

Det andra argumentet är att dagens system för fordonsbesiktning är självfinansierande och inte behöver gå med vinst. Men om ett privat

företag eller en privat företagsgrupp med samordnings- och synergieffekter med annan verksamhet kan göra det billigare och tjäna några kronor är det inte fel. Då får vi kanske några fler företag i Sverige och kan minska arbetslösheten. Kan de inte tjäna på det kommer de antingen att inte försöka eller också försöka och efter en tid dra sig ur. Svårare än så behöver man faktiskt inte stava marknadsekonomi.

Som tredje argument ifrågasätter man om ett privat företag ska få jobba med trafiksäkerhet. Vad är det för tveksamt med det? Angående trafiksäkerhet samarbetar Svensk Bilprovning med flera privata aktörer för att öka trafiksäkerheten. Man anser att kompetens finns även utanför den egna organisationen. Svensk Bilprovning är engagerad i ett flertal samarbeten som syftar till att öka trafiksäkerheten, värna miljön, förbättra fordonsökonomi med mera. Vi ska inte glömma att bilprovningen faktiskt till 48 procent ägs av ett antal intresseorganisationer som privata aktörer står bakom. Peter Pedersen talade om att socialisera bilprovningen. Jag tror att ni är bättre på det än vi är.

Det fjärde argumentet är att trafikutskottet så sent som i maj 2006 avstyrkte ett likartat förslag. Regeringens förslag ses som en kovändning. Om ni i den rödgröna klubben efter tre år inte upptäckt att vi bytt regering och majoritet i riksdagen vet jag inte vad vi ska göra för att uppmärksamma er på det. Den nuvarande regeringen tog inte det beslutet.

Det femte argumentet är att det krävs en stor kontrollapparat i och med att staten lämnar över ansvaret för fordonsbesiktning på privata aktörer. Med dagens system är denna kontrollapparat överflödigt. Alla statliga organ är uppenbarligen felfria. Det privata är misstänkt och måste kollas.

Det kanske inte har gått upp för er att man kontrollerar och utövar tillsyn även på statlig verksamhet. MSB är tillsynsmyndighet över SOS Alarm som ägs av stat och landsting. Vi har tillsyn i miljöbalken över kommunal verksamhet. Socialstyrelsen granskar offentlig sjukvård vad gäller brister etcetera. Vi har tillsyn av skolor genom Skolinspektionen. Mycket sådan verksamhet granskas och utövas det tillsyn på alltså. Vi har även flera exempel i Sverige på hur tillsynsutövandet utförs av privata aktörer. Sotning och skorstensfejning är ett bra exempel på det.

Vi ska heller inte glömma att bilprovningen utsätts för en viss tillsyn i dag genom Swedac. Så kommer även de som ansöker om att få öppna privata provningsstationer att bli kontrollerade, vilket var det rödgröna sällskapetets sjätte argument mot förslaget.

Det sjunde argumentet är att det blir höjt pris på grund av utökad tillgänglighet och service – något kunderna inte efterfrågar. Vi får väl se hur priserna utvecklas. Några av er är annars duktiga på att hitta på pålagor för bilister och andra inom fordonsområdet. Ökad tillgänglighet och bättre service kan leda till ett något högre pris. Kvällar och helger nämndes förut, och det är klart att det kan kosta något mer. Men vad kunderna efterfrågar när de själva får välja återstår att se. Det är bättre att de får välja än att vi bestämmer exakt vad de får efterfråga.

Det åttonde argumentet är att den totala efterfrågan på bilbesiktning är oberoende av priset eftersom den är obligatorisk för alla som innehar ett fordon. Det är inte riktigt sant. Det finns en mängd extra produkter som kan vara av intresse i dag. Det kan vara utökad extra besiktning före bilköp, registreringsbesiktning vid införsel av bil, vägning, extra avgas-

kontroll efter motorservice, lämplighetsbesiktning och så vidare. Visst finns det en marknad bara man utvecklar den. Här kan en del av de jobb som har nämnts komma i fråga.

Att sitta still utvecklar ingenting. Med fler aktörer kommer fler idéer, nya metoder och annat. Det betyder att vi måste ta chansen och pröva.

Fru talman! Jag skulle kunna fortsätta att räkna upp många fler exempel, men tiden räcker inte för att bemöta alla nedskrivna grodor. Jag får ta det i replikerna i stället.

(Applåder)

Anf. 28 HANS STENBERG (s) replik:

Fru talman! Kan privata företag göra det billigare måste de få försöka, säger Christer Winbäck. Om jag trodde att det fanns en möjlighet att detta kunde bli billigare och bättre för konsumenterna skulle jag inte ha något emot en avreglering. Vi socialdemokrater avreglerade många marknader under vår regeringsperiod. Problemet är att enligt regeringens egna beräkningar kommer det att bli betydligt dyrare för konsumenterna. Det är mitt stora bekymmer med avregleringen.

Vi vet att det med all säkerhet kommer att bli lite bättre tillgänglighet i städerna. Man kanske inte måste vänta tre dagar på besiktning utan kan kanske få den samma dag till ett betydligt högre pris, om man har det behovet.

Problemet är att detta är myndighetsutövning. Det är obligatoriskt och går inte att välja bort. Bor man i glesbygd eller på landsbygden blir det sämre med det nya förslaget. Enligt de privata aktörer som ska in på marknaden och som Christer Winbäck så varmt omhuldar kommer vi att få rejäla prishöjningar på landsbygden och på mindre orter. Dessutom kommer tillgängligheten sannolikt att bli sämre.

Som statens företrädare ska vi se till att obligatoriska verksamheter som vi tvingar människor att genomgå ska ha samma tillgång till service till samma pris i hela landet. Det är viktigt i en demokrati.

Anf. 29 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik:

Fru talman! Det var många saker på en gång. Om det fanns en möjlighet att privata företag kunde göra något bättre än statliga skulle jag inte ha något emot en avreglering, sade Hans Stenberg. Jag är av åsikten att vi på vår sida ser möjligheterna. Det gör uppenbarligen inte Hans Stenberg, vilket är tråkigt.

Om det blir betydligt dyrare får väl prisuppgifterna visa. Det kan naturligtvis bli en justering av priserna. Det har sagts tidigare under debatten att vi har låga priser på bilbesiktning i Sverige. Utifrån det tjänsteutbud som kan komma kan det bli varierande priser. Vi har redan i dag varierande priser på Bilprovningen beroende på om besiktningen avser lätta fordon, tyngre fordon, avgaskontroll eller annat. Det handlar inte bara om myndighetsutövning, alltså den årliga kontrollbesiktningen, utan om många fler besiktningar. Åtminstone står det så i propositionen.

Det är möjligt att bilbesiktningen i Sundsvall är mindre utnyttjad. Om jag försöker få en tid får jag vänta långt mer än tre dagar. Jag kanske inte heller får en tid som passar. Jag tror att det finns behov av tider på kvällar och helger. Jag tycker inte att det är fel att kunna erbjuda det i så fall.

Anf. 30 HANS STENBERG (s) replik:

Fru talman! Till och med regeringens egna beräkningar visar att det blir dyrare. Enligt Bilprovningens chef ska det bara bli en tredjedel dyrare.

Erfarenheterna från Finland visar att det innebär betydligt högre priser som ska betalas av konsumenten.

Priserna varierar i dag, säger Christer Winbäck. Det är klart att de gör. Det är skillnad på att besiktiga en lastbil och en personbil. Det är skillnad på att göra en registreringsbesiktning och en vanlig besiktning. Det är självklart.

Det nya är att vi nu får varierande priser beroende på var man bor i landet på en tjänst som vi tvingar människor att köpa. Det är inte frivilligt. Man kan inte välja att avstå.

Hur ska vi garantera servicen i glesbygd? Transportstyrelsen ska kontrollera att den upprätthålls. Hur ska det gå till? Det finns i lagstiftningen inga möjligheter att tvinga någon att etablera sig. Det finns inget som hindrar någon att lägga ned de stationer som finns i glesbygd. Det är fullt frivilligt.

En av baksidorna med avregleringen av Taxi som vi socialdemokrater genomförde för ett antal år sedan är att man på vissa orter inte har taxi-service. Så kommer det naturligtvis att bli med det här också.

Det här är en mycket märklig reform som leder till att det blir 700 fler myndighetsutövande. Det är unikt. Vi strävar hela tiden efter att få myndighetsutövningen effektivare och få färre människor att syssla med den. Nu blir det 700 fler som vi bilister ska betala.

Anf. 31 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik:

Fru talman! Hans Stenberg säger att det kommer att bli mycket dyrare. Det återstår att se. Som vi sade förut är det ett ökat tjänsteutbud. Hans Stenberg pratar om den myndighetsutövande delen, alltså snarare den årliga kontrollbesiktningen.

Vi har sagt tidigare att det finns många andra delar av ett serviceutbud som bilägare är intresserade av, som reparationer och annat. Det är viktigt att se att det finns en möjlighet att utveckla också den typen av tjänster.

När det gäller glesbygden har ju en del av diskussionen handlat om hur viktigt det är att se till att vi får en minst bibehållen, helst utökad, service i glesbygd.

Vi har, om jag inte minns fel, 177 bilprovningstationer i Sverige i dag. En snabb sökning på Eniro efter sådana som sysslar med bilreparationer av olika slag visar 130 bilelektriska verkstäder, 354 bilplåtslagerier, 4 050 bilverkstäder av annat slag som i dag sysslar med bilreparationer.

Det finns nog intresse från en och annan av dem att ha möjlighet att besiktiga bilar.

De ska inte samtidigt besiktiga och reparera. Det är inte det jag menar. Jag menar att det finns ett stort utbud av företag som sysslar med bilreparationer.

Det är ungefär 5 000 företag. Skulle vi ha en statlig bilverkstad som skulle hålla dem under armarna skulle vi knappast ha 5 000 företag i Sverige som sysslar med bilreparationer. Vi kanske skulle ha ett par hundra.

Jag menar att om vi får konkurrens om bilprovning av de 177 verkstäderna kommer den att öka kraftigt.

Anf. 32 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Jag vill också önska alla en god jul och ett gott nytt år. Alla gör ett jättebra arbete och är trevliga på alla sätt och vis. Så har jag sagt det så att inte vi som enda parti glömmer det.

I powerpointpresentationen som vi fick från Bilprovningen står det: Vinst är inget självändamål för Bilprovningen men vi måste ha en ekonomi som gör att vi kan investera för framtiden.

Tror Christer Winbäck och majoriteten att det är en slogan som de övriga aktörerna på marknaden kommer att ha? Ser vi att det inte är så noga med vinsten på den avreglerade marknaden utan att man är mån om nöjda kunder?

Jag tror nog att de kommer att ha ett vinstmål.

Det är 750 årsarbetskrafter ser jag i underlaget. Det är ju samma antal bilister som tidigare som ska betala för fler människor som ägnar sig åt bilbesiktning på något sätt. De ska antingen besiktiga bilen eller kontrollera att de som besiktigar gör rätt. Någon ska bära den kostnaden. Ni har fortfarande inte svarat på hur det kan bli billigare.

Ni pratar också om en fri marknad. Som Karin Svensson Smith sade tidigare ska den ju präglas av fria val, fria priser och ett fritt utbud. Vi kan konstatera att det här inte är något fritt val. Jag kan välja att gå till tandläkaren eller inte. Jag kan välja att gå in i en klädaffär eller inte. Men jag kan inte välja att låta bli att besiktiga bilen. Därför kan man inte göra den jämförelsen och låtsas att det här är som vilken marknad som helst.

I så fall har ni på den borgerliga sidan en väldigt konstig syn på vad en fri marknad och en fri marknadsekonomi är.

Det här handlar i hög grad om myndighetsutövning som sällan lämpar sig för en vinstkoppling.

Så till ackrediteringen som ni ska bygga upp det hela med. Hur ska det gå till om man ska kunna konkurrera? Hur ska man kunna följa upp det?

Ett sätt att få fler kunder är att man godkänner fler bilar, att man är lite släpphänt och inte har samma krav. Det hoppas jag att ackrediteringen kan lösa. Ett annat sätt är att man ser till att man ombesiktigar mycket. Då får man också en större inkomst. Långsiktigt är det inte något bra val, för då väljer man en annan aktör.

Det är lätt att säga att ni ska ordna det här, men hur ska det gå till i verkligheten?

Anf. 33 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik:

Fru talman! Jag vill instämma i Peter Pedersens första del av repliken, det vill säga: God jul och tack till kansliet.

I övrigt vill jag bemöta några av argumenten.

Självklart vill ett privat företag ha en viss vinst. Om man kan hantera det hela så att man gör det både smartare och billigare finns det kronor över att ta ut från kunden och få en vinst utan att höja priset.

Jag har inte sagt att det kommer att bli billigare. Jag har framför allt framhållit att jag tror att det kommer att bli en utökad service framdeles. Som jag nämnde tidigare finns det en hel del andra företag i Sverige som

har intresse av att besiktiga bilar. De kanske kan göra det på andra tider än vad Bilprovningen kan i dag.

Jag tror att det är viktigt att konstatera att kunder ska bli nöjda. Jag tror inte att de blir nöjda om de får ombesiktiga bilen många gånger. Jag tror att företagen, precis som Bilprovningen, kommer att vara noggranna och se till att det blir en rättvis och sjyst värdering av bilen. Det ligger i allas intresse. Det kommer också ackrediteringsorganet att försöka se till.

Peter Pedersen säger att det är samma antal bilister. Det är riktigt, men samtidigt finns det, som jag sade, en hel del andra tjänster som kan vara av intresse för bilägare. De tjänsterna är fria att välja eller inte. Det kan innebära att man får fler sådana tjänster och det kan finansiera en del av den eventuella vinst man vill uppnå. Det innebär att vi får ett större utbud för bilägarna. Den delen är faktiskt ett fritt val i så fall.

Anf. 34 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! På s. 15 i betänkandet står det under Konsekvensanalys: Om kunderna accepterar ett högre pris kommer tillgängligheten att öka.

Rent logiskt kommer tillgängligheten att minska om kunderna inte accepterar ett högre pris.

Kan Folkpartiet hålla med om att det finns en uppenbar risk att de som bor utanför de större städerna får betala ett högre pris om man ska kunna tillgodose servicegraden, myndighetsutövningen, att man ska kunna besiktiga sin bil?

Är det inte en rimlig tolkning? Priskonkurrensen kommer att ske i de större städerna där det finns flera aktörer. Sådan är inte verkligheten i glesbygd.

I mitt första anförande frågade jag om det finns andra exempel på en avreglerad marknad där man kan se att olika aktörer flockas runt kunderna i glesbygd. Det brukar oftast bli så att det offentliga får säkerställa en rimlig prisnivå eller rimliga villkor. Tyvärr misslyckas vi ganska ofta med det.

Det är lätt att säga att man tror saker.

Det här är en viktig fråga ur trafiksäkerhetssynpunkt. Vi kan inte ha ett system som innebär att det finns en misstanke om att man söker till en viss skola för att få bra betyg.

Vi kan inte ha ett system som innebär att om det uppfattas som att det på ett bilprovningsställe är förhållandevis enkelt att få igenom sin bil ökar man kundunderlaget och kan få en ökad vinst. Då kanske betydligt fler behöver anställas på Transportstyrelsen för att kunna åka runt och granska att det verkligen är en likvärdig standard över hela landet på de olika bilprovningsstationerna, så att man faktiskt vet att om en bil har gått igenom besiktningen är den godkänd i dess rätta bemärkelse. Det ska inte finnas någon misstanke om att det finns någon annan värdering.

Anf. 35 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik:

Fru talman! Peter Pedersen upprepar samma saker igen. Jag har inte sagt att det kommer att bli billigare. Hur mycket priserna kommer att variera återstår att se. På en marknad har man möjlighet att variera priserna på olika sätt utifrån de produkter som man saluför. Jag har tidigare sagt att det finns en mängd tilläggsprodukter som kan vara intressanta för bilägare att ta del av. Huruvida de kommer att kosta mer eller mindre om

de finansierar en del av den obligatoriska besiktningen återstår att se. Men det kommer naturligtvis att bli någon form av marknadsanpassning av priserna.

Jag tycker att Peter Pedersens argumentation är svår när han säger att det blir mycket bättre genom att det är offentligt och att trafiksäkerheten kommer att bli sämre genom att bilprovningen privatiseras. I så fall skulle vi i trafiksäkerhetens namn säga att trafikskolorna som utbildar elever ska vara statliga, att bilverkstäderna ska vara statliga, att företagen som säljer bilar ska vara statliga och att däckfirmorna absolut ska vara statliga eftersom det ofta är fel på däck, vilket vi har pratat mycket om nu när halkan kommer och däcken är dåliga. Allt i kedjan ska väl i så fall vara statligt och kvalitetssäkrat om man nu tror att de privata företagen inte kan göra detta minst lika bra eller bättre?

Jag delar absolut inte Peter Pedersens syn på detta. Jag tror att det finns en och annan sak som vi naturligtvis ska vara noga med att följa upp och kontrollera på vägen. Men jag tror att alla, både bilägarna och trafiksäkerheten, kommer att tjäna på att vi får fler aktörer som arbetar på ett seriöst och säkert sätt med dessa frågor. Det statliga kontrollorganet Swedac kommer att se till att det blir kvalitetsgranskning och tillsyn.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 13 §.)

7 § Förändrad ägarstruktur i Aktiebolaget Svensk Bilprovning, m.m.

*Förändrad
ägarstruktur i
Aktiebolaget Svensk
Bilprovning, m.m.*

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2009/10:NU10
Förändrad ägarstruktur i Aktiebolaget Svensk Bilprovning, m.m. (prop.
2009/10:54).

Anf. 36 KRISTER ÖRNFJÄDER (s):

Fru talman! Nu ska vi debattera den fortsatta avregleringen av fordonsbesiktningen i Sverige. Jag gör det med en känsla av olust. För mig känns det som om den borgerliga regeringen ännu en gång, på privatiseringens altare, av ideologiska skäl förstör något som fungerar bra. Till intäkt för dessa farhågor hänvisar jag till regeringens egna ord. Man säger: Ägarstrukturen kan påverka marknadsreformens framgång.

Vidare påpekas i den konsultrapport som låg till grund för propositionen om fordonsbesiktning att det finns ett behov av en utredning om ägarfrågan.

Alliansregeringens tillvägagångssätt i denna fråga påminner alltför väl om den illa förberedda utförsäljningen av apoteken och nu senast förändringarna i sjukförsäkringens regelverk.

Fru talman! Jag kan inte låta bli att i detta sammanhang ställa en fråga till de borgerliga ledamöterna i näringsutskottet. Blir ni aldrig trötta på att få ställa er bakom dåligt underbyggda propositioner från er regering som ni ska försvara och sedan ta debatten i kammaren där ministrar lyser med sin frånvaro? Risken som ni löper är att ni som vanligt får

behandla samma fråga här i kammaren och ta tillbaka det som ni tidigare har påstått i debatten.

Fru talman! Sverige har i dag ett väl fungerande system för fordonsbesiktning. Systemet är effektivt, och kunderna är nöjda. I Bilprovningens enkät från den 31 augusti 2009 uppgav 94 procent av kunderna att de var nöjda med sitt besök på provstationen. Dagens system är självfinansierat och behöver inte gå med vinst. Svensk fordonsbesiktning håller också hög kvalitet som står sig väl i en europeisk jämförelse. Produktiviteten är hög, pålitligheten god och prisnivån för konsumenten ligger på ett genomsnitt i Europa.

I motsats till detta säger regeringen själv i sin egen proposition om fordonsbesiktningen att effektiviteten beräknas minska med 25 procent i samband med avregleringen. Regeringen bedömer också att priserna kommer att stiga för privatpersoner.

Fru talman! Låter detta som ett lockande alternativ? Knappast. Men detta förslag är inte framtaget av den borgerliga regeringen och deras riksdagsledamöter för att göra det bättre för allmänheten i Sverige. Det är framtaget för att privatisera en verksamhet med statliga intressen – kosta vad det kosta vill.

Vi socialdemokrater avvisade regeringens proposition om avreglering av fordonsbesiktningen och avvisar nu denna proposition av samma skäl. För denna proposition tillkommer dessutom den borgerliga regeringens undermåliga beredning av ärendet som ett tungt vägande argument för avslag.

I stället för den avreglering och utförsäljning som alliansen nu föreslår vill vi socialdemokrater se en striktare styrning av bilprovningen i syfte att öka tillgängligheten genom bland annat generösare öppettider och förbättrad service. Detta bör åläggas bolaget genom justeringar av bolagsordningen vid nästa bolagsstämma.

Fru talman! Jag vill tacka kansliet för det utomordentliga arbete som man hjälper oss riksdagsledamöter med, och jag vill önska alla en god jul och ett gott nytt år.

Fru talman! Med detta anförande yrkar jag avslag på propositionen och bifall till reservationerna.
(Applåder)

Anf. 37 KENT PERSSON (v):

Fru talman! Vi har nyligen tagit del av debatten om en omreglering av den svenska fordonsbesiktningensmarknaden. Vi ska nu fortsätta debatten om själva ägandet av Svensk Bilprovning AB.

När vi pratar om Svensk Bilprovning AB är det ett myndighetsuppdrag som bolaget har när det gäller kontrollbesiktning av våra fordon i Sverige. Detta är inte ett bolag vilket som helst, utan det har ett tydligt myndighetsuppdrag. Det är ett bolag som har till syfte att kontrollbesiktiga fordonen så att de fyller trafiksäkerhetsbestämmelser vad gäller säkerhet, utsläpp av partiklar med mera.

Jag har förgäves letat efter kritik mot nuvarande verksamhet. Är den dålig på något sätt, dyr eller ineffektiv? Eller slarvar de anställda vid besiktningarna? Ingenstans finns det belägg för att det skulle vara på det sättet.

I jämförelse med de nordiska grannländerna som har en avreglerad marknad är det svenska systemet både billigt, effektivt och säkert och har nöjda kunder. Väldigt få trafikolyckor kan härledas till tekniska fel på fordonen.

Detta bekräftas också av den rapport som McKinsey & Company har gjort på uppdrag av Näringsdepartementet.

Den enda slutsats jag kan dra är att regeringen sätter ideologin framför att ansvarsfullt äga och förvalta svenska folkets egendom. Handlar det bara om att förbättra tillgängligheten och servicen för fordonsägare är det bara att gå in och ändra i nuvarande bolagsordning.

För att fullfölja sin strategi vill regeringen få ett öppet mandat att förändra ägarförhållandena i Svensk Bilprovning AB. Regeringen vill få möjlighet att minska eller öka sitt ägande samt tillåtelse att överlåta delar av eller hela bolagets tillgångar.

Men, fru talman, så lätt är det kanske inte, eftersom staten äger Svensk Bilprovning tillsammans med åtta branschföreträdare. Det är 52 procent statligt ägande och 48 procent övriga ägare.

Regeringens proposition ger inte någon vägledning, eftersom ägarfrågan inte utretts över huvud taget. Det enda man säger är att ägarstrukturen kan påverka marknadsreformens framgång. På vilket sätt då?

Är det inte viktigt att kammarens ledamöter får klarhet i hur ägarstrukturen påverkar marknadsreformens framgång? Jag tycker det. Och varför har inte regeringen utrett den frågan innan beslut fattas? Det är ändå det som den utredning som ligger till grund för propositionen föreslår.

Marknadsvärdet av Svensk Bilprovning uppgår till något mellan 1 och 1 ½ miljard kronor. Men det nominella värdet av samtliga aktier i bolaget är 40 miljoner. Frågan är vem som löser ut vem och till vilket pris. Det är skrivet i stjärnorna. Det ska bli en intressant diskussion att följa här framöver.

Det finns en hembudsklausul som innebär att om någon av innehavarna vill sälja sitt innehav av aktier har de övriga aktieägarna möjlighet att köpa aktierna till det nominella värdet. Vi kan få en situation där staten för att kunna fullfölja sina intentioner tvingas köpa ut delägarna. Regeringen skulle i det scenariot ha socialiserat Svensk Bilprovning AB, vilket i sig är en intressant tanke.

Regeringen kan inte klandras för att ligga på latsidan i frågor som rör svenska folkets egendom, nämligen de statliga bolagen. Det går ofta fort, och det blir fel. I detta fall har det inte gått fort. Ändå har det blivit fel.

Jag yrkar bifall till reservationerna 1 och 2.

Jag vill också passa på att önska samtliga ledamöter i näringsutskottet, kansliet, talman och presidiet här ett gott slut och en god jul.

(Applåder)

Anf. 38 PER BOLUND (mp):

Fru talman! Det finns ett amerikanskt ordspråk som är en ledstjärna för mig både i det privata och i politiken: If it ain't broken don't fix it! Det vill säga om det inte finns något problem att lösa, försök då inte att hitta någon lösning på det!

Om man följer den principen är det svårt att se varför regeringen nu väljer att avreglera fordonsbesiktningen. Vilket problem är det man tänker lösa?

Svensk Bilprovning fungerar väl och är effektivt. Kunderna är mycket nöjda. I den senaste utvärderingen från augusti i år är 94 procent av kunderna nöjda med verksamheten. Det är siffror som många privata och konkurrensutsatta företag bara drömmer om att komma upp till.

Priserna på besiktning ligger i nivå med genomsnittet i Europa. Den svenska bilparken har visat sig ha få fel som orsakar trafikolyckor. Delvis måste det bero på att man har en fordonsbesiktning som fungerar som den ska och som upptäcker de fel som annars skulle kunna orsaka trafikolyckor.

Så vad kommer svenska folket att tjäna på en avreglering av bilbesiktningen? Det är upp till den politiska majoriteten i den här salen att förklara för väljarna och för oss i oppositionen.

Tittar man på situationen i andra länder som har avreglerat, till exempel Finland, ser det inte ut som om det är några positiva erfarenheter. I Regeringskansliets egen departementsskrivelse säger man att den finska marknaden karakteriseras av höga inträdesbarriärer, få aktörer, begränsad priskonkurrens, medelhög tillgänglighet och god lönsamhet för aktörerna. Det vill säga att det är en ganska dåligt fungerande marknad.

Man säger också att den reform som man har genomfört i Finland har medfört lägre effektivitet. Om man tittar på antalet registrerade personbilar per anställd har det sjunkit ganska kraftigt genom reformen. Är det en dåligt fungerande marknad med sämre effektivitet som regeringen och regeringspartierna vill se? Vad är det annars för förslag man tänker genomföra som gör att utfallet skulle bli annorlunda i Sverige än i Finland?

Vi från oppositionens sida är också oroliga för att omregleringen av fordonsbesiktningen kommer att leda till högre besiktning priser, framför allt i områden där utbudet är begränsat, det vill säga i glesbygd. Även här saknar vi förslag från regeringen som kan säkerställa att vi skulle få en likvärdig service i alla delar av landet.

I andra länder ser man tydligt att priserna skiljer sig mycket åt efter en avreglering. Det blir ett mycket större prisspann. De högsta priserna finns i de områden som har lägre befolkningstäthet. Där är det svårare att få en lönsamhet i besiktningen.

Tittar man på exempel från Finland kan man se att priset för besiktning har gått upp från 17 euro till 46 euro på tio år. Det är alltså en tredubbling av priset. Man har infört en moms, men det förklarar bara en del av den prisutvecklingen. Det kan inte alls förklara hela. Även där kan man se att det har blivit ett mycket större spann och en dyrare besiktningensverksamhet.

Även miljöeffekterna av den här reformen kan kraftigt ifrågasättas. I den tidigare debatten här har man från majoritetens sida talat om att koldioxidutsläppen skulle sänkas av en sådan här reform. Men i den beräkning som ligger till grund för ett sådant påstående säger man att man inte kan se några omedelbara effekter på miljön av den här reformen över huvud taget.

Sedan har man en beräkning som är inslängd med mycket teoretiska resonemang omkring. Man utgår från att den geografiska spridningen av besiktningstationer kommer att bli större. Det är inte alls självklart. Det

*Förändrad
ägarstruktur i
Aktiebolaget Svensk
Bilprovning, m.m.*

är tvärtom mycket debatterat. Man konstaterar också att om man som många kunder gör utför flera ärenden samtidigt som man besiktigar bilen kommer det inte att bli någon kortare körsträcka och därmed inga minskade koldioxidutsläpp.

Trots att man har en mycket positiv beräkning av climateffekten kommer man bara fram till att det skulle minska utsläppen med 4 500 ton per år. Det är en femtontusendel av de svenska utsläppen. Det finns många viktigare åtgärder för att minska de svenska utsläppen än den här reformen.

Det sätt som det här förslaget har tagits fram på förtjänar hård kritik. Vi ser att regeringen har valt att inte alls utreda ägandet av Svensk Bilprovning, trots att de konsulter som har tagit fram delar av förarbetena har föreslagit att man gör en sådan utredning.

De skriver under rubriken "Nödvändiga aktiviteter för att förbereda en omreglering" att det är viktigt att man ser över ägandeformen så att man före en avreglering får klart för sig hur marknaden kommer att se ut efteråt. Det har regeringen valt att inte ta hänsyn till alls.

Regeringen själv konstaterar att ägarstrukturen kan påverka marknadsreformens framgång. Men det har uppenbarligen inte alls gjort att man har tänkt gå vidare med att utreda hur ägarstrukturen ska se ut.

Om man nu vill genomföra en avreglering utan att utreda frågan i grunden ligger det nära till hands att se att det bara är rent ideologiska skäl som ligger bakom. Man vill inte ens utreda vilka konsekvenser det får.

Om regeringen i någon slags ideologisk klåfingrighet vill minska offentliga verksamheter finns det andra som ligger mycket närmare till hands och som är mycket mer relevanta att privatisera. Ett förslag som jag tycker skulle vara mycket bättre är att privatisera SAS och sluta ha ett statligt ägande i den verksamheten.

Det skulle leda till, tror vi, en mycket mindre risk för att skattepengar måste pumpas in i ett bolag som går väldigt dåligt. Det skulle dessutom kunna göra att flygmarknaden fungerar bättre i Sverige.

Det är svårt att förstå varför regeringen har valt att fokusera sin energi på det här området, en marknad och en funktion som är väl fungerande i Sverige, i stället för att fokusera på det som inte fungerar.

Med det vill jag yrka bifall till reservationerna 1 och 2.

Jag önskar alla åhörare, ledamöter och tjänstemän en god jul och ett gott nytt år.

(Applåder)

Anf. 39 KARIN PILSÄTER (fp):

Fru talman! Det har varit en ganska lång debatt med trafikutskottets ledamöter om själva omregleringen av marknaden, och det ärende som vi har här nu är svaret på den fråga som fanns i konsultrapporten om att ägandet också är viktigt att se över. Det handlar om förändrade ägarstrukturer. Jag tänker inte säga någonting om själva omregleringen av marknaden som sådan, men det är någonting som faller nödvändigt och självklart ut ur detta.

Staten äger sedan starten en majoritet, 52 procent, av aktierna, och det finns tolv olika minoritetsägare. Det finns en hembudsklausul om någon vill gå ur.

Om man ska göra en förändrad ägarstruktur handlar det självklart om en omförhandling först och främst med de andra tolv ägarna. De kan i sin tur ha olika intressen. En del vill gå ur för att de kanske vill bygga upp något eget eller vara parter i någon annan struktur. Andra kanske vill öka sitt ägande. En del kanske inte tycker att det är någonting man behöver vara kvar i längre när vi omstöper det hela. Det kan handla både om aktieägandet och om att ta över stationer och så vidare.

För att kunna göra den här förändrade ägarstrukturen, och för att kunna göra en vettig ny struktur på det hela, måste regeringen ha ett mandat. Det går inte att sätta sig ned på sin egen kammare och rita upp en karta över hur man vill att det ska se ut när det till att börja med finns tolv andra parter inblandade. Detta är naturligtvis inte heller någonting som vi här i riksdagen skulle ha möjlighet att ta ställning till ensidigt för statens del, och vi skulle inte kunna bilda oss någon allmän uppfattning om vad alla andra ägare tycker och ta ställning till hur det ska se ut.

Det är därför som regeringen måste få ett mandat från riksdagen att kunna sätta i gång den här processen. Det hade varit alldeles orimligt, utifrån de demokratiska principerna, om regeringen hade börjat gå in i olika typer av förhandlingar utan ett mandat för att sedan förelägga riksdagen ett färdigt resultat av det hela.

Därför behöver regeringen ha ett mandat både att öka och att minska statens ägande – att öka det i förhållande till en part och minska det i förhållande till en annan – och att kunna avyttra tillgångar som sådana som inte är aktier. En part kan inte ensidigt genom ett riksdagsbeslut som är bindande lägga fast hur den här omförhandlingen ska landa.

Då ställs frågan här, i och för sig kanske rättmätigt: Hur blir det? Ja, utifrån den beslutsstruktur som finns är det inte möjligt att säga det i dag. Vi är inte ensamma på banan, utan vi måste bestämma det här tillsammans med andra.

Det här är återigen ett exempel på den krock som uppstår mellan å ena sidan demokratins principer om långsamhet, utredningar, öppenhet, kontroll över besluten och bindande riksdagsbeslut och å andra sidan de principer som gäller för företagandets villkor och samverkan med helt andra aktörer som inte ligger under vår beslutsmöjlighet, krocken mellan principer om affärsförhandlingar och den sekretess som sådana behöver föras under.

För att kunna gå in i den här processen med ett mandat att kunna slutföra förhandlingar – precis som de som nu sitter på klimatmötet behöver kunna komma dit och ha förhandlingsmandat – behöver vi ge ett mandat från riksdagen till regeringen att seriöst kunna gå in och föra dessa förhandlingar med de andra parterna för att förändra ägarstrukturen i AB Svensk Bilprovning.

Därför yrkar jag bifall till förslaget i utskottets betänkande och avslag på reservationerna.

Jag vill, som alla andra, önska kammarens ledamöter en riktigt god jul. Jag hoppas att ni hinner hem och skotta snö innan ni blir alldeles insnöade. Jag vill tacka utskottet för det fina samarbetet under året.

Anf. 40 KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik:

Fru talman! Det är riktigt att trafikutskottet har haft en diskussion i samma ärende, men det förhindrar inte att de här sakerna går intimt ihop

med varandra. Jag har därför ett par frågor som jag tycker är relevanta i sammanhanget.

Den första frågan lyder: Är det bra att man tar ett beslut som innebär att allmänheten/kunderna får betala ett högre pris? Det gäller både den enskilde och företagare, helt enkelt alla som använder den här tjänsten. Är det bra?

Nästa fråga är: Är det bra att man inför ett system som ökar antalet myndighetsanställda och myndighetsutövandet? Det här gäller både den enskilde och företagen.

Den tredje frågan, som jag vill ställa eftersom Karin Pilsäter var inne på den, är: Är det verkligen bra att man avreglerar innan ägarstrukturen är klar? Att man inte har skrivit under ett papper eller gjort upp ett avtal kan jag ha viss förståelse för, men man borde ha kommit längre i de tankarna än att inte ha gjort någonting, som jag uppfattar det. Är det bra?

Anf. 41 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Fru talman! Om jag ska prata generellt om avreglering av marknader är det väldigt svårt att veta i förväg vilket resultatet kommer att bli på längre sikt. Det vet vi från avreglering av ett otal antal marknader, beroende på hur skickligt man har lyckats utforma regelverken. Man lär sig mer och mer, förhoppningsvis, på många områden. Man kan inte veta det. Även om jag vet att det står att man gör olika typer av bedömningar går det inte att förutse den dynamik som kan uppstå. Det viktigaste är att dra den lärdomen.

När vi avreglerade telemarknaden trodde vi att vi skulle få lite lägre pris på våra markeringar, men det är helt andra saker som har hänt, där avregleringen har haft sin del i händelseförloppet.

För det andra gällde det antalet myndighetsanställda. Jag tycker inte att det är orimligt att det är myndighetspersoner som utför just myndighetsutövning.

För det tredje gällde det ägarstrukturen. Jag tror att det skulle vara oerhört svårt att säga vad som händer bakom kulisserna. Vi får erkänna att det inte går att ange vilka diskussioner som redan har påbörjats och vad som kommer att hända. Innan villkoren för avregleringen av marknaden är klarlagda går det inte heller att gå in och föra någon sådan diskussion eller göra några skisser på hur ägarstrukturen skulle kunna förändras utifrån vad andra parter kan vara intresserade av.

Jag tror att man måste inse att det här är två processer, och under de drygt sex månader som ligger framför oss fram till att själva reformen träder i kraft kommer nog mycket av det här att klarläggas. Jag tycker ändå att det i slutändan är så att vi från riksdagens sida, om det här över huvud taget ska kunna fungera på ett vettigt sätt, måste ge Regeringskansliet och ägarenheten där ett mandat att kunna gå in i saktidiskussioner med de andra intressenterna.

Anf. 42 KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik:

Fru talman! Det sista innebär ju inte att man inte kan göra någonting annat också. Att man får ett mandat så att man kan slutförhandla och träffa ett avtal som är bindande är en sak. Men att ha sonderat terrängen och lagt upp olika modeller är någonting helt annat. Det kan man mycket väl göra innan.

Det är inte enbart farhågor som står i den här skriften. Det är själva underlaget till det beslut som vi nu tar. Där har man alltså uttalat ett antal saker som jag tycker att man borde ha tagit hänsyn till innan man lämnade fram det förslag som vi har haft att ta ställning till. Varför ska man annars göra det, om man inte ska ta hänsyn till resultatet? Jag tycker att det är helt obegripligt.

På den tredje frågan undvek Karin Pilsäter att svara. Jag frågade inte om det var lämpligt att myndighetspersoner utövade myndighetstillsyn. Vad jag frågade var: Är det bra att man inför ett system som ökar antalet myndighetsanställda och myndighetsutövandet?

Jag kan väl säga, delvis med min bakgrund, att regeringen själv har sagt att myndighetsutövandet ska minska inom ett antal områden, inte minst när det gäller kontakter med allmänhet och företag. Här blir det då tvärtom.

Jag tycker att frågan är relevant från den synpunkten, för vi inom näringsutskottet har ju att följa den frågan. Och nu går det på tvärs, tycker jag. Frågan kvarstår: Är det bra?

Anf. 43 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Fru talman! Jag vill inte vara petig, men det var Krister Örnfjäders andra fråga. Jag tyckte att jag svarade på den, men han kanske inte är nöjd med svaret.

Jag förstår att oppositionen är mer intresserad av att fortsätta den debatt som trafikutskottet hade i stället för att diskutera frågan om statens ägarroll. Prognosen är väl ganska god att reservanterna kommer att bli nedröstade om ett antal timmar, och då förstår jag att de är mindre intresserade av att diskutera det ställningstagande som blir följderna av omröstningen, nämligen om staten ska ha majoritetsägande i ett bolag som från början inte bara är dominant utan har monopol på marknaden och hur avregleringen kommer att fungera.

Om man går på reservanternas linje, avreglerar marknaden men har kvar staten som dominerande ägare i det bolag där staten i dag äger 100 procent, hur lyckad blir omregleringen då? Vi kan garantera att det inte kommer att fungera särskilt väl. För mig kommer det att fungera väl. Jag kommer inte att någon mer gång råka ut för att den utskickade tiden från Bilprovningen visar sig krocka med en kammardebatt och när jag försöker boka en ny tid får jag körförbud en månad – vilket har hänt mig ett antal gånger – eftersom det är så länge man får vänta om man bor i Storstockholm.

Det kan säkert bli fler aktörer i Storstockholmsområdet, men om hela omregleringen ska fungera, och framför allt fungera på ett dynamiskt sätt, måste man gå in och även förändra ägarstrukturen. Jag förstår att oppositionen inte vill diskutera det. Jag är ganska övertygad om att de inser allt detta men ändå vill hålla fast vid ett nej på den punkten.

Jag vidhåller att oaktat vilka sonderingar som kan ha skett bland de andra intressenterna är det ingenting som de vill ha offentliggjort i detta skede. Regeringen behöver ett förhandlingsmandat för att kunna gå in och omstrukturera ägandet i Svensk Bilprovning. Utskottet har också påpekat att det inte bara kan handla om själva ägandet, utan att det också måste handla om att man avhänder sig stationer.

Anf. 44 KENT PERSSON (v) replik:

Fru talman! Vi kommer nog att fortsätta den här diskussionen.

Jag vill ägna mig lite grann åt frågan om ägarstrukturen. I tidningen Riksdag & Departement nr 34 kan man läsa att regeringen vill vara kvar som betydande ägare av AB Svensk Bilprovning; det är vad jag tror att man syftar på. Det är ganska intressant med tanke på den hembudsklausul som finns i aktieägaravtalet och som reglerar förhållandena mellan de olika ägarna.

Om nu regeringen vill vara kvar som betydande ägare innebär det att staten måste köpa ut de övriga ägarna. Jag har svårt att tänka mig att det nominella aktievärdet då kommer att ligga till grund för förhandlingen. Om man ska klara den delen kommer det att bli betydligt mycket dyrare än de 40 miljonerna.

Det är ganska intressant om man betänker vad Karin Pilsäter sade tidigare. I betänkandet sägs nämligen att ”en felaktig ägarstruktur kan medföra betydande kostnader för bolaget”. Vidare sägs att ”regeringen gör också bedömningen att bolagets ägarstruktur kan påverka marknadsreformens framgång”. Det är ett mycket intressant påstående, men jag förstår inte vad det betyder. Man får i den övriga texten ingen som helst vägledning till vad det innebär.

Karin Pilsäter, som är ordförande i näringsutskottet och regeringens företrädare i dessa frågor, kanske kan berätta för oss ledamöter vad ägarstrukturen får för konsekvenser för omregleringen.

Anf. 45 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Fru talman! Det är bra att Kent Persson vill diskutera ägandet, men som jag nu sagt flera gånger är det helt meningslöst att spekulera i var man kan landa när man inte ens har kunnat påbörja förhandlingarna eftersom man inte haft något mandat att göra det.

Det kan uppstå ett oändligt antal kombinationer. Att vara en betydande ägare innebär inte att man säger någonting om en procentsats. Vi vet inte vilka ägare som vill bli utlösta, vilka som kanske vill kvarstå, vilka som kanske vill öka sitt innehav i förhållande till att andra går ur, vilka som kanske vill byta sina aktier i Svensk Bilprovning mot några stationer. Det finns en uppsjö kombinationer av förändringar.

Faktum kvarstår att om det görs på ett sätt som landar i en dålig kombination – alla som kan lite om kombinationsteori inser att det finns många kombinationer och att vissa kan vara bättre, eller man bedömer dem som bättre – är det egentligen helt meningslöst att stå här och spekulera om det.

Hur skulle regeringen i en proposition ha kunnat redogöra för, utan namns nämnande, alla upptänkliga kombinationer, sådana som skulle kunna tänkas uppstå i en diskussion och senare i en förhandling? Det vore helt meningslöst. Det handlar om de principer som Kent Persson tog upp, och jag tror att han har både goda kunskaper och tillräcklig kapacitet att tänka sig olika scenarier för att inse att det skulle kunna landa i många olika varianter där en del vore sämre och en del bättre.

Anf. 46 KENT PERSSON (v) replik:

Fru talman! Det var roligt att höra att det är intressant vad jag tycker och tänker. Om jag hänvisar till den rapport som ligger till grund för

förarbetena är man där ganska tydlig med att förorda att ägarstrukturen undersöks och utreds för att detta ska få ett lyckat förlopp. Det finns inte med i propositionen. Att då i kammaren ta ställning till förslagen känns inte alls bra.

Jag märker att jag inte får svar på mina frågor om ägarstrukturen och vad den kan få för konsekvenser. Jag förstår det eftersom frågan inte är utredd. Jag ska inte tjata mer om det, för jag tror inte att det blir bättre med det.

Om man går till det aktieägaravtal som ligger till grund för hur förhandlingarna senare ska gå till är det intressant att regeringen säger att staten ska vara en betydande ägare. Om man är en betydande ägare har man också stort inflytande över hur verksamheten ska utformas, och då är det även intressant hur man ska genomföra förhandlingarna. Varje ägare har givetvis ett intresse av att få ut så mycket som möjligt av en förhandling. Vad jag förstår ska regeringen återkomma till riksdagen för att få genomföra ägarförändringen genom att köpa ut de övriga ägarna. Det är en intressant tanke som jag då troligtvis kommer att stödja.

Hur tänker regeringen att det ska gå till? Man har i propositionen inte gett oss någon vägledning över huvud taget. Jag är väldigt intresserad av att få veta det.

Anf. 47 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Fru talman! Vi vet alla att när man är inne i affärsförhandlingar kan olika parter ha intresse av att torgföra sina förhandlingsbud och annat. Det har vi sett när det gäller andra affärer. För det mesta fungerar dock den här typen av affärsförhandlingar bättre om man inte före förhandlingarna går ut offentligt med exakt hur man tänker göra. Framför allt gäller det när det, som i detta fall, är många olika parter inblandade. Då kan man inte veta vilka önskemål inte bara en utan tolv motparter har.

Ett betydande ägande är inte exakt definierat, men om man äger någonstans runt 30 procent får man ett bestämmande inflytande ifall det finns många olika aktieägare. Det är ett stort spann alltså. Det är det mandatet regeringen ber att få för att kunna gå in i förhandlingarna och se till att man sammantaget kan hamna på en bra struktur. Om man gick ut med att man vill köpa ut alla skulle man hamna på pottkanten i de förhandlingarna – ifall vi hade fattat det beslutet i förväg.

Om vi exempelvis hade sagt att vi vill att AB Svensk Bilprovning inledningsvis ska ha ett visst antal procent av marknaden, men vi vill äga bolaget till 100 procent, vilken förhandlingsposition hade man då haft i förhållande till de andra? Även Kent Persson förstår att man inte kan göra så. I stället för att försöka förhandla och spekulera från riksdagens talarstol får vi ge regeringen mandatet att via ägarenheten och de proffs som sitter där gå in i förhandlingarna. Sedan kommer de att återkomma med rapporter om hur det går, förhoppningsvis löpande, till oss i näringsutskottet.

Anf. 48 PER BOLUND (mp) replik:

Fru talman! Man blir lite förvirrad när Karin Pilsäter säger att det inte går att komma fram till något slags slutsatser om hur staten ska agera som ägare. Det ska tydligen vara ett helt öppet mandat, ingen som helst vägledning, utom möjligtvis det som Kent Persson var inne på, att man

ska kvarstå som ganska stor ägare, vilket inte heller är särskilt mycket att bygga vidare på.

Det måste ändå kunna erkännas från majoritetens sida att det skulle vara möjligt att utreda olika lösningar utan att för den skull begränsa regeringens handlingsfrihet. Det skulle kunna vara bra, tror jag, för många aktörer på den marknad som nu kommer att uppstå att veta någorlunda vilka konsekvenser olika ageranden från staten kommer att få på marknaden.

Det är också det man har kommit fram till i konsultrapporten, översynen av fordonsbesiktningensmarknaden i Sverige, där man har rubriken "Nödvändiga aktiviteter för att förbereda en omreglering". Det står inte "önskvärda" eller "det vore kul att", utan det är "nödvändiga" åtgärder för att förbereda en omreglering. Man skriver i konsultrapporten: "Då en försäljningsmodell kan påverka vissa dimensioner av regleringslösningen är det viktigt att det görs en utredning angående eventuell försäljning (och val av modell) innan omregleringslösningen fastställs." De gör uppenbarligen bedömningen att detta kommer att påverka marknaden i ganska stor utsträckning, beroende på hur staten väljer att agera som ägare.

Det är det som är problemet, som vi ser det. Detta skapar en osäkerhet på marknaden. Jag skulle själv känna mig mycket skeptisk inför att gå in på en marknad där man inte vet om en stor aktör kommer att sälja ut sin verksamhet eller tvärtom köpa in mer och bli en större och dominerande ägare. Det stora problemet är att regeringens hantering i det här fallet påverkar marknaden. Regeringens hantering kan leda till att det blir ännu färre aktörer på marknaden än vad det skulle ha blivit annars. Det kommer bara att vara stora aktörer som vågar gå in med den osäkerheten. Risken är att vi går från ett delvis statligt monopol till ett privat oligopol. Tycker Karin Pilsäter att det är en bra utveckling?

Anf. 49 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Fru talman! Nej, det skulle jag naturligtvis inte tycka, även om det skulle kunna innebära att det blir lite större skillnader jämfört med i dag. Dessutom finns det stora underskott i tillgängligheten, och där finns det öppningar omedelbart. Men det är just för att man ska kunna veta ungefär vilka spelregler man går in på som vi behöver fastställa omregleringen. Jag vet inte om konsultrapporten använde samma terminologi som vi gör, men det är självklart så att det måste vara klart före den 1 juli hur det ska se ut inledningsvis. Det är därför det också är ganska angeläget att få fram det här beslutet med ett mandat att gå in i diskussionerna och förhandlingarna och slutföra dem, så att andra aktörer ganska snart kan få inte bara en ungefärlig hint utan ett mer exakt besked.

Vi vet också att det kan finnas väldigt olika önskemål hos de tolv andra ägarna om att gå in eller ut och om man när man går ut i så fall vill ha med sig en bit av bolaget i stället för aktieinnehavet i de hela. Därför tror jag ändå att alla egentligen inser att vad vi behöver göra från riksdagens sida nu är att ge regeringen det här förhandlingsmandatet för att gå in i diskussionerna, men riktlinjerna som har framgått är att staten kommer att kvarstå som ägare i AB Svensk Bilprovning. Man kommer att se till att bolaget som sådant inte har den dominerande ställning som det har

nu. Men vilka procentsatser man sedan landar på måste kunna avgöras i förhandlingar med de andra ägarna.

Prot. 2009/10:52
17 december

Anf. 50 PER BOLUND (mp) replik:

Fru talman! Då fick vi i alla fall något svar på ungefär vilken tidsutdräkt man anser att det blir för regeringens förhandlingar. Jag har sökt efter det, men har i den proposition och det betänkande som vi nu har framför oss inte lyckats hitta någon uppgift om ungefär när man har tänkt sig att genomföra förhandlingarna. Men då är det alltså så att regeringen tänker sig att man ska göra det innan omregleringen träder i kraft den 1 juli. Det var en intressant faktauppgift.

Jag tror fortfarande att osäkerheten kommer att kvarstå. Man vet att förhandlingarna ibland drar ut på tiden. Det är inte alltid så lätt som man skulle kunna hoppas på. Risken finns att förhandlingarna dras ut och fortsätter även efter att man har tänkt sig att sätta i gång omregleringen av marknaden. Jag tror att risken är stor att vi får effekten att små aktörer inte kommer att våga kasta sig ut när det finns sådana stora osäkerheter. De som kommer att vilja ta risken är de som har ett starkt kapital bakom sig, det vill säga stora dominerande aktörer.

Det var precis det som hände i Finland när man avreglerade marknaden där. Det är två bolag i Finland som dominerar och har 80 procent av marknaden. Man har alltså en väldigt kraftig oligopolstruktur, där det är några bolag som helt delar upp marknaden mellan sig och bestämmer villkoren. Det brukar i ekonomisk teori betraktas som en väldigt dålig fungerande marknad när det är på det sättet. Man vill hellre ha mångfald, och det är det som regeringen egentligen säger sig vilja ha: konkurrens mellan olika aktörer.

Jag tror att risken är väldigt stor att regeringens hantering av detta, där man väljer att inte ta ställning över huvud taget, väljer att inte utreda vilka konsekvenser olika alternativ för ägande i bolaget kommer att få på marknaden, skapar en osäkerhet som gör att man utesluter de små aktörerna och endast får ett fåtal stora och dominerande aktörer. Det kan vi bara beklaga. Det är ytterligare ett exempel på regeringens dåliga hantering av sådana här ärenden när man med en väldigt stark ideologisk kompass bara rusar ut utan att egentligen förbereda det och utvärdera vilka resultat det kommer att ge.

Anf. 51 KARIN PILSÄTER (fp) replik:

Fru talman! Vi måste betänka att när det handlar om den här typen av affärsverksamhet hamnar vi i varenda bolagsfråga som vi pratar om i den ständiga kollisionen mellan vad som är affärslogik och vad som är politisk logik. Jag tycker inte att det generellt har varit bättre de gånger regeringen har färdigförhandlat avtal och sedan kommit till riksdagen och bett om godkännande, oavsett om det är den nuvarande regeringen eller tidigare regeringar. Det har knappast varit bättre ur demokratisk synvinkel, för då går saker och ting över huvud taget inte att påverka.

Jag tycker faktiskt att det är bättre att man är öppen och säger att riksdagen inte kan hålla på och förhandla och fixa och sluta affärsuppgörelser. Riksdagen kan bara godkänna de färdiga resultaten och har då i praktiken inget inflytande över huvud taget. Jag tycker att det är renare om man säger att det inte funkar så. Vi ger ett mandat till regeringen,

*Förändrad
ägarstruktur i
Aktiebolaget Svensk
Bilprovning, m.m.*

Regeringskansliet och ägarenheten, som med sina affärskonsulter, juristkonsulter och så vidare verkligen kan gå in och jobba med det här på ett affärsmässigt sätt i förhållande till andra ägare som också jobbar på ett affärsmässigt sätt. Det tycker jag är renare och snyggare.

Anf. 52 HANS ROTHENBERG (m):

Fru talman! Den förändrade ägarstrukturen i Aktiebolaget Svensk Bilprovning är en konsekvens av beslutet att omreglera marknaden för bilprovningen i Sverige. Syftet med detta är att göra det möjligt för bolaget att verka på fullt marknadsmässiga villkor på en omreglerad marknad för fordonsbesiktning med oberoende och självständiga organ i konkurrens. Det är viktigt att besiktningens verksamhet för fordon ska kunna anpassas till den svenska huvudregeln om öppna system för provning och kontroll, det vill säga att oberoende och självständiga organ i konkurrens bedömer överensstämelsen. Rollfördelningen mellan myndighet och utförare tydliggörs nu genom att det statliga ägandet i form av regelgivning och tillsyn klargörs.

På en omreglerad marknad utan monopol och med fri prissättning finns förutsättningar för besiktningens organen att effektivisera sin verksamhet. Det ger också en möjlighet för dem att i större omfattning anpassa servicen efter kundernas önskemål och behov, till exempel genom kvälls- och helgöppet och tillgänglighet, inte bara i glesbygden, utan även i tätorter, där i dag bilprovningstationerna finns i mindre tillgängliga ytterområden. Tillgängligheten ska gälla i hela Sverige. Därmed skapas också fler tillfällen med en ökad tillgänglighet vad gäller tidsmöjligheterna att ha öppet och ett ökat antal tillfällen på besiktningens marknad. Eftersom det också krävs flera anställda blir det ett ökat öppethållande. Arbetslinjen är ledstjärnan även i denna frihetsreform, en reform som det finns tungt stöd för.

Fru talman! Konkurrensverket med flera drar paralleller mellan regeringens förslag beträffande fordonsbesiktningen och det tidigare förslaget om att omreglera marknaden för försäljning av läkemedel till konsumenter. Konkurrensverket står bakom huvudsyftet att skapa en marknad med ett stort antal besiktningföretag, där Svensk Bilprovning inte behöver vara dominerande.

När ett statligt monopol omregleras saknas skäl för staten att kvarstå som central aktör på den konkurrensutsatta marknaden. Som en naturlig följd av omregleringen omprövas nu därför ägandet i Svensk Bilprovning. Detta förhållandevis öppna mandat, som har diskuterats i tidigare replikskiften, är en förutsättning för att kunna välja den affärsmässigt mest fördelaktiga lösningen. Avvecklingen av Svensk Bilprovningens dominerande marknadsställning ska således verkställas snarast.

Svensk Bilprovningens ändrade uppdrag ska framöver i huvudsak vara att bedriva besiktningens verksamhet i enlighet med gällande fordonslagstiftning och därmed förenlig verksamhet. Det är viktigt att tillgängligheten till besiktningstjänster bibehålls eller rent av ökar med en omreglering, vilket är sannolikt.

Fru talman! Jag vill inte förlänga diskussionen med alltför mycket upprepningar. Jag väljer att yrka bifall till utskottets rekommendation att ge regeringen ett öppet mandat att omreglera marknaden för Svensk Bilprovning.

Jag vill också önska hela världen, närvarande ledamöter, kanslier och alla andra i huset en god jul och ett gott nytt år. Jag vill särskilt tillönska oppositionen ett öppet mandat att tänka i nya hjulspår.
(Applåder)

Anf. 53 KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik:

Fru talman! I mitt anförande uttryckte jag en oro för avregleringen som jag kan läsa mig till. Det är inte så att jag gör det på lösa grunder, utan det är genom att jag tittar på hur man hanterat andra frågor.

Jag fick så sent som i går se några exempel på hur regeringen har hanterat liknande situationer. Man kan läsa i tidningarna att staten får skjuta till 285 miljoner kronor för att undvika nytt kaos på Försäkringskassans område. Man kan läsa att regeringen inte brydde sig om varningarna när den valde prismodeller för läkemedelskopior och så vidare.

Den skrift jag håller i min hand skulle försöka att ordna det, men regeringen har inte lyssnat på det. Om den gjorde det skulle jag känna mig lugnare. I den tidigare diskussionen talade vi bland annat om att lösa problemet med att ändra på ägarförhållandena inom Bilprovningen.

Jag fick till svar att man inte kan göra det nu eftersom det är många andra saker som man måste ta hänsyn till. I andra ärenden har regeringen hittat modeller för sådant. Vi hade inte ens blivit informerade om hur det skulle kunna gå till.

Det gör att jag blir lite fundersam. Sedan ser jag resultatet av andra avregleringar som regeringen har tillåtit sig med stöd av de borgerliga ledamöterna, och det har inte blivit bra.

Jag frågar nu: Hur är det, kan Hans här garantera att det inte blir några problem efter den 1 juli nästa år och att man har löst de farhågor vi har?

Anf. 54 HANS ROTHENBERG (m) replik:

Fru talman! När det gäller farhågor över att saker och ting inte ska fungera tror jag inte att Krister Örnfjäder är ensam om dem. Självklart måste alla vi i denna kammare vara uppmärksamma på att en omreglering av detta slag ska följas upp väldigt noggrant.

Den ska följas upp. Man ska se efter: Fungerar detta med tillgängligheten, prissättningen och servicenivån? Självklart ska vi ha ögonen på det. Den här omregleringen är en i raden av flera omregleringar som vi under de senaste tre åren med glädje har kunnat ta emot.

En av dem var omregleringen av apoteksmarknaden. Hur man än från oppositionens sida vrider och vänder på det fastnar man i att man är oviljig att förändra och över huvud taget våga vända på de stenar som har legat och som det grott mossa på med åren.

Även omregleringen av bilbesiktningen är en frihetsreform. Den öppnar för konkurrens och valfrihet och för att medborgarna, bilägarna som ska besiktiga sina fordon, ska få en större möjlighet att göra detta både på tider och på platser som man i dag inte har möjlighet till.

Anf. 55 KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik:

Fru talman! Jag ska gå in på detta med tillgänglighet en liten stund. Om det vore så att det från majoritetens sida fanns ett intresse för att ”bara” ordna detta med tillgänglighet är inte det speciellt svårt.

Prot. 2009/10:52
17 december

*Förändrad
ägarstruktur i
Aktiebolaget Svensk
Bilprovning, m.m.*

I dag skulle vi kunna direkt tala om för dem som bedriver verksamheten vilka öppettider de ska ha, och vilka stationer som ska finnas. Vi äger frågan själva i dag, till skillnad mot i en framtid. Då kommer vi inte att kunna påverka det.

Det är då fritt, och det är andra aktörer som ska avgöra utifrån sina ståndpunkter var någonstans de är beredda att ge service. Det ingår ingenting i det förslag som regeringen har lagt fram om att man ska kunna reglera närvaron. Man förutsätter bara någonting.

I dag äger man frågan och gör ingenting åt den. I morgon, efter den 1 juli nästa år, äger man inte frågan, och då ska det helt plötsligt lösas. Tillåt mig att tvivla på den saken.

Vi ska här företräda allmänheten, kunderna i det här förhållandet, och åtminstone gör jag det. Regeringen går själv ut och säger att vi kan räkna med att det kommer att bli fördyringar.

När man själv säger att man inte äger frågan om lokalisering reses det direkt två varningsflaggor för mig. Blir det verkligen bra? Är det detta som är målet?

För mig är målet bra service, och det ansvaret vill jag vara med och ta. Det är i motsats till alliansregeringen som säger: Låt någon annan ta ansvaret för hur det blir.

Anf. 56 HANS ROTHENBERG (m) replik:

Fru talman! Den här debatten visar väldigt tydligt på grundinställningen och hur man ser på marknadsekonomi och monopol. Man har en tilltro från Socialdemokraternas och stödpartiernas sida att monopol alltid är värda att krama oavsett i vilken form de uppträder. Låt oss titta på de exempel där omregleringar har skett i vår omvärld.

Jag tror det var Kent Persson eller Per Bolund som tog upp Finland som exempel. Finland är kanske inte det bästa exemplet på hur man har hanterat det. Det är av det skälet att man har haft höga inträdesbarriärer. Det har lett till att det inte har blivit en ökad tillgänglighet.

Om vi tittar sydväst om Sverige på Danmark genomfördes där en omreglering år 2005. Antalet företag ökade kraftigt inom branschen. Det var fri prissättning och fri etableringsrätt. Prisnivån som tidigare var på 400 danska kronor ligger i dag i spannet 290–450 danska kronor.

Det fanns 110 stationer år 2005. På tre år blev det 332 nya stationer i Danmark. Det var låga inträdesbarriärer och en bejakande inställning till att avmonopolisera och avreglera.

Kan det fungera i Danmark kan det också fungera i Sverige med låga inträdesbarriärer och med kundnyttan i fokus. Det innebär att man inte ska behöva ta ledigt från jobbet med inkomstbortfall för att sedan få betala en besiktningsavgift vid tidpunkter när man kanske egentligen skulle ha arbetat och bidragit till samhället.

Detta är en frihetsreform. Jag är stolt över att stå här och rösta igenom den i dagens riksdagsbeslut.

Anf. 57 KENT PERSSON (v) replik:

Fru talman! Hans Rothenberg är väldigt tydligt med vad det egentligen handlar om. Det är arbetslinjen och frihetsreformer. Därför ska marknaden avregleras.

Det är egentligen ganska intressant. Som jag har sagt tidigare står det klart och tydligt att regeringen vill vara kvar som betydande ägare i Svensk Bilprovning framöver. Det innebär att man på något sätt måste klara ut ägandeförhållandena i det.

Konkurrensverket anser att det är direkt olämpligt att branschorganisationer är delägare i det dominerande besiktningsföretaget vid avregleringen.

Så är fallet i dag med de tolv delägarna. Om regeringen ska lyssna på Konkurrensverket innebär det att regeringen måste gå in och köpa ut delägarna. Då har vi socialiserat det hela, Hans Rothenberg. Det är en intressant tanke. Det kan ju också i sig vara en frihetsreform utan dess like.

Vi måste komma ihåg vad det här handlar om och vilket uppdrag Svensk Bilprovning har. Det är ett myndighetsuppdrag som är oerhört viktigt. Det här kan man inte bara hålla på och hantera utifrån att det ska vara en valfrihetsreform eller inte. Om det bara är tillgängligheten och servicen det handlar om skulle vi ha kunnat klara av den frågan genom att gå in och ge nya ägardirektiv och ändra i bolagsordningen. Det hade varit lätt att göra det i stället för att hålla på och krångla till det på det sätt som regeringen nu har gjort.

De frågorna skulle jag gärna vilja ha svar på.

Anf. 58 HANS ROTHENBERG (m) replik:

Fru talman! Frihet och arbetslinjen – efter att ha sagt de två orden såg jag hur Kent Persson lyste upp när han fick ta ordet socialisering i sin mun. Jag såg det under anförandet också.

Vi hamnar ofta i en diskussion här om huruvida detta är en ideologisk fråga. Regeringen, alliansen och majoriteten i riksdagen anklagas för att följa en ideologisk linje. Men vad finns i Kent Perssons och oppositionens motstånd till varenda förändring där det handlar om att avreglera och avmonopolisera om inte en ideologisk värdering? Ni har sagt nej till att avreglera apoteksmarknaden. Ni är emot denna avreglering. Om det inte är ideologin som styr – vad är det då?

Att ge regeringen ett öppet mandat i ägarfrågan för att kunna genomföra förändringen och omregleringen är vad frågan handlar om här och nu. Jag tycker att den tidigare replikväxlingen mellan Karin Pilsäter och de tre företrädarna för oppositionen var tydlig med detta. Regeringen behöver ett tydligt mandat att kunna förändra ägarstrukturen. I dag äger man 52 procent av Svensk Bilprovning. Mandatet att temporärt – givetvis – behöva kunna köpa tillbaka ägandet för att sedermera också kunna släppa det ifrån sig är det öppna mandat som riksdagens kammare ska ge regeringen. Det ställer vi oss bakom.

Anf. 59 KENT PERSSON (v) replik:

Fru talman! Nu fick vi åtminstone ett besked när det gäller frågan om ägarförhållandena i det framtida Svensk Bilprovning AB. Först och främst ska alltså staten och regeringen köpa ut delägarna i det hela för att sedermera – för jag misstänker att man efter en sådan transaktion måste återkomma till riksdagen igen för att kunna genomföra den delen – i nästa steg avyttra verksamheten. Det är intressant.

Det är den här frågan som har efterfrågats i olika rapporter, framför allt i McKinseys rapport. Utred ägarstrukturen! Nu har Hans Rothenberg klart och tydligt utrett den för kammarens ledamöter. Jag vet inte om det direkt ska vara på den nivån när man i en debatt ska försöka klargöra vad som händer och sker i framtiden.

Vi måste ändå vara lite ödmjuka inför frågan. När det handlar om ägarstrukturen finns det en rad frågetecken. Det skriver regeringen själv i propositionen. Regeringen är tydlig med att den inte vet det här. Om det inte fungerar ska man reglera det på något sätt. Men man säger inte på vilket sätt eller vad det är för någonting som ska regleras. När vi går till att fatta beslut är det rimligt att vi har så pass mycket underlag att vi vet vad det kan få för konsekvenser inför framtiden.

Anf. 60 HANS ROTHENBERG (m) replik:

Fru talman! Konsekvenserna av en avreglerad marknad för bilbesiktningen har visat sig kunna vara att det kan tillföras 750 nya årsarbetskrafter. Lägg dem till de 2 000 som finns inom marknaden i dag! Det är inte fy skam att öka arbetsutbudet inom en marknad med nästan en tredjedel.

Det Kent Persson och Vänsterpartiet förordar i sammanhanget är ägarstyrning, nya direktiv och nya bestämmelser. Då är frågan: Varför kommer den här viljan att ändra ägardirektiven och ge nya riktlinjer till bolagen upp först i det läge när regeringen föreslår en omreglering av marknaden? Då passar man på att vilja komma med direktiven. Då säger man: Nu vore det bra att ge direktiv om ökat öppethållande inom bilprovningen. Nu ska vi öka servicegraden! Då först kommer detta. Det är någonstans här som kärnan i monopolkramandet ligger.

När man utsätter monopolet för konkurrens kommer det att öppnas möjligheter inte bara för priskonkurrens utan också för kvalitetskonkurrens. Vi ser det på många marknader – många marknader som inte ens är föremål för statens inblandning. När kvaliteten och servicegraden ökar är människor också beredda att betala mer.

Det underlag som det har refererats till i denna orange skrift visar att det nya priset bedöms kunna ligga kring 400 kronor framgent på en omreglerad marknad. Med all respekt för den skepsis som Kent Persson utmålar tror jag att man målar betydligt mer på väggen än vad som är nödvändigt. Jag ser fram emot att kunna rösta för den här reformen.

Anf. 61 PER BOLUND (mp) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja börja där den senaste diskussionen slutade när det gäller antalet anställda inom Svensk Bilprovning. Hans Rothenberg lyfter fram som ett stort plus att det blir fler anställda inom branschen. Det kan man ju tycka; vi tycker väl alla att det är bra om det blir fler anställda. Men man kan knappast tycka att det är bra utveckling om det sker på bekostnad av högre priser för verksamheten och mycket färre bilar per anställd som man klarar av att gå igenom, det vill säga minskad effektivitet, precis som vi har sett i Finland. Vi ser gärna fler anställda, men då ska det helst leda till högre samhällseffektivitet och inte till lägre som verkar bli fallet här.

Hans Rothenberg säger i sitt anförande att statens roll som ägare klargörs i och med propositionen. Min fråga är helt enkelt: Hur då? Jag tycker inte att vi får något som helst svar hur statens roll som ägare ska

vara framöver. Man ska kanske öka ägandet inom bilprovningen. Man ska kanske minska ägandet. Man ska kanske vara kvar mittemellan. Vi får inte något som helst klarläggande av statens roll som ägare. Skulle Hans Rothenberg kunna visa på hur man egentligen ser på det klarläggandet och var det finns?

Hans Rothenberg pratar om en vision där man har ett stort antal företag inom bilprovningen och där Svensk Bilprovning inte är dominerande i framtiden. Det låter ju trevligt. Men vad finns det för någonting som säger att just den utvecklingen skulle ske i Sverige? Hans Rothenberg pratar om att det skulle bli som i Danmark. Men den fara som jag ser är att det tvärtom blir samma utveckling som i Finland, där det är ett fåtal, nämligen två stycken, dominerande bolag som står för 80 procent av marknaden.

Man kan ställa sig frågan: Vilka åtgärder vidtar egentligen regeringen för att vi inte ska följa det finska exemplet utan snarare det danska? Mitt svar är: Inga alls. Det finns inga åtgärder som gör att vi skulle följa det danska exemplet. Eller kan Hans Rothenberg visa på vilka reformer och vilka förslag som regeringen lägger fram för att vi ska få en marknad med ett stort antal företag?

Anf. 62 HANS ROTHENBERG (m) replik:

Fru talman! Precis som tidigare sades är Finland kanske inte det bästa exemplet på omreglering medan Danmark är ett bra exempel. Det som skiljer länderna åt handlar mycket om de barriärer som finns för nya aktörer och deras möjligheter att komma in på en marknad.

När det gäller kundnyttan finns det flera aspekter. Prisfrågan är en. Det underlag som vi alla har läst signalerar att prisökningen i Sverige inte bedöms vara dramatisk, utan tvärtom. Däremot skulle de 177 stationer som i dag finns sannolikt ökas på med ytterligare 100–200 stationer.

När det gäller ökad tillgänglighet, framför allt tidsmässig sådan, finns det en klar poäng med det.

Karin Pilsäter gav ett exempel tidigare. I dag är människor tvungna att ta ledigt från arbetet med inkomstbortfall som följd. Det finns människor som kanske inte har möjlighet att ta ledigt från arbetet och därmed får körförbud på sitt fordon. Efter omregleringen kommer dessa människor sannolikt att kunna välja på ett betydligt bättre sätt och göra detta utanför arbetstid hos mobila bilprovningstationer där leverantörerna vänder sig till kunden och inte tvärtom. Vi kanske får en mer flexibel etablering än den som bilprovningensmonopolet i dag använder sig av där man etablerar sig i otillgängliga ytterområden med ökade emissioner för att köra till och från.

Vill man se glaset som halvtomt eller halvfullt? Det är detta det handlar om. Vi i majoriteten vill se det så att glaset går att fylla.

Anf. 63 PER BOLUND (mp) replik:

Fru talman! Nu låter det på Hans Rothenberg som om tillgängligheten till bilprovningen skulle vara ett enormt stort problem i Sverige i dag. Det är en bild som jag inte känner igen och som jag knappast känner igen från samhällsdebatten. Jag har inte sett att det står folk på barrikaderna och kräver bättre tillgänglighet till bilprovningen. Jag upplever tvärtom

från min egen vardag att det inte alls har varit något problem att få bra tider hos bilprovningen. Det är också vad jag hör från många andra håll och från den allmänna samhällsdebatten. Detta är ytterligare ett exempel på ett problem som Hans Rothenberg kommer med som kanske inte behöver ha en lösning.

När det gäller priset hänvisar Hans Rothenberg till siffror som finns i departementsskrivelsen. Där kan vi konstatera att det sätt som man går till väga på för att ändra ägandet i Svensk Bilprovning, antingen öka statens ägande eller minska det, påverkar priset i ganska stor utsträckning. Det har också konsultrapporten visat. Man skriver där att hur man går till väga vid en privatisering eller när man ändrar ägandet påverkar nödvändigheten av ett pristak. Om man delar upp bolaget i flera delar och får en konkurrens direkt på marknaden påverkar det hur priset utvecklas. Om man däremot har kvar staten som dominerande ägare i ett dominerande bolag, Svensk Bilprovning, kommer det att påverka och ge en annan prisutveckling på marknaden.

Här har vi återigen ett exempel på hur vi nu skjuter i blindo med det här beslutet i riksdagen. Vi vet inte om det blir flera bolag eller ett bolag. Kommer staten att öka eller minska sitt ägande? Det påverkar också priset. Egentligen kan man säga att Hans Rothenberg inte alls kan säga någonting om prognoser när det gäller prisutvecklingen. Det påverkas i allra högsta grad av hur ägandeförändringen sker inom Svensk Bilprovning, det vill säga om staten kommer att öka eller minska ägandet.

Det här är ytterligare ett exempel där vi inte har någon konsekvensbedömning av olika vägar att agera. Vi vet inte hur den här marknaden kommer att utvecklas. Vi vet inte om det blir det danska exemplet eller tvärtom, som jag tror, det finska.

Anf. 64 HANS ROTHENBERG (m) replik:

Fru talman! Lika lite har Per Bolund möjlighet att sia i kristallkulan när det gäller de farhågor han målar upp om att priset på besiktningen kraftigt ska öka. Det öppna mandatet att förändra ägarstrukturen i Svensk Bilprovning, tillsammans med att man ska göra en noggrann uppföljning av hur effekterna blir på marknaden, kommer att vara en förutsättning för att den här frågan hanteras på ett bra sätt.

När det gäller tillgängligheten kan vi i dag konstatera att det går fler medborgare per besiktningstation i Sverige än vad det gör i de flesta andra europeiska länder. Det handlar om tillgänglighet.

Att kunna utföra en bilbesiktning vid en valfri tidpunkt är precis som när man försöker boka tid hos en tandläkare och inte blir ordinerad vilken tid man ska komma, annars får man stå där med sina håll i tänderna och dessutom kanske inte ha möjlighet att använda dem därför att det är körförbud på gaddarna. Det är en situation som jag inte alls på samma sätt som Per Bolund befarar ska inträffa.

Att öka tillgängligheten och servicenivån är av godo. Vill man krama monopolen och anser att i alla sammanhang är monopol bättre än allting annat ska man bevara även detta monopol. Då ska vi även bevara den i dag hårt reglerade bilprovningensmarknaden.

Vi tror på valfrihet. Vi tror på konsumenternas ökade möjligheter att påverka sina val. Därför står vi fast vid bifallet till omregleringen av marknaden och en förändrad ägarstruktur.

Därmed tackar jag för den här säsongens debatter.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 13 §.)

Prot. 2009/10:52
17 december

*Förändrad
ägarstruktur i
Aktiebolaget Svensk
Bilprovning, m.m.*

8 § Samhällsekonomi och finansförvaltning

Föredrogs

finansutskottets betänkande 2009/10:FiU2

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning (prop. 2009/10:1 delvis).

Anf. 65 LARS ELINDERSON (m):

Fru talman! Finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till fördelning av utgifter på anslag inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning. Det innebär att utgifterna inom det området hamnar på en nivå på ca 12,2 miljarder kronor 2010. Utöver regeringens förslag till anslag inkluderar nivån även Riksrevisionens styrelses förslag till anslag för Riksrevisionen.

Utgiftsområdet omfattar ett femtontal förvaltningsmyndigheter inklusive Riksrevisionen, som är en myndighet under riksdagen.

Finansutskottet anser att det finns skäl att utveckla såväl målformuleringarna som indelningen av utgiftsområdet. Regeringen har i propositionen angett att man avser att återkomma med preciseringar i det hänseendet i en förvaltningspolitisk proposition under våren 2010. Utskottet påpekar att det också är viktigt att följa utvecklingen av Stabilitetsfonden.

Finansutskottet tillstyrker regeringens förslag om investeringsplaner och låneramar för Statens fastighetsverk och Fortifikationsverket liksom förslaget om rörlig kredit i Riksgäldskontoret för Statens pensionsverk och förslaget att låta Kammarkollegiet och Riksrevisionen ta upp lån i Riksgäldskontoret.

Utskottet tillstyrker också att regeringen bemyndigas att under 2010 besluta om en kredit till Lettland om högst 720 miljoner euro för att därigenom bidra till en lösning av den mycket svåra ekonomiska och finansiella situation som Lettland befinner sig i.

Finansutskottet avstyrker i betänkandet motionsförslag om delvis andra anslagsnivåer inom utgiftsområdet och förslag som gäller bonussystem, bluffbolag, myndigheternas lokalförsörjning, Riksgäldskontorets styrelse och jämställdhetsperspektiv.

I betänkandet finns tre reservationer och fem särskilda yttranden.

Anf. 66 SONIA KARLSSON (s):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 2.

Vid förra årets debatt hade finanskrisen nått Sverige. Riksgälden hade fått ta över banken Carnegie, bankgarantin fungerade inte som den var tänkt och representanter för underleverantörerna till fordonsindustrin informerades finansutskottet om att många företag riskerade att gå i konkurs på grund av brist på krediter.

*Samhällsekonomi och
finansförvaltning*

Läget har nu stabiliserats, men den ekonomiska krisen är inte över, utan den kommer att fördjupas i form av fler arbetslösa och en växande statskuld. Sverige halkar efter. Vi ser att arbetslösheten växer snabbare i Sverige än i andra länder och att Sveriges position gentemot övriga Europa har försämrats sedan 2006. Vi har 70 000 fler i utanförskap på tre år om man räknar som Moderaterna gjorde i valrörelsen. På tre år har arbetslösheten blivit högre, sysselsättningen lägre och jobben färre. Bland ungdomar är situationen än mer allvarlig.

Vi socialdemokrater kan aldrig acceptera en sådan utveckling. Trots att Sverige halkar efter andra länder fortsätter regeringen med samma inriktning av sin politik, det vill säga ensidiga skattesänkningar med lånade pengar. Regeringen sänker skatterna med 100 miljarder kronor och gräper ur vår ekonomi. Vi socialdemokrater menar att detta är en oansvarig politik och har därför presenterat ett tydligt alternativ. Vi sätter jobben först. Vi vill möta den växande arbetslösheten med investeringar i framtidens jobb, utveckla kvaliteten i välfärden, skapa ökad rättvisa och ta ansvar för ekonomin.

Fru talman! Utgiftsområde 2 rör samhällsekonomi och finansförvaltning. Under detta område behandlas en rad viktiga frågor som på många sätt skapar förutsättningar för en god samhällsekonomi med en väl fungerande finansmarknad. Men det gäller också de institutioner som direkt är med och skapar förutsättningar för riksdagens budgetarbete.

Sedan finanskrisen briserade har både Finansinspektionen och Riksgälden fått en kraftigt förhöjd arbetsbörda. Vi socialdemokrater föreslog redan i förra höstens budgetmotion att Finansinspektionens anslag skulle utökas på grund av detta. Vi välkomnar nu att regeringen ökar Finansinspektionens anslag, och vi följer noga utvecklingen och är beredda att återkomma med förslag om ytterligare resurser om så skulle behövas.

Riksgäldskontoret får nu hantera ett stort antal statliga krediter, och myndighetens ansvar har ökat betydligt under den pågående finanskrisen. Vår övergripande bild är att Riksgäldskontoret sköter detta arbete på ett bra sätt, men vi konstaterade redan förra året att insynen för riksdagen i Riksgäldskontorets arbete är otillräcklig. Genom beslut förra året gavs Riksgälden möjlighet att besluta om stödåtgärder till kreditinstitut som inte begränsas till något belopp. Vi socialdemokrater anser att dessa nya befogenheter måste mötas av förändringar i Riksgäldens styrelse så att den också får en parlamentarisk representation.

Tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet föreslår vi, för att man ska få ut mer av varje satsad skattekrona i den statliga förvaltningen, att samordningen mellan myndigheterna ska öka. Det handlar om fler gemensamma upphandlingar och ökad samlokalisering. En statlig inköpssamordning med 10 procent kan minska kostnaderna för inköp med ca 50 miljoner kronor till 2012. Vi anser därför att ytterligare medel ska tillföras Ekonomistyrningsverket för att öka den statliga inköpssamordningen och samlokaliseringen. Vi föreslår också att 200 miljoner kronor ska föras till ett nytt anslag, praktik vid statliga myndigheter.

Vid förra årets debatt konstaterade jag att det var anmärkningsvärt att regeringen inte hade redovisat några åtgärder för att förstärka krisberedskapen i det svenska betalningssystemet. Regeringen hänvisade endast till att frågan bereddes i Regeringskansliet.

Även i årets budgetproposition är regeringens kommentar angående rapporten om krisberedskap i betalningssystemet att frågan bereds i Regeringskansliet. Jag undrar: Hur länge ska majoriteten i finansutskottet finna sig i att regeringen drar denna viktiga fråga i långbänk?

Vi anser att nivån på krisberedskapen i betalningssystemet är tydligt kopplad till stabiliteten på finansmarknaderna och till samhällsekonomins funktionssätt. Det är mycket viktigt att säkerställa en tillräcklig krisberedskap inom detta samhällsviktiga område. Därför är det mycket allvarligt att regeringen dröjer och dröjer ytterligare med att ta fram åtgärder för att förstärka krisberedskapen i det svenska betalningssystemet.

Fru talman! I det här betänkandet behandlar vi också frågan om kredit till Lettland. Utskottet anser att Sverige bör ge Lettland en kredit för att bidra till en lösning av den mycket svåra ekonomiska och finansiella situation som Lettland befinner sig i.

En delegation från finansutskottet besökte Lettland i september månad i år. Vi träffade då representanter från Lettlands finansutskott, Lettlands centralbank och också dess finansinspektion som gav oss information om de problem och utmaningar som Lettland står inför.

Även om den globala finanskrisen har mattats av under de senaste månaderna är Lettlands möjligheter att låna på den internationella kreditmarknaden starkt begränsade. Sverige och Lettland är grannländer med omfattande ekonomiska och kulturella förbindelser. Därför anser vi, som utskottet, att det är naturligt att Sverige tar ett stort ansvar när Lettland behöver stöd.

Vi är däremot mycket kritiska till regeringens handläggning av frågan. I budgetpropositionen anges endast att regeringen under hösten 2009 avser att inleda förhandlingar med Lettland om villkoren för krediten samt att regeringen under våren 2010 avser att återkomma till riksdagen med information.

Regeringen lämnar ingen information om hur villkoren för denna kredit till Lettland ska utformas, utan hänvisar endast till att det ska bestämmas i samarbete med övriga nordiska långgivare och Lettland. Regeringen redogör inte heller för sina utgångspunkter inför dessa förhandlingar.

Precis som när det gällde underlaget inför behandlingen av krediten till Island, som var mycket bristfälligt, har utskottet även denna gång behövt söka information, bland annat genom interna utfrågningar den 3 och den 8 december för att få information avseende krediten till Lettland. Den kompletterande information som utskottet tagit fram under behandlingen av ärendet gör det möjligt att föreslå riksdagen att bemyndiga regeringen att under 2010 besluta om en kredit till Lettland om högst 720 miljoner euro. Det motsvarar ca 7,3 miljarder svenska kronor.

Men vi är starkt kritiska till att regeringen även denna gång utelämnar väsentlig information. I ett gemensamt särskilt yttrande tillsammans med Miljöpartiet understryker vi att det är mycket otillfredsställande att regeringens underlag till riksdagen saknar närmare information om kredit- och avtalsvillkor. Att endast ange att man avser att återkomma med information till riksdagen i ett senare skede är inte acceptabelt. Det är av väsentlig betydelse att riksdagen får en fullständig information innan den fattar sitt beslut.

Även utskottet anser att det är otillfredsställande att det i propositionen saknas uppgifter om villkoren för Sveriges kredit. Mot bakgrund av att uppgifter om avtalsvillkoren av olika skäl inte finns med i propositionen är det enligt utskottets mening viktigt att regeringen, i samband med den första utbetalningen av Sveriges lån till Lettland, i en skrivelse återkommer till riksdagen med ytterligare information.

Slutligen, fru talman, vill jag säga några ord om att regeringen valde att använda stabilitetsfonden i samband med kapitaltillskottet till Nordea. Vi anser att statens andel av Nordeas nyemission borde ha hanterats enligt ordinarie metod vid tillskott, nämligen genom ett anslag under utgiftsområde 24 Näringsliv och inte genom stabilitetsfonden, vars syfte är krishantering.

(Applåder)

Anf. 67 ULLA ANDERSSON (v):

Fru talman! Vänsterpartiet föreslår att vi ska införa ett jämställdhetspolitiskt råd. Vi menar att kvinnor varje dag får betala priset för ojämställdheten och att det inte längre kan fortsätta på det här sättet.

Varje dag ser vi konsekvenserna av ojämställdheten i samhället. Vi ser det i fördelningen av tid, i fördelningen av inkomster och i fördelningen av makt mellan kvinnor och män.

Kvinnor och män arbetar i snitt lika många timmar per vecka. Men vi kvinnor står för den största delen av det obetalda arbetet med hem och barn medan män i högre grad lönearbetar.

Det som räknas som fritid respektive arbetstid betyder alltså i praktiken helt olika saker för kvinnor och män. Det finns undersökningar som visar att kvinnor menar att det är fritid när de umgås med sina barn medan män anser att det är en del av deras arbetstid när de umgås med sina barn. Det visar hur vi uppfattar de olika villkoren i samhället.

Den skeva fördelningen av betalt och obetalt arbete får också stora konsekvenser för kvinnors ekonomi och självständighet. Vi har lägre inkomster, eftersom vi kvinnor oftare jobbar deltid, har olika typer av visstidsanställningar och tar ut mer av föräldraledigheten.

Det som brukar kallas dubbelarbete, att kvinnors arbetsdag inte slutar utan fortsätter i hemmet efter jobbet, leder till stress och ohälsa. Kvinnor är oftare långtidssjukskrivna än män, har fler stressrelaterade sjukdomar och oftare svårare värk. Ojämställdheten kostar för oss kvinnor.

Vi har också lägre löner än män i genomsnitt. Orsaken till det är självklart att arbetsmarknaden är väldigt könssegregerad och att de arbeten som i huvudsak kvinnor utför värderas lägre än de arbeten som män utför.

Män kommer också oftare till högre positioner i samhället än vad vi kvinnor gör. Vi drabbas dessutom av lönediskriminering just för att vi är kvinnor.

För att kunna bekämpa de här orättvisorna måste vi vända på de måttstockar för värde och rationalitet som regelmässigt används av ekonomer och arbetsgivare och i politiken. De måste utmanas och ifrågasättas.

Det är nödvändigt att omfördela de resurser som i dag tilldelas män och kvinnor i så olika grad – det gäller tid, inkomster, makt och hälsa.

I morse innan jag gick hit läste jag tidningen. Det har kommit ny statistik som visar att män tjänar i snitt 46 000 kronor mer än kvinnor gör i snitt. Det är 46 000 kronor per år. Och det här var år 2007.

Sedan den borgerliga regeringen tillträdde har, som vi vet, de ekonomiska skillnaderna ökat ännu mer. Enligt riksdagens utredningstjänst har de ökat med över 1 000 kronor *per månad*, alltså med totalt nästan 13 000 kronor per år. Tänk er själva! 46 000 kronor plus är vad den här regeringen har åstadkommit under de senaste tre åren – det blir väldigt mycket pengar under en levnadstid.

Det talas ofta om vad jämställdheten kostar. Vi har inte råd med hel-tidstjänster. Vi har inte råd med en bra sjukförsäkring. Vi har inte råd med en bättre välfärd som kvinnor är så beroende av.

Vi menar att den här ordningen måste brytas. Därför borde ett jämställdhetspolitiskt råd tillsättas. Syftet med ett sådant råd är dels att utveckla en praxis för budgetarbetet här i riksdagen som integrerar ett feministiskt perspektiv på den ekonomiska politiken, dels att hitta långsiktiga strategier för att nå de jämställdhetspolitiska målen. Tyvärr har inget annat parti hittills varit intresserat av detta förslag. Men vi hoppas att det blir så, för vi menar att det här är absolut nödvändigt.

Den regering som vi har nu lever till exempel inte ens upp till sina egna mål om att de regeringsförslag som läggs fram ska redovisas tillsammans med en könsstatistik i diagram och tabeller exempelvis. Inte ens det klarar man av.

Vi vill också att det föreslagna rådet ska komma med förslag till förändringar och följa upp hur de politiska reformerna förhåller sig till de jämställdhetspolitiska målen. De ska vara ett stöd i det arbetet. I rådet vill vi gärna se forskare och ekonomer med genuskompetens. Vi vill också gärna att det finns en referensgrupp kring detta råd.

Fru talman! Till slut gäller det frågan om Lettland. Vänsterpartiet ser gärna att Sverige lånar ut pengar till Lettland men menar att det ska ske genom ett bilateralt lån, inte genom IMF:s försorg. Vi menar att IMF ställer orättmätiga krav på andra länder och att Sverige inte ska stödja det. Vi menar också att riksdagen behöver en särskild proposition i frågan så att vi har de underlag som behövs för ett slutgiltigt ställningstagande.

Därför, fru talman, yrkar jag bifall till Vänsterpartiets reservation angående punkten om Lettland.

Anf. 68 MATS PERTOFT (mp):

Fru talman! Krisen i Sverige är långt ifrån över. Fortfarande ser vi en ekonomi som haltar. Inte minst i morse på vägen hit var det i radion ett antal reportage om småföretagare som har problem med att få lån. Jag får samtal hem från småföretagare som förvägras lån därför att bankerna har bestämt sig för att fokusera bara på storföretag och privatkunder. Detta är ganska bedrövligt. Det är också ganska oroande med tanke på att alla partierna hyllar småföretagarna som den motor som ska få i gång Sverige.

Jag är väldigt oroad över regeringens syn på detta. Man verkar vara helt inaktiv. Det är mycket bra att man aktivt är emot bonusar och allt möjligt annat. Men det som i dag verkligen inte fungerar inom finanssektorn är detta med småföretagarnas situation. Där har jag svårt att se några

riktiga initiativ från regeringens sida. Sådana skulle behövas då den ekonomiska krisen fortsätter och liksom går in i nästa skede och så vidare. Vi kan se att varslen fortfarande förekommer och kanske till och med ökar. Precis som med snöovädret i dag är det fortfarande stormvarning på den punkten.

Inte minst i samband med dagens Köpenhamnsmöte och krisen där i miljöfrågorna saknar jag en offensiv hållning till hur vi skapar fler arbeten. Vi i Miljöpartiet har länge efterlyst a green new deal, det vill säga att krisen används som en möjlighet att skapa nytt och till att sätta miljö- och klimatfokus i främsta rummet. Det skulle behövas.

Likaså behövs det att man ser över sina utgifter. Det har vi på den rödgröna sidan gjort när det gäller våra förslag om samordning på inköpsidan. Det handlar även om att skapa arbetsplatser med praktik på statliga myndigheter. Det är sådana tankar som behövs i dag men som jag inte ser från regeringens sida.

En annan fråga – Ulla Andersson var inne på den – är den om jämställdheten. Det är en fråga där vi i Miljöpartiet både i vårt budgetförslag och sedan i en motion efterlyser en starkare satsning från regeringens sida. Det är dags också för oss män att inse att någonting allvarligt måste till för att få jämställda löner i det här landet. Det är dags för oss män att avstå något så att kvinnorna kan komma upp i sådana lönenivåer att de 8 procent som i dag utgör gapet försvinner. Under förra mandatperioden tog vi i Miljöpartiet initiativ till att arbeta med ett handslag i samhällets alla organ. Det där har den nuvarande regeringen lagt ned.

Nu vill vi att man avsätter en summa pengar till detta för att öka kvinnolönerna och att man ser över möjligheterna när det gäller statliga lån etcetera i ett jämställdhetsperspektiv. Jag inledde mitt anförande med att prata om småföretagarna och om att de har det svårt. Men vi vet också att åtskilliga rapporter visar att det för kvinnor är ännu svårare än för män att få lån. Detta är inte rätt – det är inte ett jämställt samhälle.

Precis som Sverige mycket lever på sitt rykte som varande ett framstående miljöland lever vi väldigt mycket på ett rykte om att vara så jämställda. Men den här regeringen levererar inte på något av de här områdena. Det är nu dags att leverera! Därför behöver vi en annan regering, men hur det blir med det får vi se nästa höst.

Med dessa ord yrkar jag bifall till reservation 3, men vi står också bakom det särskilda yttrandet om budgeten och, tillsammans med Socialdemokraterna, bakom det särskilda yttrandet om Lettland.

Anf. 69 STEFAN ATTEFALL (kd):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till utskottets förslag i finansutskottets betänkande FiU2 och avslag på reservationerna.

Även om jag tycker att det kanske ligger i gränstrakterna för vad betänkandet handlar om måste jag kommentera Sonia Karlssons inledning. Det är inte första gången man hör socialdemokrater hävda att alliansregeringen sänker skatterna så att vi på något sätt indirekt får ett budgetunderskott. Så är inte fallet. För det första har Socialdemokraterna med ungefär ett års fördröjning accepterat de flesta av de skattesänkningar som vi genomför. För det andra har Socialdemokraterna högre bidragsutgifter. Saldot för Socialdemokraternas budgetalternativ är ungefär som regeringens.

Budgetunderskottet har vi på grund av den stora ekonomiska krisen och de stora satsningar som regeringen har gjort för att stimulera ekonomin. Exempelvis gäller det då de ökade satsningarna på kommunerna, något som kommer att debatteras här i dag efter denna debatt.

Det område vi i dag diskuterar är ett viktigt område. Till stor del handlar det om den statliga förvaltningspolitiken. Det handlar om offentlig upphandling, finansiell tillsyn, statsskuldshöjningen, prognos- och statistikfrågor, fastighetsförvaltning, Riksrevisionen med mera. 12 miljarder kronor ryms inom utgiftsområde 2 som vi här ska besluta om.

Det mesta är regeringssidan och oppositionen överens om, men det finns också viktiga skillnader. Ett par av dessa återkommer jag senare till.

I det stora hela måste man ändå säga att svenska myndigheter, särskilt på det här området, fungerar mycket väl. Det är effektiva myndigheter med många kompetenta medarbetare. Många av de här myndigheterna har varit oerhört centrala under den finanskris som vi har gått igenom och upplevt. Jag tänker då främst på Finansinspektionen och Riksgälden som tillsammans med Riksbanken har haft en oerhört tuff uppgift under det stormiga år som vi har bakom oss.

Jag måste konstatera att samarbetet mellan myndigheterna har fungerat väl. Vi har haft kompetenta personer och kompetenta ledare på de här myndigheterna. Vi har mycket att vara stolta över. Sverige har hanterat de här internationella stormvindarna relativt väl.

Den här krisen har också uppmärksammat oss på nya frågor som vi måste titta närmare på och följa upp under kommande tider. Det handlar om ansvarsgränsdragningar mellan de olika myndigheterna och också mellan Regeringskansliet och myndigheterna. Det handlar exempelvis om gränsdragningar mellan Riksbanken och Finansinspektionen med mera.

Jag vill också upplysa om och poängtera vikten av att vi också nu under svenskt ordförandeskaps ledning har fått till stånd en ny finansiell struktur på Europaområdet för att bättre kunna förutse, varna för och hantera finansiella kriser i framtiden. Inte så att vi därmed ska tro att vi har löst problemen, men vi har skaffat oss bättre verktyg på en internationell och europeisk nivå för att hantera finansiella problem. Det tror jag är viktigt att komma ihåg, och det här ger också nya förutsättningar för de svenska myndigheterna.

Vad föreslår oppositionen? Den är för det första mycket splittrad. Socialdemokraterna vill exempelvis lägga ned ett program för offentligt etos, medan Vänsterpartiet och Miljöpartiet tycker att det är bra att regeringen genomför detta.

Vänsterpartiet vill lägga ned Finanspolitiska rådet. Socialdemokraterna vill numera behålla det, från att ha varit kritiska tidigare.

Socialdemokraterna är nöjda med att Konjunkturinstitutet finns och fungerar ungefär som i dag, medan Vänsterpartiet vill avskaffa den statliga myndighet som sysslar med prognosarbete. Det skulle vara intressant att höra om Socialdemokraterna tycker att det är en god idé med tanke på att de ska samarbeta med Vänsterpartiet. Ska vi avlösa den möjligheten att ha ett statligt konjunkturinstitut?

Det finns en rad intressanta och spännande frågor när man tittar på just skillnaden mellan de tre oppositionspartier som samtidigt säger att de ska samarbeta.

Det finns några frågor som jag tycker är viktiga att ta upp. En av de få besparingar som Socialdemokraterna över huvud taget har i sitt budgetalternativ är att lägga ned det program för en satsning på ett offentligt etos som regeringen föreslår.

Jag satt med i Demokratiutredningen som lämnade sitt betänkande i början av detta århundrade, alltså i början av 2000, under ledning av den förre socialdemokratiska kulturministern Bengt Göransson. Vi poängterade vikten av att lyfta upp värdefrågorna, de etiska frågorna, i statsförvaltningen. Detta har regeringen följt upp med en ganska ambitiös satsning på ett offentligt etos, ivrigt påhejade av de fackliga organisationerna och de anställda i statsförvaltningen. Men detta vill Socialdemokraterna avskaffa.

Varför är det då viktigt med den här typen av arbete med värderingsfrågor? Det handlar för det första om att det pågår en stor generationsväxling i statsförvaltningen. Det är viktigt att lyfta upp frågorna, diskutera dem igen och se till att många nyanställda och en yngre generation får jobba med frågorna.

Det handlar också om att vi kan märka att vi kanske har fått in för mycket av ett affärstänkande i statlig myndighetsutövning. Man betraktar medborgaren som kund, inte bara i positiv mening. Att försöka tillfredsställa en kund är något positivt, men det finns också ett tänkande som smittar från den kommersiella världen som inte riktigt hör hemma i statsförvaltningens myndighetsutövning.

Jag tror också att det är viktigt rent allmänt att då och då jobba med etiska frågor, exempelvis när olika krav på myndighetsutövare ställs mot varandra. Man kan hamna i så kallade etiska dilemman och behöva fundera igenom hur man ska väga olika saker mot varandra.

Viktiga begrepp som man kommer att jobba med under programmet är exempelvis respekt, värdighet, tolerans, solidaritet, empati, engagemang, ansvar, medborgarorientering, effektivitet och rättssäkerhet.

Alla som jobbar med frågor som handlar om myndighetsutövning vet att man många gånger hamnar i svåra avvägningar, och det är oerhört viktigt att man jobbar med vilka värderingar som ligger bakom de här begreppen. Vad innebär de? Hur ska jag väga av? Det handlar helt enkelt om att höja kompetensen att hantera dessa frågor hos statsförvaltningens personal.

Det här programmet är oerhört uppskattat bland de anställda, det är uppskattat bland de fackliga organisationerna, men Socialdemokraterna säger nej till detta. Varför?

Den andra frågan jag vill ta upp är Lettland. Lettland och Island är två länder nära oss som har drabbats oerhört hårt av finanskrisen. I Lettlands fall handlar det om ett fall i bnp under 2009 på 18 procent. Vad innebär då signalerna om vi ska gå på Vänsterpartiets reservation? Jo, det innebär att vi säger att vi inte nu ger besked om att de får pengarna när de ska ha dem. Det är en oerhört allvarlig signal.

Då säger Vänsterpartiet att vi ska förhandla om det, men vi ska inte samarbeta med IMF. Den kompetens som har byggts upp internationellt för att hantera de här sakerna ska vi inte samarbeta med. Vi ska sköta det här själva, vi i Sverige, och bli ett eget IMF på något sätt. Vad är det för andra villkor vi ska ha med i det avtal som vi i så fall ska sluta med Lettland efter en ny förhandlingsomgång och den osäkerhet som skapas av ett sådant beslut, om vi nu skulle följa Vänsterpartiets förslag?

Vänsterpartiet har många svar att ge på de här frågorna.

Det handlar om ett stort program på totalt ungefär 80 miljarder svenska kronor. Sverige står för ungefär 7 miljarder av dessa 80 miljarder. Det här skulle vi säga nej till. Vad innebär det för de andra länderna som ska delta i det här programmet? De kommer också att uppleva en tveksamhet kring hur de ska hantera sina lån.

Då säger Vänsterpartiet att vi får inte ställa krav på Lettland. Men vi ställer inte några andra krav på Lettland än att de ska genomföra de program de har kommit överens om för att få ordning på sin ekonomi. Vi betalar ut pengarna stegvis och i takt med att Lettland levererar vad de själva har lovat.

Men hur de gör detta ska vi inte lägga oss i, och det gör vi inte heller. Möjligen har Sverige ibland haft synpunkter på att en del av deras besparingsprogram har varit allt för fördelningspolitiskt märkligt. De har då sett över dem och kommit fram till förslag som är fördelningspolitiskt mer rimliga.

Det är en mycket svår situation Lettland befinner sig i. Därför behöver de dessa pengar, och därför behöver de också hjälp med sitt budgetarbete och med att långsiktigt bygga upp sina instrument för att skapa en bra ordning i sina statsfinanser. Det är ett stöd och en solidaritet med Lettland som vi ska stå upp för och inte skapa osäkerhet kring, vilket vi skulle göra om vi följde Vänsterpartiets förslag.

Slutligen pratas det mycket om jämställdheten. Självklart är det en viktig fråga. Lönebildningen ligger på Arbetsgivarverket och de fackliga organisationerna. Det är viktigt att hålla på den principen.

Vi kan också konstatera att det går åt rätt håll. Löneskillnaden mellan män och kvinnor minskar i statsförvaltningen. Utnämningsspolitiken som regeringen också kan visa på går åt rätt håll. Fler kvinnor får höga befattningar. Regeringen har också i en särskild skrivelse presenterat sin strategi och sitt arbete med jämställdhetsfrågorna.

Med det tycker vi att vi kan tillstyrka propositionen och därmed också förslagen inom utgiftsområde 2. Jag yrkar alltså bifall till förslaget i betänkandet FiU2.

Anf. 70 SONIA KARLSSON (s) replik:

Fru talman! Stefan Attefall! Vi lät riksdagens utredningstjänst titta på det här med skattesänkningarna, och de har konstaterat att de skattesänkningar som är gjorda ökar statens lånebehov med ca 80 miljarder kronor. Sedan dess har regeringen i budgetpropositionen även ytterligare skattesänkningar. Det har vi alltså väldigt tydligt.

Vad gäller om vi har exakt samma är det så att vi i genomsnitt har ett drygt 2 miljarder kronor starkare budgetalternativ än regeringen vad gäller det finansiella sparandet.

Jag vill också kommentera det här med ett offentligt etos. Utskottet skriver: ”Utskottet noterar att Förvaltningskommittén i sitt slutbetänkande anser att det finns ett behov av att sammanställa den redan existerande värdegrunden för anställda i statsförvaltningen i ett dokument.”

Det är ju inte så att våra anställda i staten inte har den här värdegrunden och inte vet vad de arbetar för eller hur staten anser att arbetet ska utföras. Man pratar mer om att det är bra om det här sammanställs och att man har det noterat och för det vidare.

Vi menar att just nu, när ekonomin är så ansträngd och man behöver göra tuffa prioriteringar, får det här stå tillbaka. Det är det enkla svaret.

Anf. 71 STEFAN ATTEFALL (kd) replik:

Fru talman! Vi fick höra att vi har sänkt skatten för 80 miljarder. Men skillnaden mellan s och regeringssidan är 2 miljarder i budgetsaldo. I fjol räknade sossesidan fel så det blev 2 miljarder minus, eller så.

Större skillnad än så är det alltså inte. Det innebär att skillnaderna i skattesyn är att Socialdemokraterna vill ha mer bidrag och vi vill ha lägre skatter – men saldot, upplåningsbehovet, är ungefär detsamma.

Ge inte sken av till medborgarna att vi skulle ha ett mindre budgetunderskott med socialdemokratisk politik! Troligtvis skulle det bli lite mer. Det tycker jag är viktigt att slå fast.

När det gäller det offentliga etoset handlar det självklart både om att sammanställa det som redan finns, gå tillbaka till regeringsformen och vad den säger och också att diskutera dessa saker, göra kvalificerade utbildningar och ha diskussioner kring detta. Vad innebär det här? Vad kan vi lära oss av detta i dagens tidevarv, i en modern tid? Hur kan vi höja kompetensen på det här området hos de nyanställda yngre människor som inte har samma erfarenhet av att jobba i statsförvaltningen?

Att hantera etniska dilemman, motsättningar, krav från medborgare, krav från politiker och krav från myndighetschefer kräver en hög kompetens hos de anställda. Det här är en kompetensutveckling av de anställda i statsförvaltningen som de själva uppskattar och tycker är oerhört viktig och som vi kristdemokrater och hela regeringen tycker är oerhört värdefull.

Värdefrågorna är viktiga att jobba med, inte bara antalet anställda och exakta regelverk. Många gånger hamnar de anställda i svåra avvägningar. Att de då kan hantera dem på ett bra sätt tror jag är oerhört viktigt. Det tror jag också att medborgarna tjänar på i det långa loppet. Vi får också mer nöjda statsanställda, vilket jag tycker är positivt.

Anf. 72 SONIA KARLSSON (s) replik:

Fru talman! Det är lite anmärkningsvärt att Stefan Attefall inte vill låtsas om att oppositionen får finna sig i de siffror som regeringen har i budgeten. Vi kan alltså inte ha en egen. Hade vi varit i regeringsställning kan jag säga så mycket som att vi hade haft ett lägre underskott, för då hade vi haft en regering som hade varit aktiv och hanterat alla de viktiga frågor som den här regeringen bara passivt har tittat på.

Återigen vill jag säga att all vår duktiga personal i statsförvaltningen känner till den här värdegrunden. De arbetar efter den. Självklart är det viktigt att ha kompetensutveckling, men när vi nu har ett budgetunderskott på över hundra miljarder kanske det finns skäl att prioritera olika frågor. Det har vi gjort och anser att just nu får det här stå tillbaka. Det får komma när vi har en bättre ekonomi.

Sedan vill jag ta upp det som Stefan Attefall sade tidigare om skillnaden som fanns mellan oppositionspartierna. Jag vill ändå påminna Stefan Attefall om att skillnaden mellan vad ni tyckte på det här utgiftsområdet hösten 2005, då ni var i opposition, varierade från 583 miljoner upp till 1,8 miljarder. Det var minus. Vi har i opposition en skillnad på mellan 182 och 500 miljoner plus. Det kommer vi att kunna hantera.

Däremot skulle jag gärna vilja ha en kommentar från Stefan Attefall. Utskottet har ju även ansett att det har varit ett mycket dåligt underlag från regeringen när det gäller hanteringen till riksdagen. Det är ju därför vi kräver att regeringen, direkt när man har gett det första lånet, ska återkomma med en skrivelse till riksdagen.

Det hade också varit intressant att få en kommentar till det anmärkningsvärda att nyemissionen till Nordea togs ur stabilitetsfonden när det skulle vara ett ägarkapital.

Anf. 73 STEFAN ATTEFALL (kd) replik:

Fru talman! Nu anklagas alliansregeringen för att vara passiv under finanskrisen samtidigt som OECD konstaterar att Sverige för den mest expansiva finanspolitiken, om man räknar ihop det som våra automatiska stabilisatorer står för och de aktiva beslut vi har fattat. Vi anses av de flesta bedömare, åtminstone utanför Socialdemokraterna, ha ordning och reda i statsfinanserna. Vi kanske är ett av få länder som kommer att komma ur den här krisen någorlunda väl utan alltför stora ingrepp vare sig på skattesidan eller när det gäller besparingar. Vi ska vänta tills krisen är helt över, men jag tror att Sverige kommer att kunna mäta sig väl med andra länder.

Sonia Karlsson säger att de statsanställda känner väl till värdegrunden. Jag skulle vilja påstå att det är viktigt att jobba med de här frågorna ständigt och jämt. Det är som sagt var ingen slump att de statsanställda själva uppskattar kompetenssatsningen oerhört. Det handlar om en satsning på 9 miljoner kronor i en budget på 12 miljarder för det här utgiftsområdet. Det är något märkligt att man ska spara på just den här posten.

Oppositionen ska bli enig, lovar Sonia Karlsson. Det skulle vara intressant att höra om Ulla Andersson tänker släppa de krav hon driver på att lägga ned Konjunkturinstitutet och Finanspolitiska rådet. Det är ju konsekvensen. Jag tror faktiskt inte att Socialdemokraterna kommer att medverka till en så huvudlös politik.

För övrigt tycker jag att kammaren liksom mina meddebattörer bör ha en god jul.

Anf. 74 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Stefan Attefall kanske inte lyssnade när jag inledde min redovisning om Lettland. Jag var mycket tydlig med att jag anser att vi bör låna ut pengar till Lettland. Men jag anser att det bör vara ett grannlandslån, precis som jag ansåg när vi lånade ut pengar till Island.

I fråga om Island fick vi flera hundra mejl från islänningar som var mycket upprörda över det som skedde och de krav som ställdes på Island att dra ned kraftigt på välfärden. Det var krav som Sverige stod bakom som IMF drev. IMF har stora problem. De driver på privatiseringar, avregleringar och ställer mängder av krav på fattiga länder, i genomsnitt 54 olika krav.

I fråga om Island och Lettland har man ställt färre krav, vilket också visar på ett förhållningssätt som vi tycker är opassande. Norge drar nu ned sina pengar till IMF så länge de kommer att bete sig på det här sättet, har man tydligt redovisat. Därför har man också i större utsträckning ställt krav på IMF att förändra beteendet. Det ställer vi oss bakom.

Jag konstaterar att Stefan Attefall inte kommenterade vårt förslag om ett jämställdhetsråd. Det kanske inte är så förvånande eftersom regeringens politik på jämställdhetsområdet får kraftig kritik av Kvinnolobbyn som har analyserat regeringens politik och regeringens egna jämställdhetsmål. Som jag sade kommer man fram till att regeringen inte ens lever upp till sina statistikmål om jämställdhet.

Om man inte ens klarar av att redovisa de konsekvenser ens förslag får för kvinnor och män i statistik kan jag undra om man alls vet vad man håller på med. Det syns inte minst i fråga om sjukförsäkringen och det som händer nu, för det är framför allt kvinnor som drabbas. Ni skulle behöva ett jämställdhetsråd. Det är mycket tydligt.

Hur har Stefan Attefall tänkt att Sverige ska nå jämställdhetsmålen om det här förslaget avvisas? Jag har sällan sett något konkret förslag från Kristdemokraterna på det området, snarare förslag som går i helt fel riktning.

Anf. 75 STEFAN ATTEFALL (kd) replik:

Fru talman! Det är sant att Vänsterpartiet säger att de vill låna ut pengar till Lettland. Problemet är bara att vi nu står i ett beslutsläge. Här ska vi nu säga att vi ska ge regeringen bemyndigandet att låna ut de här pengarna. Vänsterpartiet säger: Nej, gör inte det! Gör om allting! Vad skickar det för signal av osäkerhet?

Ulla Andersson talar om Norge. Norge konstrar inte med sin del i det här paketet. Möjligtvis kan de ha synpunkter på hur IMF betar sig rent allmänt. Vi ska också ha synpunkter. Det finns inga organisationer eller myndigheter, inte ens internationella organisationer, som är perfekta på något sätt. Men det är det bästa instrument vi har, som vi ska jobba med. Jag tycker också att man kan se att IMF i många stycken har blivit en bättre organisation över åren.

Det handlar alltså om det beslut vi nu står inför. Det är faktiskt allvar det vi gör i dag när vi trycker på knapparna och röstar. Ska Ulla Andersson aspirera på att vara en del av en regeringskonstellation måste hon

också axla det ansvaret, att det faktiskt betyder någonting vad man gör. Det är ingen slump att Socialdemokraterna, som har varit kritiska i en del formfrågor, väljer att faktiskt säga ja till det här beslutet.

Vi kan ha synpunkter. Vi har också skrivit i vårt betänkande och begärt in mer information. Vi vill veta mer i de här frågorna. Vi kommer också att få ytterligare information när alla de tekniska detaljerna är klara med andra länder när det gäller konstruktionen av hur avtalen ska utformas.

Här handlar det om att ställa upp för ett land, att göra det i en process tillsammans med många andra aktörer och andra länder och göra det på ett ansvarsfullt sätt.

Sedan har vi jämställdhetsfrågorna. Som jag sade i mitt anförande går ju löneutvecklingen åt rätt håll i statsförvaltningen. Utnämningsspolitiken tar kraftiga steg framåt jämfört med vad som skedde under den förra regeringen när det gäller jämställdheten. Vi har i en skrivelse redovisat strategier för hur vi jobbar med jämställdhetsfrågorna just ur arbetsgivar-synpunkt. Självklart finns det mer att göra, men det pågår ett omfattande arbete och det går åt rätt håll. Jag tycker att vi ska stödja det arbetet och aktivt jobba vidare på det i stället för på nya konstruktioner.

Anf. 76 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Norge har dragit ned ungefär en fjärdedel av sitt stöd till IMF. Vi har också fått förfrågningar från Lettland om att arrangera lån på annat sätt. Vi tar ansvar för de frågor vi gärna driver, och vi kommer att försöka driva på ett förändringsarbete inom IMF. Det tycker jag är mycket nödvändigt också utifrån det förhållandet att vi faktiskt vill ge ett lån till Lettland.

Jag ska nu koncentrera mig på jämställdhetsfrågorna. Stefan Attefall säger att löneutvecklingen går åt rätt håll. Stefan Attefalls politik har inneburit att inkomstskillnaderna i Sverige har ökat med 1 080 kronor i månaden sedan den här regeringen tillträdde. Jag har fortfarande inte hört ett enda förslag från Stefan Attefall på hur han ska bryta utvecklingen. Det här är en medveten politik från er sida eftersom ni inte har ett köns-perspektiv.

Finanspolitiska rådet, som ni försvarar, har över huvud taget inte jämställdhetsfrågor på sitt bord. De finns inte med i deras underlag när de analyserar er politik ur deras perspektiv. De skulle kunna ha det uppdraget, om ni tycker att frågan är viktig. Men ni har inga kommentarer alls över att de över huvud taget inte synar er politik utifrån ett jämställdhets-perspektiv.

Vi kommer med konkreta förslag. Vi menar att frågan är så pass av-görande och viktig för oss kvinnor, våra rättigheter och demokratin att vi måste ta steg som analyserar hur ekonomin och dess funktionssätt påverkar kvinnors liv och förutsättningar. Vi kan inte fortsätta att ha det så här. Det kan inte vara meningen att Stefan Attefall ska ha fördelar enbart för att han är man som vi kvinnor inte får ta del av. Det är ett samhälle som inte borde få fortsätta att finnas. Därför lägger vi fram förslaget.

Vi lägger ned mängder med pengar på att analysera ekonomin i olika myndigheter. Det gör inte enbart Konjunkturinstitutet. Jag vet inte hur många myndigheter det är fråga om, men inte en enda gör det utifrån ett ekonomiskt perspektiv med jämställdhet i fokus.

Anf. 77 STEFAN ATTEFALL (kd) replik:

Fru talman! Först var det frågan om jämställdhet. Det finns mycket retorik i frågorna. Det intressanta är vad som händer i verkligheten. Det finns en fördelningspolitisk bilaga till finansplanen, och det finns också en jämställdhetsbilaga. Där redovisas statistik och hur frågorna följs upp. Det är viktigt att följa frågorna långsiktigt i stället för att konstruera nya olika råd och andra aktörer.

Jag konstaterar att löneskillnaderna mellan män och kvinnor har minskat i den statliga förvaltningen. Jag konstaterar att man numera har identifierat vad skillnaden består i, och man har konstaterat att det handlar om att kvinnor till exempel jobbar mer deltid och den typen av faktorer. Man har kommit längre och längre i frågorna, och utnämningsspolitiken har tagit ett steg framåt i det avseendet.

Vi vet också att efter lång tid av vänsterstyre i Sverige har faktiskt den bristande jämställdheten i förmögenhetsskillnader och finansiella tillgångar som Ulla Andersson har pratat om vuxit och varit ett stort problem. Den viktigaste förklaringen till att ge inte minst kvinnor och män lika chanser och lika möjligheter är att skapa goda förutsättningar för jobb och företagande på lika villkor. Jag vill påstå att den politik alliansen driver långsiktigt kommer att leda till detta.

Jag noterar att Norge inte drar sig ur lånet till Lettland. De har synpunkter på IMF, men nu pratar vi om att trycka på knappen i dag för att ge klartecken till att Lettland får Sveriges andel av lånet. Här kommer inte Ulla Andersson att trycka på ja-knappen. Det beklagar jag för Lettlands skull.

Anf. 78 GÖRAN PETTERSSON (m):

Fru talman! Det här utgiftsområdet omfattar 12 miljarder kronor. Det kan tyckas vara rätt mycket pengar, men om man granskar det lite noggrannare konstaterar man att 10 miljarder av dessa är för statliga tjänstepensioner. Med de pengarna borttagna är politikområdet relativt litet. Men det är inte tillräckligt litet för att inte hitta en liten punkt i det. Det är bara att konstatera att det tidigare stora och stolta socialdemokratiska partiet har hittat en liten punkt att debattera. Det gäller det program som har varit uppe tidigare, nämligen etos i statlig förvaltning.

Jag tänkte inte repetera den debatt som har varit, men jag vill göra en reflexion. Här har vi ett gammalt klassiskt statsbärande parti vars motioner mer liknar motioner som skulle ha väckts av en ung arg MUF:are på en stämma där man lyfter fram en utgiftspost i den stora statliga förvaltningen.

En annan punkt i det här utgiftsområdet gäller ett antal statliga myndigheter. Två av dem är i Vänsterpartiets förslag utsatta för avveckling. Det gäller Konjunkturinstitutet och Finanspolitiska rådet.

Det är viktigt att Sverige har starka, professionella och oberoende myndigheter. I området finanspolitik och ekonomisk politik är det viktigt att det finns balanserande fackmyndigheter till regeringen. Vi har ett stort och starkt regeringskansli och ett starkt finansdepartement. Det är viktigt att det finns expertråd. Det kan tänkas att den regering som har tillsatt Finanspolitiska rådet inte alltid har tyckt att de rapporter som har lagts fram har varit helt bekväma för den. Det får inte bli så att majoriteten tar bort de oberoende myndigheterna. Vi ska vara glada för att vi har ett

konjunkturinstitut och ett finanspolitiskt råd som lägger fram skarpa och oberoende rapporter.

Här skiljer det sig inte mellan blocken utan inom blocken. Inom det rödgröna blocket vill Vänsterpartiet att Sveriges riksdag inte ska ha tillgång till informationen, utan man vill avskaffa de två myndigheterna. Det tycker jag är allvarligt.

Slutligen har vi frågan om Lettland. Vi beslutar nu om en kredit till Lettland. Det är viktigt ur många aspekter. Det är givetvis viktigt eftersom Lettland är en del av den ekonomiska krisen. Vi kan inte ha ett land på obestånd inom Europa. Samtidigt har det här ett antal andra dimensioner. Det finns en säkerhetspolitisk dimension. Lettland har haft sin frihet i bara två decennier. Vi har ett särskilt ansvar – särskilt beaktande vår egen historia – att ställa upp och rädda Lettland i den situation landet nu har hamnat i.

När det gäller kritiken från Vänsterpartiet om reglerna skulle jag vilja framföra ett antal punkter.

Jag var med på den resa till Lettland som delar av finansutskottet gjorde. Där fick vi träffa vår motsvarighet, nämligen det lettiska finansutskottet. Vad de har varit i behov av är inte mindre hårda regler. De regler som har ställts upp i de avtal som har slutits kommer att värna och gynna Lettland väl. När vi fick höra vad finansutskottet redovisade blev det en flashback från svenskt 70-tal – fast värre.

I Lettland har man haft okontrollerade löneökningar på 20–30 procent om året. Man har haft en oförmåga att ta itu med strukturella problem. När vi talar om och ser siffror på lönesänkningar på 10–15 procent är det fråga om en återställning av löneökningar som har skett under ett år. Detta gäller likaså de neddragningar som man talar om i offentlig sektor. Efter svenska mått verkar de närmast drakoniska. Men vi måste sätta oss in i hur oreformerad stora delar av lettisk offentlig sektor är. Gör en jämförelse av skolväsendet. I Lettland utbildar en lärare bara hälften så många elever som i Sverige. Vid en reduktion på 10–15 procent är man fortfarande på nivåer – om vi talar i termer av det svenska måttet lärartäthet – som är avsevärt högre än den svenska. Genom att använda IMF-reglerna gör vi Lettland en tjänst. Det går inte att leva på så stor fot som man har gjort.

Med dessa ord yrkar jag bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 79 ROGER TIEFENSEE (c):

Fru talman, åhörare och riksdagskolleger! När vi diskuterar samhälls-ekonomi och finansförvaltning finns det skäl att titta tillbaka på de dramatiska 15 månader vi har bakom oss. Flera av de myndigheter som hanteras inom utgiftsområdet i statens budget har varit centrala i att möta och hantera den internationella finanskris och lågkonjunktur som sköljde in över Sverige förra hösten.

Allra mest centrala har Riksgäldskontoret och Finansinspektionen varit. De fick vid sidan av sina ordinarie uppgifter ansvar för att hantera den stabilitetsplan som regeringen förra hösten sjösatte för att hantera den finansiella krisen. Riksgälden utsågs till stödmyndighet för att genomföra beslutade åtgärder, och Finansinspektionen fick i uppdrag att regelbundet kontrollera att stödåtgärder även kommer hushåll och företag till del.

Prot. 2009/10:52
17 december

*Samhälls-ekonomi och
finansförvaltning*

Tillsammans med andra åtgärder som exempelvis höjd insättningsgaranti, ett garantiprogram för medelfristig upplåning och inte minst Riksbankens – den ligger utanför och är fristående – aktiva penningpolitik har detta lett till att vi nu kan se en ökad stabilitet på finansmarknaden.

Mats Pertoft lyfte tidigare i debatten upp kvarstående problem med kreditmöjligheter för småföretag, och jag kan bara hålla med. Det är ett kvarstående problem. Ett annat osäkerhetsmoment, fru talman, som fortfarande finns kvar på finansmarknaden rör Baltikum och hur stora de kreditförluster kan bli som kan drabba svenska banker som har verksamhet i de baltiska länderna. Det som närmast berör detta betänkande är situationen i Lettland och bemyndigandet att regeringen ska kunna fatta beslut om en kredit till Lettland om högst 270 miljoner euro under nästa år.

Jag tycker att det är viktigt att vi kan bistå vårt grannland i den mycket svåra situation som Lettland befinner sig i. Det handlar om solidaritet men också om stabilitet – det gynnar oss. Skulle dramatiska saker hända i Lettland eller i något annat baltiskt land skulle det skölja tillbaka över Sverige.

Fru talman! I finanskrisens spår har vi fått en djup lågkonjunktur och höjd arbetslöshet. Tillväxten i svensk ekonomi har fallit väldigt kraftigt; vi har haft en minskande ekonomi. Vi har haft prognoser över en väldigt stor höjning av arbetslösheten. Regeringen har mött detta med investeringar i infrastruktur, utbildning och skattesänkningar för företag och hushåll. Allt detta är åtgärder för att stimulera och smörja ekonomin, och vi kan nu se tydliga tecken på att ekonomin förbättras. Särskilt glädjande är de uppgifter som kommer från Statistiska centralbyrån i dag om att arbetslöshetsnivån för november var lägre än väntat.

Det finns stora kvarstående problem på arbetsmarknaden. Det är därför regeringen i den budget vi kommer att slutligt besluta om här i eftermiddag har ytterligare åtgärder för att förbättra arbetsmarknaden. Det handlar om utbildning, och det handlar om jobb och företagande.

Fru talman! I detta betänkande kan man se att oppositionens stora jobsatsning är ett anslag på 200 miljoner för praktik i statliga myndigheter. Jag kan ha stor sympati för det. Det finns redovisat på detta utgiftsområde, men som jag förstår det gäller det för statliga myndigheter generellt. Samtidigt är alla oppositionspartier överens om att man vill göra en indragning av myndigheters anslagssparande. Det är inte bara luft i en budget, utan det är rejält.

Det man som myndighet kan göra är att minska förvaltningsanslaget, som är 810 miljoner. Man ger 200 miljoner men har samtidigt minskat anslagssparandet med 810 miljoner. I det kortsiktiga är det bara förvaltningsanslaget man kan ta av, och ska man ta av ett förvaltningsanslag är det anställda. Man ger 200 miljoner med ena handen och tar 810 miljoner med den andra. Mina frågor är: Vad blir nettot? Hur många färre anställda blir det i statliga myndigheter?

Oppositionspartierna har förslag som låter väldigt fina, men de går inte ihop i praktiken. Om man börjar granska dem ser man att de inte tål verklighetens ljus. Jag skulle alltså vilja avsluta, fru talman, med en enkel fråga. Det är nämligen läge för oppositionspartierna att förklara sig. Hur många statligt anställda vill ni avskeda?

I övrigt vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationerna.

Prot. 2009/10:52
17 december

Anf. 80 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Höstens arbete och ekonomiska utveckling i Sverige har präglats av en allt snabbare ekonomisk återhämtning. Den senaste prognosen kom från Handelsbanken den 9 december och spår att tillväxten i ekonomin i Sverige under 2010 blir 2,8 procent. Det är högre än andra prognoser, inklusive Riksbankens, och det är sannolikt att de olika prognosmakarna de närmaste månaderna reviderar upp sina prognoser för den svenska ekonomin.

Kanske mest intressant är arbetsmarknaden, där vi nu ser att en tydlig vändning är på väg. Handelsbanken analyserar detta på det sättet att arbetslösheten brukar nå sin kulmen mellan ett och fyra kvartal efter att bnp har vänt, vilket i denna lågkonjunktur skedde efter andra kvartalet 2009. Detta historiska mönster skulle även om man drar ut det lite mer än vanligt innebära att arbetslösheten i Sverige vänder första halvåret 2010 – alltså fyra kvartal efter att bnp har bottnat.

Nu kanske det vänder ännu snabbare. Ny statistik från SCB och Arbetsförmedlingen stöder också uppfattningen att arbetsmarknaden förbättras snabbare än prognosmakarna tidigare har trott. Antalet nyanmälda platser till Arbetsförmedlingen har börjat plana ut, och inom vissa delar av industrin och byggsektorn har det skett en mindre uppgång i antalet utannonserade jobb. Antalet varsel har sjunkit kraftigt och kommit ned till mer normala nivåer.

Dagens SCB-siffror pekar på att arbetslösheten har gått ned. Den var i september 8,3 procent. I oktober hade den fallit till 8,1, och enligt dagens statistik var den i november nere på 8,0. Arbetslösheten tycks alltså vara på väg ned, och sysselsättningen har enligt samma statistik ökat med 0,2 procentenheter. Det är naturligtvis väldigt lite, men det går åt rätt håll. Det var i oktober 2009.

Det vi kan se är alltså att arbetslösheten under de senaste månaderna har fallit och att sysselsättningen har ökat. Det har vänt på arbetsmarknaden. Alliansen klarar Sverige ur krisen – det är det siffrorna säger. Första halvåret 2010 kommer man definitivt att kunna konstatera att arbetslösheten i Sverige har minskat. Den globala krisens genomslag tycks bli mindre och kortvarigare i Sverige än i jämförbara länder.

Alliansregeringens arbetslinje och ekonomiska politik har visat sig fungera väl som en tydlig och effektiv krisdämpare, och den förefaller nu ge den svenska ekonomin en kickstart. Alliansens envisa fokus på arbete och snabb återgång till jobb har visat sig vara helt rätt medicin. Dagens positiva nyheter från arbetsmarknaden är särskilt viktiga för Sveriges pensionärer. Bara genom fler i arbete och en stark ekonomisk bas kan Sveriges pensioner, vård och omsorg tryggas.

Fru talman! Låt mig säga några ord om Lettland och Vänsterpartiets reservation. Vänsterpartiet menar i reservationen att IMF, Norden och EU – får man förmoda, eftersom alla har samma inställning – är en del av Lettlands problem. Men om det vore så, varför har Lettland då vänt sig till IMF, Norden och EU? Det är ju helt frivilligt. Om det var så problematiskt hade man kunnat göra som Litauen och inte gå till IMF utan försöka lösa problemen på egen hand genom att låna utomlands, visserli-

*Samhällsekonomi och
finansförvaltning*

gen till högre räntor men utan de villkor som IMF och Norden ställer. Det är en första fråga till Vänsterpartiet.

Den andra handlar om att Ulla Andersson och Vänsterpartiet säger att IMF och dess medlemsländer, bland annat Sverige, inte ska ställa så orättmätiga krav på Lettland som man har gjort. Detta säger man trots att den lettiska regeringen har fört en otyglad utgiftsexpansiv politik med, kan man säga, lånade pengar – här ger det verkligen skäl för namnet.

Jag tror att skälet till Vänsterpartiets inställning är att den politik som har förts i Lettland är den politik Vänsterpartiet skulle föra i Sverige om det ensamt hade fått chansen: inga regelverk, blås på bara, öka de offentliga utgifterna!

De fem åren före den akuta krisen i Lettland växte bnp ganska bra, 7–12 procent per år – men med lånade pengar. De problem som byggdes upp var flera. Bland annat lät regeringen i Lettland de offentliga utgifterna under samma tid växa långt mer än bnp, med 35 procent varje år. Det måste vara Ulla Anderssons drömpolitik att de offentliga utgifterna varje år får öka med 35 procent!

Bytesbalansunderskottet växte dramatiskt 2006–2007 och Lettland lånade utomlands för att finansiera ungefär 20 procent av det man importerade, i huvudsak för konsumtion och inte för investeringar. Landet hade därtill åtagit sig att hålla en fast växelkurs mot euron, vilket ju förutsatte ungefär samma inflationstakt. Problemet var bara att den expansiva, tygellösa politiken skapade en inflationstakt som var ungefär tre gånger så hög.

De lettiska regeringarna som har drivit en sådan ohållbar ekonomisk politik drev därmed sin befolkning till att i dag utstå hårda umbäranden och anpassningar. Till den typen av politik vill Ulla Andersson låna ut utan krav och villkor av den typ som IMF och Norden har ställt på Lettland. Hade Ulla Andersson och Vänsterpartiet fått bestämma skulle alltså svenska skattepengar lättsinnigt ha spritts ut i Lettland på en fortsatt ohållbar politik.

Denna slappa hållning till hanteringen av de svenska skattebetalarnas pengar i Lettland säger väldigt mycket om Vänsterpartiets brist på förmåga att acceptera finanspolitiska regelverk och svårighet att ta tuffa ekonomiska beslut.

Den som röstar på Maria Wetterstrand eller Mona Sahlin får på köpet Ulla Anderssons och Lars Ohlys destruktiva inflytande över den ekonomiska politiken och statsfinanserna i både Sverige och Lettland. Vänsterpartiets politik gentemot Lettland säger precis hur Vänsterns politik skulle bli om de kom till makten i Sverige.

(Applåder)

Anf. 81 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Jag ska börja med att upplysa Carl B Hamilton om att det är högerregering i Lettland. Det är väldigt långt från vad Vänsterpartiet står för. Den grundkursen kanske Carl B Hamilton missade i sitt inlägg.

Det kan också vara dags att upplysa Carl B Hamilton om att Lettland så vitt jag förstår har en statsskuld i nivå med Sveriges. Vi har ungefär samma bruttoskuld.

Det jag tycker är problemet tog du inte upp, Carl B Hamilton. Det är mer demokratin och hur vi förhåller oss till den. Vi menar att enskilda

länder måste ha rätten att bestämma vilken politik som ska föras i deras land. Det är deras väljares mandat som de regeringarna har fått. Det är inte vi som ska bestämma vilken politik som ska föras i andra länder. Sedan kan vi tycka vad vi vill om den politiken. Jag gillar till exempel inte högerpolitik, men det borde Carl B Hamilton göra. Han borde väl i så fall vara nöjd med den utveckling som har varit i Lettland.

Vänsterpartiet har varit med och sanerat Sveriges ekonomi efter en borgerlig regering. Vi såg vad ni ställde till med. Vi tog ansvar och försökte ställa till rätta. I det samarbete vi hade lämnade vi stora överskott till er. Tyvärr har inte ni tagit ansvaret att förvalta dessa pengar väl, utan ni har i stället använt dem till enorma skattesänkningar, och till och med nu, i krisens Sverige, lånar ni till ytterligare skattesänkningar.

Ni har till och med låtit dessa skattesänkningar betalas av sjuka människor – sjuka arbetslösa och pensionärer. Det säger något om Folkpartiets människosyn nu för tiden. De socialliberala värderingarna verkar vara begravda, och det beklagar jag, Carl B Hamilton.

(Applåder)

Anf. 82 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Fru talman! Varför gjorde då inte Lettland som Litauen? Det är grundfrågan.

Ulla Andersson säger att det tillhör de demokratiska rättigheterna i varje land att bestämma vilken politik som ska föras i det landet. Det håller jag helt med om. Men Litauen har då valt att inte underkasta sig några villkor från andra, utan man går ut och lånar internationellt mot högre ränta. Man tar det priset, men då har man också frihet att göra vad man vill.

Det är klart att varje land ska kunna föra sin egen politik. Men problemet uppstår om man begär att andra länder ska subventionera den. Det är ju det som IMF:s och Nordens lånevillkor innebär. De innebär ju lägre räntor. Det är klart att även Sverige i demokratisk ordning har rätt att avstå från att låna ut till ett land som man uppfattar inte driver en hållbar ekonomisk politik.

Om man ska driva demokratiargumentet ska man alltså säga till Lettland att de inte får låna och att de ska göra som Litauen. Men det tycker jag är orimligt. Om de vill låna och accepterar de villkor som omvärlden ställer upp är det klart att de ska få låna.

Sedan är det välbekant att man i Vänsterpartiet är mycket ovillig att underkasta sig finanspolitiska regelverk och överskottsmål, för att inte tala om en självständig centralbank. Det har vi talat om många gånger här. Det är en av de kvardröjande åsiktsskillnaderna mellan Vänsterpartiet och de andra två partierna i vänstertrojkan. Det kan inte vara någon hemlighet för någon i denna kammare.

Ni tycker inte om att, som ni säger, demokratin ska begränsas av rättsregler. Man ska kunna göra vad som helst när som helst och hur som helst i ekonomisk politik och penningpolitik. Det är er form av demokrati.

Anf. 83 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Vår form av demokrati handlar om att ta ansvar för de förslag vi lägger fram och att finansiera dem. Det står vi för. Vi gillar

demokrati. Vi menar också att folkets inflytande ska få genomslag i den ekonomiska politiken.

Alla förslag vi hittills har lagt fram har vi finansierat fullt ut. Vi har städat upp efter Carl B Hamiltons regeringsstyre. Vi har visat på många sätt att vi tar ekonomiskt ansvar.

Ekonomiskt ansvar kan tas på olika sätt. Det kan göras som det görs av högerregeringen i dag. Man kan låna pengar till skattesänkningar. Man kan låta sjuka och arbetslösa betala dessa. Man kan avvisa förslag om heltidstjänster för kvinnor. Är det ekonomiskt ansvar, Carl B Hamilton?

Jag tycker inte att du ska ta så stora ord i din mun. Titta på hur er politik slår här i Sverige och hur högerregeringens politik har slagit i Lettland! Nu låter man vanliga människor betala för den lönekarusell som där har varit, och svenska storbanker har utnyttjat det lettiska folket för att kunna göra så stora vinster som möjligt.

Jag tycker att Carl B Hamilton ska backa lite och välja sina ord mer noga. Ibland kan man ta för stora ord i sin mun och sedan få ångra det.

Du kan ju ta och läsa vår budgetmotion. Då ser du att vi finansierar våra förslag. Vi är ärliga och säger att vi tar in lite högre skatteintäkter för att vi vill se en bättre välfärd. Carl B Hamilton försöker låtsas som att det är av omsorg om de sjuka som man försämrar sjukförsäkringen. Det är bara att de inte förstår sitt eget bästa när man kastar ut dem ur sjukförsäkringen. Det kallar Carl B Hamilton att ta ekonomiskt ansvar! Jag tycker att det är en ruttan människosyn som den ekonomiska politiken speglar.

Anf. 84 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Fru talman! Lite högre skatter säger Ulla Andersson att man ska ta in. Det är 53 miljarder – ungefär tre gånger så mycket som Thomas Östros annars ganska skattehjärvänliga politik innebär. Det är en djup klyfta mellan er tre partier. När du säger att detta är ”lite högre skatter” undrar man vad ”mycket högre skatter” är. Om lite är 53 miljarder, vad är då mycket – är det 153 miljarder?

Som redan Stefan Attefall påpekade lånar det huvudsakliga oppositionsalternativet, Socialdemokraterna, ungefär lika mycket som regeringssidan. Budgetsaldot är ungefär detsamma. Det skiljer på 2 miljarder. Skillnaden är att ni lånar till utgiftsökningar. Det är det som är det traditionella: ökade utgifter till bidrag.

Vi satsar på en arbetslinje, att människor snabbt ska komma tillbaka till arbete. Som jag inledde med att säga går arbetslösheten nu ned för tredje månaden i rad: från 8,3 till 8,1 och nu till 8,0. Sysselsättningen har gått upp något i november. Det är en framgångsrik ekonomisk politik för arbete i Sverige och för trygghet för Sveriges pensionärer, så att de får en fast ekonomisk bas för pension, vård och omsorg. Det är så välfärden underbyggs på ett stabilt, trovärdigt och långsiktigt sätt.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 13 §.)

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2009/10:FiU3
Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner (prop. 2009/10:1 delvis).

*Allmänna bidrag
till kommuner*

Anf. 85 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHANSSON (m):

Fru talman! För nästan precis en månad sedan, det vill säga den 18 november, debatterade finansutskottet betänkande FiU1, budgetramarna för vart och ett av de 27 utgiftsområdena. Därefter har varje sakutskott debatterat innehållet inom ramen för sin verksamhet.

I dag har det så blivit turen för finansutskottet att debattera sitt sakområde under utgiftsområde 25, Allmänna bidrag till kommunerna. Här hittar vi tre anslag såsom anslag för kommunalekonomisk utjämning, utjämningsbidrag för LSS-kostnader och bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området.

Fru talman! Det finns fem särskilda yttranden i betänkandet från Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet.

Anf. 86 JÖRGEN HELLMAN (s):

Fru talman! Vi Socialdemokrater känner stor oro för kvaliteten och sysselsättningen i kommuner, landsting och regioner. Arbetslösheten växer, vilket direkt får effekt på välfärdens finansiering eftersom skatteinkomsterna minskar. Att låna till skattesänkningar tycker vi är en oförnuftig ekonomisk politik. Vi vill i stället se till att kommunerna får resurser så att de kan behålla personal i de viktiga välfärdsverksamheterna.

Det behövs ett mer långsiktigt tillskott till kommunsektorn än det som regeringen föreslagit. Vi socialdemokrater har i vårt budgetalternativ satsningar för 2010 på sektorn med 4,6 miljarder kronor mer än regeringen och ger kommunerna besked om satsningar på drygt 7 miljarder kronor 2011 samt 6,8 miljarder kronor 2012.

För att höja kvaliteten inom sjukvården krävs resurser men även en fortsatt modernisering av såväl arbetssätt som arbetsmetoder. Vi vill att alla ska få en högkvalitativ hälso- och sjukvård oavsett var man bor i landet och oavsett om man går till en offentlig eller privat vårdgivare. Vi vill därför investera 1 miljard kronor per år under perioden 2010–2012 för att höja kvaliteten i hälso- och sjukvården.

Fru talman! Socialdemokraterna vill inte att skolan ska drabbas av krisen. Dess värre kan vi se att 1 300 lärare hade varslats om uppsägning i mars 2009. Vi anslår därför 1 miljard kronor per år 2010–2012 för att öka personaltätheten och värna skolan i denna kris. Vi föreslår också ett riktat statsbidrag på 515 miljoner kronor till förskolan och säger då också nej till regeringens barnomsorgspeng.

Tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslår vi också en satsning på att modernisera skolans lokaler genom en motsvarighet till ROT-avdraget. För detta avsätter vi 400 miljoner kronor per år 2010–2012. Detta skapar nya byggjobb, leder till bättre arbetsmiljö för lärare och elever och kommer att minska energianvändningen i våra skolor.

Regeringens försämringar av arbetslöshetsförsäkringen har medfört att en halv miljon människor har trängts ut ur a-kassan. Den förhöjda a-kasseavgiften medför att många väljer att inte gå med i a-kassan. Dessa står nu utan trygghet när arbetslösheten växer och är utlämnade till att söka ekonomiskt bistånd för att klara sin försörjning. Kommunernas kostnader för ekonomiskt bistånd kommer därmed att öka.

Vi tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet föreslår en satsning på praktik och traineeprogram i välfärden. Det är viktigt att förbättra kontakterna mellan utbildning och yrkesliv, varför vi anslår medel till fler praktikplatser vid statliga myndigheter för nyutexaminerade akademiker och till traineeprogram för kommuner och landsting som vill nyrekrytera nästa generations välfärdsarbetare.

Kommunerna bidrar till att förstärka konjunktursvängningarna genom att anställa fler i goda tider och säga upp medarbetare i sämre tider, eftersom kommunsektorns intäkter styrs av skatteunderlagets utveckling som följer konjunkturen. Det behövs därför en större översyn av kommunernas ekonomiska förutsättningar, som vi aviserade redan den 1 januari 2009. Kommunerna ska ha förutsättningar att tillhandahålla en god kvalitet i skola, sjukvård och omsorg oavsett konjunktur.

Många unga saknar arbete och har inte en fullständig gymnasieexamen. Vi anser att det är bättre att dessa unga passar på att läsa in en gymnasieexamen än att de går passivt arbetslösa. Vi föreslår därför ett tillfälligt program med 10 000 platser för unga arbetslösa som vill komplettera sin utbildning så att de får grundläggande behörighet, ett så kallat ungdomslyft. Vi avsätter för detta ändamål 500 miljoner kronor 2010 och 2011 samt 250 miljoner kronor 2012.

Fru talman! Riksdagen har den 18 november 2009 i första steget i budgetprocessen ställt sig bakom den borgerliga regeringens budgetförslag för 2009. Det innebär att riksdagen har beslutat om ramar för 27 utgiftsområden samt fattat beslut om skatte- och avgiftsförändringar som ska träda i kraft nästa år. Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget i budgetprocessen gett budgetpolitiken en annan inriktning än den vi förespråkar, avstår vi från att redovisa något formellt motförslag till anslagsfördelningen inom utgiftsområdet. Våra budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där olika delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat.

Fru talman! I och med att jag inte har något yrkande under denna punkt vill jag i stället summera vår politik. Vi prioriterar jobben och får därigenom fart på tillväxten och kan öka resurserna till välfärden.

Med dessa ord vill jag önska talmännen, riksdagsledamöterna och riksdagens personal en god jul och ett gott nytt år.
(Applåder)

Anf. 87 ULLA ANDERSSON (v):

Fru talman! Varje morgon lämnar miljontals föräldrar sina barn – sitt allra bästa, sina ögonstenar – till förskola och skola och hoppas att de ska få den bästa utveckling som går att få.

Varje dag lämnar hundratusentals människor sina nära och kära till äldreomsorgens omhändertagande och hoppas och tror att de ska få det bra även i dag.

Varje dag söker hundratusentals människor vård, rehabilitering och habilitering och hoppas och tror att det ska göra deras liv bättre.

Varje dag går en dryg miljon människor till sina arbeten i vård, skola och omsorg. De hoppas att de ska få de bästa möjliga förutsättningarna att utföra sitt arbete på bästa sätt, eftersom deras arbete är så viktigt och betydelsefullt för den enskilde men också för de anhöriga och för hela samhället.

Varje dag är alla vi kvinnor beroende av att välfärdstjänsterna fungerar så att våra liv också gör det. Det handlar om vår egen försörjning, om vår egen utveckling och om hur ansvaret för det obetalda arbetet fördelas.

Välfärden har alltså en enorm betydelse för jämlikheten och för vars och ens trygghet och frihet och för samhällets utveckling. Därför är det Vänsterpartiets ambition att bygga världens bästa välfärd utan vinstintressen. Vi behöver då satsa på de anställdas arbetsmiljö, arbetsvillkor och möjligheter till inflytande, delaktighet och utveckling och inte minst på deras löneutveckling.

Om det nu är så att vi överlåter våra nära och käras omsorg och våra ögonstenars utveckling i deras händer måste vi också skapa de bästa förutsättningarna för deras arbete, för tänk vilket enormt ansvar de tar varje dag och varje timme! Om vi vill att fler ska ta det ansvaret i framtiden måste vi också inse vad vi behöver förändra och förbättra i deras förutsättningar för välfärdsarbetet. Många pratar om de kommande pensionsavgångarna, men få pratar om hur vi ska få människor att vilja arbeta i välfärden.

Vi behöver också mindre barngrupper i förskolan. I dag går där 16,9 barn per grupp och 5,3 per anställd. Det är tre och ett halvt barn mer per grupp än före förra krisen. Under den här borgerliga regeringen har barnantalet i varje förskolegrupp ökat i Sverige. Vi skulle behöva ha en annan utveckling där barngruppernas storlek minskar, så att barnen får en tryggare och bättre utveckling i en mer harmonisk och utvecklande miljö.

Vi behöver bygga världens bästa välfärd, men då behöver vi satsningar i stället för skattesänkningar och vinstutdelningar. Hur kan det komma sig att ni borgare säger att vi har råd med sänkta skatter men inte med en bättre kvalitet i våra förskolor?

Bara i 130 av landets kommuner finns det barnomsorg på obekvämt arbetstid – detta trots att arbetslivet såväl inom det offentliga som inom det privata kräver arbete på obekvämt arbetstid, särskilt inom LO-kollektivet. Det borde vara obligatoriskt genom lagstiftning med barnomsorg på obekvämt arbetstid så att alla kan ta ett jobb eller fortsätta jobba med det de gör utan att behöva vara beroende av släkt och vänner för att kunna jobba. Då behöver vi satsningar i stället för skattesänkningar och vinstutdelningar. Hur kan det komma sig att ni har råd med skattesänkningar men inte med en barnomsorg som följer arbetslinjen?

Fru talman! På fritidshemmen går det nu 20,5 barn per anställd. När min dotter gick på fritis var det 9 barn per anställd. En genomsnittlig grupp på fritis hade då 18 barn, i dag 35. Varför ska dagens barn ha en sämre verksamhet när vi är rikare nu än vi var då? Vi behöver alltså satsningar på välfärden i stället för skattesänkningar. Hur har ni råd med skattesänkningar men inte med barnens verksamhet på fritidshemmen?

Om vi vill ha en bra utveckling och utbildning för våra barn behövs det också mindre klasstorlekar. Det är rätt tydligt. Trots att vi är rikare i dag än under 90-talet är klasstorlekarna större, och vi har fler elever per lärare. Vi skulle behöva anställa 4 000 fler lärare för att nå samma klasstorlekar som vi hade före förra krisen. Värt att uppmärksamma är också att de kommunala skolorna har högre lärartäthet och fler utbildade lärare än privatskolorna. På de privata gymnasieskolorna har mindre än hälften av lärarna utbildning. Det kanske inte är så konstigt eftersom lägre lönekostnader ger högre vinster. I stället för vinster borde pengarna gå tillbaka in i verksamheten. Viktigare än skattesänkningar borde vara högre lärartäthet och utbildade lärare. Det är väl ändå det som är det avgörande för vad eleverna kan få sig till del och prestera.

Fru talman! Att vara beroende av andras omvårdnad och omsorg är självklart svårt. För många äldre är det dock helt avgörande för deras hälsa, liv och förutsättningar i övrigt. Vi är många som är imponerade av den omsorg och den omvårdnad våra anhöriga får. Vi ser dock hur personalen sliter och hur tiden inte räcker till mer än det allra nödvändigaste – och ibland inte ens till det. I stället borde vi satsa på äldreomsorgen som under lång tid fått en liten andel i förhållande till den demografiska utvecklingen. Låt oss ändra på det och i stället för att sänka skatten för dem som har jobb satsa på de äldres välmående.

Fru talman! I tisdags hölls ett protestmöte arrangerat av SKTF, SSR och Kommunal här i Stockholm. Man protesterade mot nedskärningarna på de hemlösa som försöker ta sig ur missbruk, mot nedskärningarna på prostitutionsgruppen och uppsökarverksamheten, mot nedskärningarna på Maria Ungdom och ledsagarservice. En paroll var: Skam att spara på de fattiga bara!

Just den parollen är så talande för den borgerliga politiken. Ni sänker skatter mest för dem som tjänar mest. De 10 procent rikaste har fått 60 procent av inkomstförstärkningarna medan ni sparar på sjuka och arbetslösa – ja, de får till och med betala till de rika. Inte ens i krisen värnar ni de mest utsatta eller kärnan i välfärden.

Kommunerna tvingas till besparingar och uppsägningar. 35 000 jobb har försvunnit i offentlig sektor på ett år, varav 16 000 vikarier. Inte en krona extra har kommunerna fått 2009 av den borgerliga regeringen.

En ansvarsfull regering hade i denna kris sagt: Vi ska värna välfärden i krisen. Därför ska kommunerna och vi tillsammans fixa detta. Det ska inte bli några uppsägningar som förvärrar krisen.

Men så är det inte. Socialtjänsten i Stockholm skär ned och 124 anställda får gå.

Vänsterpartiet vill i stället bygga världens bästa välfärd. Då räcker inte de tillskott som kommunerna har fått för 2010. De täcker inte kostnaderna för krisens effekter på kommunsektorn. De extra pengar som den borgerliga regeringen sköt till i höstas äts till två tredjedelar upp av de ökade kostnaderna för socialbidragen, vilket i sin tur är en effekt av den borgerliga politiken.

Det behövs större tillskott och mer långsiktiga sådana. En kommun kan inte planera så kortsiktigt som regeringen tror och förväntar sig. Det tar tid att ändra i en kommunal verksamhet, och man måste få långsiktiga besked. Annars får inte tillskotten som ni har gett för nästa år, valåret, någon större betydelse. Vad händer 2011? Inte en krona har den borger-

liga regeringen sagt att man är beredd att satsa extra trots att man vet att krisen slår hårdare på kommunsektorn då än i dag eftersom kommunernas ekonomi släpar efter på grund av skatteavräkningar.

Fru talman! Vänsterpartiet säkerställer kommunernas ökande kostnader för krisens effekter 2011 och 2012. Vi ökar anslagen kraftigt, för vi prioriterar det före sänkta skatter. För oss är det viktigt att försöka bygga världens bästa välfärd. För det kommer de som har jobb att behöva betala lite mer skatt än de gör i dag. I gengäld får de bättre välfärd och ökad trygghet. Låginkomsttagarna får dessutom mer pengar i plånboken.

Fru talman! Det finns vägval att göra i politiken. För oss är det valet enkelt. Vi vill bygga världens bästa välfärd utan vinstintressen. Låt oss göra det.

Anf. 88 MATS PERTOFT (mp):

Fru talman! I kväll kommer jag att delta i Södertälje kommuns fullmäktigesammanträde. Det är viktigt att vi riksdagsledamöter inte glömmar bort den verklighet som finns utanför dessa dörrar och att vi ser hur det vi kallar välfärd skapas i kommunerna med vård, skola och omsorg och värnar om dessa möjligheter. Det är viktigt att i en kris som denna stötta den grundläggande välfärdsverksamhet som finns i kommunerna. Det är viktigt att vara medveten om att det tar ganska lång tid innan inkomsterna når kommunerna. De når först staten när det börjar rulla i gång, som Carl B Hamilton tidigare var inne på. Det lät nästan som om jobben skulle komma. För fyra år sedan hörde vi samma sak. Då sade alliansen: De kommer inte.

Jag kan upplysa Carl B Hamilton att vi vet att de inte kom så snabbt som man trodde då, och de kommer inte att komma så snabbt nu heller. Det är lika bra att planera efter det.

Så ser det ut i kommunerna i dag. Det är många som saknar möjlighet att planera långsiktigt eftersom regeringen på ett cyniskt sätt enbart satsar extra för ett år.

För två veckor sedan hade vi en liknande debatt. Då refererade jag till Kristianstad där man inte ens gjorde av med regeringens extra pengar, trots en borgerlig majoritet, och samtidigt lade varsel på förskolan eftersom man bara fick tillskott för ett år och inte för tre år. Man var nämligen ansvarsfull.

Så ser det ut i Södertälje också, fast vi gör av med pengarna. De går åt till att finansiera socialbidragen för de flyktingar som inte kommer i jobb – ett åtagande som staten borde ta ansvar för på ett helt annat sätt.

Det cyniska när det gäller regeringen och kommunsektorn är att man satsar på valflask i stället för långsiktighet. Det menar vi i Miljöpartiet är oansvarigt. Dessutom är det inte kostnadseffektivt. Utgår man från regeringens egna siffror kostar ett jobb genom satsningar på kommunen betydligt mindre än de jobb som man påstår skapas genom jobbskatteavdraget. Enligt regeringens egna beräkningar kostar ett jobb genom jobbskatteavdraget på kort sikt 1 miljard, på lång sikt 3,3 miljarder. Genom kommunen kostar ett jobb bara 700 000. Vart är det ekonomiska synsättet egentligen på väg när man tänker så och ändå påstår sig tänka ekonomiskt?

Det är märkligt enligt mitt sätt att se och ett sätt att slänga ut pengar genom fönstret.

Det handlar om hur vi kan se till att ge kommunerna möjlighet att skapa och bevara den välfärd vi vill ha.

I Miljöpartiets budgetförslag har vi flera förslag om just extra stöd till kommunerna. Det handlar om utveckling av kvaliteten i skolorna, bidrag till kollektivtrafik och spårvägar samt kommunersättning vid flyktingmottagande och så vidare.

Med det vill vi peka på hur viktigt det är att satsa långsiktigt. Vad det här landet behöver i dag är ett långsiktigt satsande på välfärdens grundfundament som ligger ute hos kommunerna.

Som gammal kommunpolitiker måste jag upprepa att det är märkligt att man bara satsar på ett år. Att det året dessutom råkar vara ett valår är misstänkt likt en valrörelse. Man glömmer bort att 2011 och 2012 finns.

Fru talman! Vi har ett särskilt yttrande när det gäller detta som jag vill uppmärksamma.

För övrigt önskar jag alla ledamöter och anställda en god jul och ett gott nytt år.

(Applåder)

Anf. 89 ANNA LILLIEHÖÖK (m):

Fru talman! I det här betänkandet tillstyrker utskottet alliansens förslag om historiskt höga tillskott till kommunerna för att värna de viktiga välfärdstjänsterna. Det är för att värna både kvalitet och anställningar.

Trots den ekonomiska krisen är detta möjligt tack vare en regeringspolitik som värnar de offentliga finanserna. Vårt land har mer stabila statsfinanser än de flesta EU-länder trots att vi hör till dem som har drabbats värst på grund av att vi är ett litet exportberoende land. I många andra länder är den stora oron de stora underskotten. På många håll tvingas man nu till stora nedskärningar.

Under 2010 tillförs kommunerna hela 17 miljarder kronor. Det är mer än något enskilt år någonsin tidigare. Under mandatperioden har alliansregeringen skjutit till totalt 38 miljarder kronor.

Det här är historiskt i en annan mening. Det är första gången en regering har prioriterat den kommunala verksamheten under en nedgång. Under Asienkrisen 1997 och IT-krisen 2001 slog nedgången rakt in i kommunernas ekonomi. Under de kriserna sjönk bnp med mellan 1 och 3 procent, och kommunerna fick underskott med mellan 7 och 8 miljarder.

I denna kris som är oändligt mycket allvarligare, med en bnp-nedgång på 5,5 procent, har kommunernas ekonomi kunnat hållas stabil. Det finns nu äntligen tecken på spirande förbättringar i det ekonomiska läget. Läget är osäkert men prognoserna för kommunernas ekonomi har kunnat revideras uppåt. Situationen måste följas noga, och det går inte att ta någonting för givet.

Inriktningen av regeringens politik och de åtgärder regeringen föreslår har varit att dämpa fallet i sysselsättningen. Tillskotten till kommunerna gör att kommunerna kan behålla personal trots risk för lägre inkomstskatter.

Jobbpolitiken är det absolut viktigaste för kommunernas ekonomi. Kommunerna är helt beroende av att fler får arbete och att fler får arbete utanför den kommunala sektorn. Stödinsatserna ska därför vara temporära tills konjunkturen vänder.

Regeringen satsar på utökad utbildning, bland annat yrkesvux, inom den kommunala yrkesutbildningen. Stora kullar lämnar nu gymnasieskolan. Situationen behöver överbryggas tills vi ser ljusningar på arbetsmarknaden.

Även om regeringspolitiken har betytt att sysselsättningen i stort sett har kunnat hållas uppe och inte sjunkit särskilt mycket har efterfrågan på arbetskraft gått ned. Försiktiga arbetsgivare vill inte anställa. Det innebär att lågkonjunkturen slår just mot de stora kullarna ungdomar och andra grupper som är på väg in eller har ett svagt fäste på arbetsmarknaden.

Om två år kan emellertid situationen se helt annorlunda ut när antalet pensionerade som lämnar arbetslivet kommer att klart överstiga dem som kommer ut i arbetslivet.

Detta är en ny uppgift för kommunerna. De får 2 miljarder kronor för det. Det är inte ett ekonomiskt tillskott, utan det handlar om en utökad uppgift. Jag tycker att man måste göra den distinktionen. I många av oppositionsförslagen ser vi utökade utgifter och kostnader för kommunerna och knappast något bidrag.

Regeringens jobbskatteavdrag har gett rejäla tillskott för dem som arbetar inom vården till exempel. En sjuksköterska kommer att ha mer än en månadslön netto kvar när det fjärde jobbskatteavdraget införs nästa år. Oppositionspartiernas politik skulle innebära att skatten höjs rejält. Med Socialdemokraternas förslag skulle sjuksköterskan kanske få en skatterestitut med 200 kronor i månaden för sin fackliga avgift. Samtidigt dras det fjärde och nästan hela det tredje jobbskatteavdraget in. Det betyder en halv månadslön extra skatt per år.

Det är inte bara de ekonomiska villkoren som har blivit bättre i kommunerna utan också arbetsorganisationen, enligt många undersökningar. Det blir fler heltidsanställda och fler som kan välja den arbetstid som passar dem bäst. De som arbetar i kommunerna har blivit friskare. Sjukfrånvaron har gått ned rejält.

Det verkligen glädjande är att så många har kunnat rehabiliteras och återgå till arbete och få en höjd livskvalitet.

Det betyder naturligtvis också sänkta kostnader för kommunerna. I år och nästa år får kommunerna tillbaka 5 miljarder kronor från försäkringsbolaget Afa på grund av den lägre sjukfrånvaron. Det är en enormt stor summa pengar. Det är alltså enbart tilläggssjukförsäkringen.

Landstingen och sjukvården spelar en huvudroll i den reformerade sjukförsäkringen med förstärkt rehabiliteringskedja. De är en nyckelfaktor bakom framgången när tiotusentals människor har fått stöd och möjlighet att komma tillbaka i arbetslivet. I dessa dagar har en ny överenskommelse gjorts som ytterligare ska förbättra och kvalitetssäkra sjukskrivningsprocessen.

Mycket av arbetet i kommunerna är vardagsgnet med utvecklingsarbete och effektiviseringar som pågår varje dag.

Jag vill ta upp några små glädjeämnen. Det handlar om jämförelser som görs mellan kommuner baserat på ett projekt som sattes i gång av

alliansregeringen. Sveriges Kommuner och Landsting har gjort en jämförelse som visar att sjukvården sammantaget har förbättrat sina resultat.

Det visar naturligtvis också att det finns stora skillnader mellan och inom landstingen. Så det finns mycket att göra. Men framför allt finns det en bas för att förbättra sättet att arbeta.

Man kan också se på de projekt och de förändringar som har gjorts. Ett exempel är Vårdval Stockholm i detta landsting. En annan sak som förbättrar verksamheterna och ser till att vi får utvecklade och förbättrade tjänster är naturligtvis regeringens strävan att nå ökad mångfald – fler utförare av välfärdstjänsterna. Detta är en avgörande faktor för att förbättra både kvalitet och effektivitet. Men den största kvaliteten består i att vi alla får en allt större möjlighet att välja och finna de lösningar i fråga om våra behov som passar oss bäst.

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslaget i finansutskottets betänkande.

(Applåder)

Anf. 90 JÖRGEN HELLMAN (s) replik:

Fru talman! När propositionen om ensamkommande flyktingbarn antogs sades det att barn skulle få flytta till andra kommuner inom två–tre dagar men maximalt inom fem dagar. Detta fungerade 2006. Nu ser läget helt annorlunda ut. Fyra kommuner med Malmö i spetsen har tagit emot 600 barn som inte kan flytta till andra kommuner. Det är ett gigantiskt misslyckande för staten.

SKL har räknat ut att underfinansieringen till kommunerna är 25 000–250 000 kronor per barn beroende på deras behov. Det slår endast mot dessa fyra kommuner. Det är naturligtvis ohyggligt synd om barnen. Regeringen duckar för dessa fyra kommuners problem.

Min fråga är: Vilka åtgärder tänker den moderatledda regeringen vidta för att engagera alla Sveriges kommuner i flyktingmottagandet, och hur kan den moderatledda regeringen hjälpa dessa fyra kommuner?

Anf. 91 ANNA LILLIEHÖÖK (m) replik:

Fru talman! I detta avsnitt ingår inte denna post. Men jag vill ändå säga att det i årets budget finns en rejäl peng avsatt för att förbättra situationen för de ensamkommande barnen.

Sedan finns det många kommuner som måste engageras i detta arbete. Jag vet att vår migrationsminister och departementet arbetar hårt för att få till stånd överenskommelser med alla de kommuner som mycket riktigt inte tar sitt ansvar i denna fråga.

Anf. 92 JÖRGEN HELLMAN (s) replik:

Fru talman! Anna Lilliehöök gav i sitt anförande en ljus bild av hur det ser ut i kommunerna. Jag ser inte denna ljusa bild där förändringar i a-kassan får effekt på socialbidragen och när förändringar i socialförsäkringssystemet kommer att få stora effekter på det ekonomiska stödet, vilket innebär att välfärdsverksamheten i kommunerna kommer att påverkas.

En helt annan fråga i betänkandet som vi har resonerat om och där Sveriges Kommuner och Landsting har uppvaktat oss gäller ett flexibelt balanskrav för att underlätta många kommuners och landstings planering.

Det nuvarande systemet låser enligt SKL in de pengar som skulle behövas i verksamheten.

Till exempel Västra Götalandsregionen har under många år skapat ett stort överskott som nu används i lågkonjunkturen. Detta synsätt strider mot balanskravet.

Kommunernas revisorer gör ansvarsprövningar utifrån balanskravet. Det finns ledamöter från Moderaterna som har motionerat i denna fråga.

Min fråga är: När kommer regeringen med sin översyn, och blir det en parlamentarisk utredning?

Vi fick information om detta för sex, sju eller åtta månader sedan, och vi har inte uppfattat att det har hänt någonting i fråga om detta.

Anf. 93 ANNA LILLIEHÖÖK (m) replik:

Fru talman! Som det aviseras i budgeten pågår ett arbete med att utforma uppdraget till den utredning som ska se över den kommunala ekonomin och hur det ska kunna fungera över konjunkturcykeln. Det är det som har aktualiserat denna fråga. Det finns lite olika modeller.

När det gäller balanskravet har man nu sett att det är få av de kommuner som faktiskt har ett överskott som har använt det för att täcka upp underskott under kommande år. Balanskravet är ändå en klok mekanism som ser till att de kommuner som har lite större problem och svagare ekonomi faktiskt arbetar med dem och ser till att det inte skapas stora och ackumulerade underskott.

Jag tror att man också måste fundera lite grann på en annan sak. Det har talats om fonder och annat. Det innebär alltid en viss risk när vi säger att vi täcker upp underskotten. Då kanske vi också ökar risken för underskott.

Vi har en mycket klok kommensektor som har klarat denna kris bra. Med de pengar som regeringen har tillskjutit ser vi att vi sammanlagt har en kommunal ekonomi i balans.

Anf. 94 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Den borgerliga regeringen har inte räknat upp de generella statsbidragen till kommunerna med en krona för 2009. Däremot har man valt att sänka skatter fram till 2009 med ungefär 90 miljarder kronor. Detta har man gjort samtidigt som det har försvunnit 35 000 jobb i den offentliga sektorn, varav 16 000 vikariat har försvunnit.

De extra tillskott som Anna Lilliehöök nu står och skryter om täcker inte ens upp de neddragningar som har genomförts under detta år.

Dessutom vet vi att två tredjedelar av det senaste som ni tillsköt i budgeten äts upp av ökade kostnader för socialbidrag. Det är kostnader som ökar på grund av att hälften av de arbetslösa inte längre är med i a-kassan för att ni har höjt avgifterna så kraftigt. Kostnaderna har ökat på grund av att ni har försämrat sjukförsäkringen och att människor nu slängs ut därifrån eller tvingas gå på aktivitetsstöd som motsvarar 4 000 kronor i månaden.

Samtidigt vet vi att barngruppernas storlek i förskolan har ökat under er tid. Vi ser stora behov inom välfärdsområdena. Fritidshemmens grupper är fortfarande dubbelt så stora som när min dotter gick där. Vi vet att lärartätheten är för låg. Den är lägre i dag än den var före förra krisen. Det finns därför enormt mycket att förbättra i välfärden, förbättringar

som skulle få stor betydelse för många människors vardag, liv och utveckling. Men Anna Lilliehöök väljer i stället att sänka skatter, dessutom mest för dem som redan har mest. Sjuka, arbetslösa, pensionärer och de som är i behov av välfärden får betala.

Varför, Anna Lilliehöök, är sänkta skatter för dem som redan har mest viktigare än mindre barngrupper i förskolan eller en bättre äldreomsorg med bättre kvalitet?

Anf. 95 ANNA LILLIEHÖÖK (m) replik:

Fru talman! Det absolut viktigaste för den kommunala ekonomin i framtiden är att vi skapar mekanismer för att arbetsmarknaden ska komma igen så snabbt som möjligt efter att den kris som vi har sett har klingat ut. Då är jobbskatteavdraget absolut en central del för att vi ska se till att vi får snabba anpassningar. Det är tufft på arbetsmarknaden, och den kommer att förändras. Därför är det denna jobbpolitik som är så viktig.

Ulla Andersson talade om socialbidragen. Precis samma spirande ljusningar som vi har hört om i dag när det gäller arbetslösheten ser vi när det gäller socialbidragen. Jag tror att det vänder någon gång i maj.

Försörjningsstöd är det rätta ordet för detta, och det är till just för tuffa tider för att man ska kunna ge detta yttersta stöd när människor hamnar i en situation som de inte kan klara av.

Det är inte de som har a-kassa som får försörjningsstöd. De kommer till Arbetsförmedlingen för det mesta.

I Stockholm kan man konstatera vilka det är som har fått och haft behov av ökat bistånd. Det är tyvärr de som är invandrare. Den ekonomiska krisen slår hårt mot integrationen. Det tycker jag är utomordentligt sorgligt.

Den andra kategorin är de stora ungdomskullarna som har svårt att hitta nya arbeten. De har inte heller någon a-kassa.

Anf. 96 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Jag ska försöka förtydliga för Anna Lilliehöök hur det kan se ut i de kommunala välfärdsverksamheterna under den här krisen. I Sandviken ska man nu ha barngrupper på 23–25 barn i förskolan för dem som är tre till fem år. Det är för att de mindre barnen ska kunna ha mindre barngrupper. Man låter alltså barn mellan tre och fem år stå för krisen i stället för att regeringen tar sitt ansvar och tillskjuter extrapengar.

I Gävle ligger folk i korridorerna på sjukhuset. Man kan inte ta in vikarier om man säger upp folk i sjukvården.

Jag ser hur personalen i min mammas hemtjänst stressar och jobbar på och försöker hinna så gott det går. Den gör ett enormt arbete men får inte den tid som behövs för att utföra det som skulle behöva göras.

Runt om kan vi se hur nedskärningar pågår. Här i Stockholm till exempel sparar man på hemlösa, prostitutionsverksamheten, Maria Beroendecentrum, ledsagarservice och så vidare. Jag kan fortsätta lång tid och beskriva hur det ser ut, Anna Lilliehöök.

Det här är allvarligt. Samtidigt ökar kostnaderna för socialbidrag och försörjningsstöd på grund av att ni så kraftigt har försämrat a-kassan. Hälften av dem som är arbetslösa har inte längre a-kassa och är därför

hänvisade till socialbidrag eller försörjningsstöd i stället för a-kasse-
ersättning.

Prot. 2009/10:52
17 december

Hur många av dem som är sjuka kommer att behöva söka socialbidrag nu efter era förändringar? Det är er politik som får de här konsekvenserna. Ni har konsekvent prioriterat skattesänkningar i stället för att satsa på välfärden. Det visar vad man anser är viktigt.

Ni kunde ha räddat jobben i välfärden i stället för att införa ett jobb-skatteavdrag. Ni kunde låta undersköterskorna, lärarna, förskollärarna och barnskötarna behålla sina jobb eller kanske få några fler arbetskamrater – det behövs – i stället för att sänka skatter för dem som redan har det ganska gott ställt.

De 10 procent rikaste har fått 60 procent av inkomstförstärkningarna. 10 procent har fått 60 procent.

(Applåder)

Anf. 97 ANNA LILLIEHÖÖK (m) replik:

Fru talman! Det ljusnar. Det spirar ett litet grönt skott där ute trots snöovädret. I den senaste prognosen har man höjt prognosen för intäkterna i kommunerna för 2011 och 2012 med 9 och 11 miljarder. Jag ser med tillförsikt fram emot att kommunernas verksamhet fortsätter att utvecklas och förbättras.

När det gäller barnomsorgen har det jämfört med 2006 tillförts rejält med pengar. Det som kostade 40 miljarder 2006 får i dag 48 miljarder.

Jag vill också kommentera lärartätheten. Den har ökat. Antalet lärare har minskat, men antalet elever har minskat betydligt mer. Lärartätheten har ökat och verksamheten förbättrats.

Anf. 98 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Fru talman! Kommuner och landsting har omkring 1,1 miljon anställda. Det är en stor och viktig arbetsgivare vi talar om. Det är också en arbetsgivare som står för mycket av den trygghet vi efterfrågar i vardagen.

Därför har alliansregeringen i den svåraste kris vi har haft i mannaninne skjutit till resurser på ett sätt som aldrig tidigare har gjorts. Det handlar om 38 miljarder kronor under den här mandatperioden. Det tillskottet kommer dessutom efter ett antal goda år för kommunerna.

Finanskrisen är inte det enda problemet inför framtiden. Det kommer nya problem. Det är dags att föra en dialog kring det offentliga uppdraget i framtiden. Oavsett styre i landet kommer utmaningar att kräva den debatten.

Exempel på frågor som kräver svar är: Hur ska vi klara den ökade andelen äldre i samhället? Hur ska vi klara personalförsörjningen när andelen i yrkesverksam ålder minskar? Och hur ska vi kunna stimulera allt fler att jobba mer och kanske efter uppnådd pensionsålder? De frågorna kommer att kräva sina svar.

En fortsättning på nuvarande förhållanden utan nytänkande kommer att kräva stora skattehöjningar, vilket knappast gagnar välfärden i den globala marknad som vi befinner oss i och som blir alltmer framträdande i framtiden. SKL har belyst den framtidsvisionen på ett mycket målade och tydligt sätt.

Jag är övertygad om att vi alla har målet om en fortsatt och gärna utvecklad välfärd. Men för att klara det krävs det nytänkande. Jag är övertygad om att kommande val kommer att handla mycket om just det.

Fru talman! Vi har 44 000 förtroendevalda i landets kommuner och landsting. Huvuddelen är fritidspolitiker. Ca 1 300 är heltidspolitiker. De har ett stort och viktigt ansvar. Vi bör lita på deras förmåga att själva kunna sköta sitt mandat och ta sitt ansvar. Statens inblandning i kommunens verksamhet ska inte ske på operativ nivå utan via generella stöd. Det gäller att värna det vi normalt kallar för det kommunala självstyret.

Fru talman! Debatten ute i landet sker alltför ofta utifrån synsättet att all förändring är av ondo. Här har vi som politiker en utmaning och en viktig uppgift. Inget är eller kommer att vara som det alltid har varit om vi ska kunna värna och utveckla välfärden.

När man följer debatten inom grundskolesektorn och konstaterar att antalet lärare minskat med 7 000 sätter man givetvis i gång en negativ debatt. Antalet elever har samtidigt minskat med 140 000, och antalet skolor har minskat med 354. Att minskningen borde få ett genomslag i antalet lärare de senaste fem åren är ganska naturligt. Det har inneburit att lärartätheten totalt sett har ökat med 5 procent i skolorna.

Den typen av följsamhet i förhållande till verkligheten måste kunna ske på område efter område om vi ska klara framtidens krav. Jag vet och många med mig att det här inte är enkelt. Men vem har sagt att det ska vara enkelt? Det måste ändå ske om vi som politiker tar vårt fulla ansvar. Det är viktigt att framhålla att förändringsarbetet ska ske utifrån synsättet att kvalitet och tillgänglighet säkerställs.

Fru talman! Närmare 73 miljarder kronor tillförs anslaget för kommunalekonomisk utjämning. Det lägger grunden för goda och likvärdiga förutsättningar i alla kommuner.

Det är givet att det är skillnad att bedriva kommunal verksamhet i Årjängs kommun, där inkomsten per invånare är 126 000 kronor, mot i Danderyd, där den är 360 000 kronor, alltså 139 procent högre än i Årjäng. Samtidigt gäller samma grundkrav för båda kommunerna.

Med det exemplet vill jag betona vikten av att ha ett utjämningssystem där gynnade kommuner bidrar till att hjälpa dem som är mer utsatta. Det tillsammans med statens insatser måste garantera människor rätten att kunna leva kvar i sin hembygd oavsett var de bor.

Fru talman! För någon vecka sedan beslutade riksdagen om en utvidgning av systemet med kommunal fastighetsavgift. Det innebär att tomter som har ett hus av ringa värde och tomter med hus på ofri grund, alltså arrendetomter, ska inräknas i avgiftssystemet. Det kommer nu att innebära att den kommunala skattebasen stärks ytterligare.

Fru talman! Kommuner och landsting är en nyckelgrupp i samhället som arbetsgivare. I och med att de står för mycket av den grundläggande trygghet som medborgarna efterfrågar är det viktigt att ständigt ha en pågående dialog mellan de olika demokratiska beslutsnivåerna. Det är gemensamt som vi på bästa sätt kan lösa problemen.

Oavsett regering är det inga orakel som sitter i Rosenbad. Det har 35 års erfarenhet från politiskt arbete visat mig. Det gäller alltså att vara ödmjuk, lyssna och i brett samförstånd finna lösningar som gagnar alla, oavsett om vi har en finanskris eller ej. Vi har våra egna ansvarsområden oavsett om vi sitter i kommunen, i landstinget eller här i riksdagen, men det gäller samtidigt att vi alla gör klart för oss att vi måste stötta varandra.

Personligen har jag en daglig kontakt med såväl kommun- som landstingspolitiker, och jag konstaterar i de kontakterna att alla är överens om att nyckelfrågan för att lösa problemen i dagens samhälle är jobben. Vi vet att utan jobb får vi ingen lön, utan lön får vi ingen skatt och utan skatt får vi ingen välfärd, eller åtminstone en sämre välfärd. Jobben är alltså nyckeln till fortsatt välfärdsutbyggnad.

Då är vi återigen tillbaka till alliansregeringens politik, där vi kan konstatera att trots den djupaste krisen i mannaminne klarar Sverige sig relativt bra i relation till vår omvärld. Jobbskatteavdragen är en bidragande faktor för detta.

I och med att jobben är nyckeln till kommunernas problem – enligt kommunpolitikerna, enligt landstingspolitikerna och enligt SKL – är det intressant att läsa Riksrevisionens rapport om jobbskatteavdragen som presenterades i går och som finansutskottet ska hantera i dag på eftermiddagen.

Riksrevisionen skriver:

Riksrevisionens beräkningar av jobbskatteavdragets förväntade effekter på arbetsutbudet ligger i linje med regeringens beräkningar.

Jobbskattereformen har förutsättningar att på lång sikt öka arbetsutbudet.

Reformen har också potential att öka arbetsutbudet för grupper med svag ställning på arbetsmarknaden.

Man talar vidare om att transparensen i systemet har ökat och att kvaliteten har ökat. Utfallet är så bra att Riksrevisionen uttalar: Regeringen bör ge Skatteverket ett särskilt uppdrag att informera allmänheten om jobbskatteavdragets effekter.

Herr talman! Skulle det här ha varit en kommentar från en jury i *Idol* eller dansbandstävlingen skulle jublen ha ekat. Jobbskatteavdraget, som oppositionen ständigt klankar på, framstår alltså som en succé i den fristående revision som vi har här i riksdagen.

Jag konstaterar att vi nu är på väg att leverera det som kommun- och landstingspolitikerna så högt önskar, nämligen en stabil ekonomisk utveckling som lägger grunden för välfärd även i framtiden.

Herr talman! Mot den bakgrunden yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Samtidigt tillönskar jag presidiet, personalen i finansutskottet och de förtroendevalda en god jul och ett gott nytt år.

Anf. 99 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Herr talman! Om jag ska börja med jobbskatteavdraget konstaterar Riksrevisionen att arbetskraftsutbudet på sikt kommer att öka. Man konstaterar inte att det skapar jobb. Dessutom konstaterar man att en tredjedel inte ens känner till jobbskatteavdraget. Det är också värt att uppmärksamma.

Jag tycker också att det är intressant att Jörgen Johansson så febrilt försvarar att pensionärer, sjuka och arbetslösa ska betala högre skatt än de som har jobb. Dessutom är pension uppskjuten lön. Jag ska inte säga vad jag tänker, men jag tycker i alla fall att det är ett väldigt orättvist och orättfärdigt skattesystem som Centerpartiet har varit med om att införa, där man anser att sjuka, arbetslösa och pensionärer inte är lika mycket värda i skattesystemet som övriga.

Egentligen begärde jag ordet när Jörgen Johansson konstaterade att det är naturligt att lärartätheten minskar när antalet elever minskar. Varför är det naturligt? Varför kan inte lärartätheten öka när vi konstant debatterar att elever behöver få bättre kunskaper och få ta del av en bättre undervisning? Vi vet dessutom att utvärderingar som Skolverket gör visar att när lärartätheten ökar får eleverna bättre resultat. Varför är det naturligt att lärartätheten ska minska när antalet elever minskar? Varför kan det inte vara naturligt att förvänta sig bättre resultat och bättre kvalitet? Är inte lärarjobb lika viktiga som andra jobb i Centerpartiets arbetslinje?

Anf. 100 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! Lärarjobben främst i grundskolan är oerhört viktiga. Som gammal kommun- och landstingspolitiker vet jag att ingen sektor går fri när man diskuterar hur man ska spara pengar. Samtidigt konstaterar vi nu, med de siffror vi har för det gångna året, att lärartätheten har ökat med 5 procent trots att antalet lärare har minskat med 7 000. Lärartätheten har alltså ökat.

Vad gäller jobbskatteavdraget var det inte en tredjedel som inte visste, utan det är en av fem som känner till jobbskatteavdraget, enligt den sifferredovisning som ges i skrivelsen från Riksrevisionen. Det är förödande. Jag är helt övertygad om att om man får den information som man så väl behöver utanför detta hus kommer synen på jobbskatteavdraget att bli enormt positiv.

Vad gäller pensionärerna och uppskjuten lön vill jag börja med att konstatera att pension inte är uppskjuten lön. Tjänstepensionen är det men inte den grundläggande pensionen. Om det vore uppskjuten lön skulle det vara en kvinnofälla, och jag förmodar att Ulla Andersson inte ville att det skulle tona fram. Kvinnorna jobbar mer deltid, jobbar kortare tid och lever längre. Skulle det vara en uppskjuten lön skulle den knytas till varje individ, och när man slutar sitt liv skulle de intjänade pengarna gå till de efterlevande.

Det systemet har vi inte i Sverige. Därför kan vi inte heller säga att det är uppskjuten lön. Dessutom är de partier som står för pensionsuppbyggnaden överens om att vi inte ska tolka det så. Pension är inte uppskjuten lön.

Sedan är det så att pensionärerna har betydligt lägre skatt i dag än vad de har haft någon gång under tidigare regeringar.

Anf. 101 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Herr talman! Jag konstaterar i alla fall att Jörgen Johansson tycker att det är enormt positivt att pensionärer, sjuka och arbetslösa ska straffbeskattas. Det är en märklig syn, Jörgen Johansson, som jag inte hade förväntat mig skulle komma från Centerpartiet.

Dessutom är det faktiskt så att kvinnor har lägre pensioner än män, eftersom vi tjänar mindre. Pensioner är uppskjuten lön.

Varför ska människor som har oturen att bli sjuka, ha oturen att mista sitt jobb, till exempel när man lägger ned Ericssonfabriken i Gävle, eller min mamma, som har slitit i hela sitt liv, på ålderns höst betala högre skatt enbart för att de är pensionärer? Varför ska den människosynen råda i svensk skattepolitik?

Jag konstaterar också att du säger att lärartätheten har ökat. Ja, visst är det så. Men är det tillräckligt? Om jag tittar på den statistik jag har framför mig från Skolverket kan jag se att trots denna ökning i lärartäthet ligger vi långt under de nivåer som vi hade i början av 90-talet. Ändå har vi en ständig debatt om att det är alldeles för många elever som går ut skolan utan tillräckliga kunskaper. Det är ett stort problem, ett samhällsproblem och ett problem för den enskilde eleven. Varför kan ni då inte höja lärartätheten?

Vi måste ju inte springa omkring och spara pengar kontinuerligt. Man kan till exempel välja att i stället för att göra skattesänkningar lägga pengarna på skolan. Det är ett val som går att göra, Jörgen Johansson. Man kan satsa på utbildning, mindre klasstorlekar och högre lärartäthet i stället för att sänka skatterna med 100 miljarder. För en bråkdel av de 100 miljarderna hade ni kunnat få mycket bättre kvalitet i skolan, eller hur? Det är val man kan göra. Barnens lärande kanske är viktigare än skattesänkningar för personer i de övre inkomstklasserna. Det är ett ganska enkelt val. Förmögenhetsskatten motsvarar 16 000 lärare.

Anf. 102 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! Jag håller med om att skolan är ett prioriterat område. Det är den sektor man ske se till får det största stödet.

Det gäller att som kommun- och landstingspolitiker göra prioriteringar. De senaste 20–25 åren har livet för kommun- och landstingspolitikerna bestått av ständiga prioriteringar. Det viktigaste för dem är emellertid att det finns jobb, jobb som ger skatt och skatt som ger intäkter för att bedriva välfärd. Arbetslinjen är oerhört viktig, och därför är jobbskatteavdragen en blåslampa för att få in så mycket skattemedel som möjligt till kommunerna och landstingen.

Vad gäller pensionärerna säger Ulla Andersson att de straffbeskattas. Så är det inte. Om man använder den vokabulären nu så var det fråga om konfiskation på den tiden när Ulla Anderssons parti stöttade Socialdemokraterna, eftersom skatten då var betydligt mycket högre. Skatten har de facto sänkts för pensionärerna.

Anledningen till att pensionärerna inte har samma skatt som de som jobbar är att vi vill stimulera arbetslinjen, stimulera kommunerna, och därmed också stimulera utvecklingen av pensionerna för alla pensionärer. Den pensionär som lägger ned extra timmar på ett arbete har dessutom en extra stor favör vad gäller jobbskatteavdrag – allt för att stimulera till fler arbetade timmar.

Säg inte att pensionärerna straffbeskattas, för så är inte fallet. De har betydligt lägre skatt i dag än de hade under den socialdemokratiska regeringens tid.

Anf. 103 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Egentligen borde man ha stått i första kammaren, som Tage Erlander när han hade viktiga saker att berätta. Det är kanske där vi borde vara nu.

Vi behandlar frågan om allmänna bidrag till kommunerna. Hur mycket handlar det om? Jo, det handlar om ungefär 75 miljarder. Den ärade publiken på åhörarläktaren kan kanske föreställa sig hur mycket

pengar 75 ½ miljarder kronor är. Intresset är ganska ringa, enligt min uppfattning.

Låt mig läsa upp ett citat: ”Enligt SKL:s bedömningar kommer kommuner och landsting att gå med 1 miljard i underskott 2009. Regeringens tillskott på 17 miljarder nästa år” – det gäller alltså 2010, som vi nu behandlar – ”bidrar till att sektorn som helhet redovisar ett överskott på drygt 3 miljarder 2010.” Det är SKL:s chefsekonom Mats Kinnwall som gör den beräkningen den 23 oktober. Det är lite intressant att veta vad man kan förvänta sig.

Samtidigt måste man komma ihåg, herr talman, att de 290 kommunerna ser kolossalt olika ut. Man kan till exempel vara mycket oroad över situationen på en ort som Gävle, där 925 personer friställs på Ericsson. I Lund friställs 450, i Avesta har Outokumpu nyligen friställt, och alla Volvos och Saabs underleverantörer drabbas. Det är mycket bekymmersamt. Det allra viktigaste är därför att vi får fart på näringslivet på alla dessa orter, och överallt annars, så att vi får ett stabilt skatteunderlag. Det är bara näringslivet som kan bidra till det.

Alla borde vara glada över att arbetslösheten nu är något på väg nedåt. Det är mycket glädjande. Där tror jag att vi kan glädjas över parti-gränserna, även om minskningen är liten. Arbetslösheten är fortfarande alldeles för hög. Många är arbetslösa, men det går ändå i rätt riktning med tanke på den svåra situationen.

När man kommer in på arbetslösheten, herr talman, måste man fundera på hur den fördelar sig. Jag har därför tagit reda på antalet varsel enligt Arbetsförmedlingen. Man kan konstatera att under oktober och november 2009, de två senaste månaderna som det finns statistik för, har ungefär 10 500 personer varslats i detta land. Hur många av dessa varsel har skett i landstingen? Det antalet är noll. Noll landstingsanställda har varslats. I kommunal verksamhet har ungefär 600 varslats. Dessutom har några varslats inom den statliga verksamheten.

Ungefär 92 procent av varslen de senaste månaderna har gällt den privata industrin, tillverkningsindustrin, tjänsteföretagen och verkstadsindustrin. Några varsel har även skett inom den finansiella verksamheten, inom fastighets- och företagstjänster. Det bekymmersamma i denna situation är hur vi ska få stopp på den fortsatta nedgången i den privata sektorn – i tillverknings- och tjänstesektorn. Om vi inte klarar det kommer vi inte att kunna ha alla de välfärdsarbetare som vi alla naturligtvis vill ha.

Det finns några kommuner som avviker. Jag ska inte ta upp för många men vill för protokollets skull nämna att det finns två eller tre kommuner som sänker skatten. Det kan vara intressant att veta vilken kommun i landet som sänker skatten mest nästa år. Det är nämligen det socialdemokratiskt styrda Sigtuna. Jag medger att sänkningen är marginal; de sänker med 10 eller 12 öre. Att de kan sänka skatten beror naturligtvis på att det i huvudsak är en välskött kommun. Om det är något som vi som är eller har varit kommunalmän – jag har varit kommunalman – strävar efter så är det att försöka styra våra kommuner så väl det någonsin går. Och för att kunna klara det på lång sikt tvingas man ibland ta till en del åtgärder som man inte riktigt önskar.

Prot. 2009/10:52
17 december

*Allmänna bidrag
till kommuner*

Herr talman! Detta är, såvitt jag förstår, det näst sista anförandet i kammaren för i år. Jag tänkte avsluta med att läsa upp en liten dikt. För att illustrera vad den handlar om tar jag mig friheten att sätta på mig en tomteluva. Jag talar inte om vad dikten heter, men den är skriven av en tidigare ledamot av denna riksdag; han var ledamot av det tillfälliga utskottet 1871. Han var även ledamot av Svenska Akademien. Dikten består av elva verser. Jag ska läsa upp två.

Tomten smyger sig sist att se
husbondfolket det kära,
länge och väl han märkt, att de
hålla hans flit i ära;
barnens kammar han sen på tå
nalkas att se de söta små,
ingen må det förtycka:
det är hans största lycka.

Midvinternattens köld är hård,
stjärnorna gnistra och glimma.
Alla sova i enslig gård
gott intill morgontimma.
Månen sänker sin tysta ban,
snön lyser vit på fur och gran,
snön lyser vit på taken.
Endast tomten är vaken.

Jag önskar alla en trevlig helg!
(Applåder)

Anf. 104 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Herr talman! Jag får börja med att tacka Gunnar för uppläsningen av den vackra dikten samt för tomteluvan. Det uppskattar jag.

Jag vill passa på att instämma i det Gunnar Andrén sade om att det är viktigt att rädda jobben i den privata sektorn. Det är där de stora varslen kommit, och vi ska självfallet göra allt vad vi kan för att bistå en sådan utveckling.

Sedan tänkte jag ändå hålla mig till kommunerna. Under detta år avslutas 16 000 vikariat enligt Statistiska centralbyrån. Det är vad man brukar kalla tysta varsel, vilket innebär att man inte behöver lägga varsel utan jobben bara försvinner. 16 000 är trots allt ganska många. Totalt handlar det enligt Statistiska centralbyrån om 35 000. Då kan en del av det vara privatiserat.

Det är allvarligt att den kommunala sektorn tvingas fördjupa krisen genom att avsluta vikariat eller genom att inte tillsätta de tjänster som avslutas, till exempel på grund av pensionsavgångar. Därmed tvingar regeringen kommunerna att fördjupa krisen. Regeringen tvingar kommunerna att även öka utbetalningarna av socialbidragen, försörjningsstöden. Då tänker jag framför allt på de sjuka som vid årsskiftet kastas ut i tomma intet. Det är många som kommer att tvingas söka socialbidrag.

Folkpartiet har, mot sina tidigare principer, varit med om att kraftigt försämra sjukförsäkringens ersättningsnivåer. Man har nu infört tidsbegränsade regler som får sådana här effekter. Dessutom anser Folkpartiet

numera att personer som är sjuka ska betala högre skatt än personer som är friska. Det borde rimma ganska illa med den syn som tidigare har funnits i Folkpartiet. Jag vill därför fråga Gunnar Andrén: Vad har hänt i Folkpartiet? Varför ställer man upp på en sådan här politik?

Prot. 2009/10:52
17 december

*Allmänna bidrag
till kommuner*

Anf. 105 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Jag får väl börja med att hänvisa till Jörgen Johansson, som redde ut det här med både pensioner och sjukförsäkringar ganska ordentligt. Man måste jämföra med hur det var för fyra år sedan och den politik som då gällde. Då måste man ändå konstatera att alla i landet har fått sänkt skatt. Ni har motsatt er varje skattesänkning. Totalt sett kan vi vara överens om att skatterna har sänkts med ungefär 80–100 miljarder. Detta har också gått till pensionärer. Vi har också sett till att antalet förtidspensionerade som kan gå ut på arbetsmarknaden igen ökat dramatiskt. Det har gått från ungefär 4 000 förtidspensioneringar i månaden ned till ungefär 1 700. Jag tror att detta är en väldigt stor social vinning.

Det är alldeles riktigt som Ulla Andersson säger: En del människor hamnar i svårigheter vid systemskiften. Det är jag den förste att beklaga. Men jag menar som så att den katastrofsituation som nu målas upp inte kommer att inträffa, vilket inte betyder att det inte kommer att finnas minst ett eller två fall som varje dag kan dras upp i tidningarna och få stor uppmärksamhet i etermedierna. Det är en eller två för många, det erkänner jag gärna. Därför får vi se till att reglerna, som enligt mitt synsätt har tolkats felaktigt av Försäkringskassan, förtydligas.

Jag tycker för min del att den ordning som vi nu inför gör att vi förvandlar sjukförsäkringen från en försörjningsinrättning för väldigt många människor till just en sjukförsäkring. Det är inte så att man ska ha 64 procent eller 70 procent i lön. Man ska ha 100 procent i lön.

Anf. 106 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera att utanförskapet har ökat med 70 000 personer under denna mandatperiod enligt Moderaternas egna beräkningar. Jag tycker också att det är rätt osmakligt att skylla på Försäkringskassans personal för att de har hanterat regelverk som den här regeringen har utformat.

Jag vill dessutom konstatera att sjukförsäkringen inte ens är för de sjuka längre, Gunnar Andrén. Vi kunde i morse höra på radio om Mimmi, som hade haft en hjärntumör och inte kunde jobba men som inte heller fick sjukförsäkring på deltid. Det finns väldigt många exempel på hur människor nu far illa och får tillbringa julen med väldigt stor oro i magen. Man har inte en aning om vad detta ska innebära efter jul eller nyår.

För dem som kommer in i introduktionsprogrammet kan det till och med bli så att de får leva på 4 000 kronor i månaden. Hur blir man friskare av att leva på 4 000 kronor i månaden, Gunnar Andrén? För mig hör ekonomi ihop med hälsa. Jag vet hur det är att ha taskig ekonomi. Det är att gå och ha ont i magen ständigt. Att dessutom vara sjuk och behöva rehabilitering förbättrar inte det.

På vilket sätt blir människor friskare av att de får sämre ersättning eller ingen alls? Och varför ska en person som har oturen att vara sjuk eller födas med en funktionsnedsättning och därför inte kan jobba behöva

betala högre skatt än en person som är frisk? Varför, Gunnar Andrén? Så har det aldrig varit tidigare i Sverige. Men nu är Folkpartiet med och anser att sjuka människor ska betala högre skatt än friska. Det enda de har som gör att de avviker från så kallade friska människor är en sjukdom. Då ska de straffas. Folkpartiet borde skämmas! Jag finner inte ord för vad jag tycker om det. Jag beklagar verkligen djupt att det har gått så långt i Folkpartiet.
(Applåder)

Anf. 107 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Det är ett privilegium att kunna ställa frågor på det sätt man vill. Ulla Andersson väljer en väldigt intressant infallsvinkel, nämligen att ta upp dem som är sjuka, men inte dem som vi har kvar på arbetsmarknaden i fortsättningen. 2 300 människor ytterligare i månaden är nu kvar på arbetsmarknaden. De kommer så småningom inte att få 64 procent i lön, utan har möjlighet att få 100 procent i lön. Den regering som ni stödde såg till att det förtidspensionerades enormt många. Jag vill inte påstå att de var sjuka i första hand. De var ofta arbetsföra, men förtidspensionerades av arbetsmarknadsskäl. Jag tycker att man ska skämmas för att man gjorde på det sättet, Ulla Andersson. Det har vi rättat till nu. De här 2 300 personerna får inte längre 64 procent. De kommer att få mycket mer pengar när de kommer ut på arbetsmarknaden.

Det är svårt när man hamnar mellan olika system. Jag försvarar inte det över huvud taget. Men det är en nidbeskrivning att påstå att den här regeringen vill att sjuka ska ha det sämre. Så är det inte. Det har vi aldrig velat. Varför skulle vi vilja det? Ni säger att vi vill straffbeskatta pensionärer. Vi har sänkt skatten på pensionerna i stället. Det är det som har hänt.

Förklara nu i stället en annan sak, Ulla Andersson! Om ni hade fått föra er politik hade folk i det här landet haft 100 miljarder kronor mindre att röra sig med. Hur hade det gagnat sysselsättningen i Gävleborg, för att inte tala om Volvo? Hur hade det gagnat sysselsättningen att vanliga människor, som tunnelbanetågförare, haft 3 500 kronor mindre i månaden? Huragnar det dem?

Anf. 108 EMMA HENRIKSSON (kd):

Herr talman! I morgon kommer det att sjungas julsånger på väldigt många skolor. Barnen går till ett efterlängtat jullov. I dag är jag rädd att ganska många på grund av det väder vi har blir tvungna att uppsöka en akutmottagning för att få handen gipsad efter att ha ramlat omkull. Nästa vecka är det alldeles för många gamla som i brist på anhöriga får tillbringa sin julhelg i äldreomsorgen med den personal som dag och natt, varenda dag, varenda vecka, oavsett om det är vardag eller helgdag, ser till att de får den omsorg och den trygghet som de behöver.

Vi ska vara väldigt glada för att vi har all den här välfärden. Det är det som är välfärdens kärna. Det är det som det här betänkandet och den här delen av budgeten handlar om. Det är, som Gunnar Andrén sade tidigare, lite drygt 75 ½ miljard, knappt en tiondel av hela budgeten.

Men det är också viktigt att komma ihåg att de största intäkterna i kommuner och landsting inte kommer via statsskatten och statsbidragen, utan via skatteintäkterna. Det är därför det är så oerhört viktigt att vi ser

till att skatten fortsätter att komma in till kommunerna. Det är därför den här regeringen från det att krisen slog till har sett till att värna det som gör att ekonomin fortsätter att fungera. Vi har sett till att skydda bankerna, som var den sektor som drabbades i början och gjorde att vi fick en våg av lågkonjunktur över hela världen, inte för bankernas egen skull, utan för att bankerna är det som möjliggör att resten av ekonomin fungerar, att det finns pengar att låna ut till företag som behöver köpa in lastbilar eller bedriva annan verksamhet, så att vi får större skatteintäkter till kommunerna.

Vi beslutar om extra tillskott till kommunerna. Det har antytts av några av debattörerna i dag att det är för att det är valår nästa år. Men det är inte det som det handlar om. Vi tillskjuter extra medel, 5 miljarder, till kommunerna permanent därför att nivån i kommunerna behöver höjas.

Men vi tillskjuter också extra pengar nästa år, därför att det är kris. Det är kris i kommunernas plånböcker. De har mindre pengar att röra sig med nu därför att skatteintäkterna har sjunkit och för att en del utgifter ökar när det är kris, eftersom vi har system som ser till att människor har ett skyddsnet, någonting som fångar upp när det går riktigt illa.

För oss kristdemokrater är det väldigt viktigt att beslut fattas så nära människor som möjligt.

De ska inte fattas här i riksdagen i sådana frågor där vi inte riktigt har kontroll på var behoven är som störst. Därför är det viktigt när vi skjuter till pengar till kommunerna att det är pengar som kommunerna själva utifrån hur förutsättningarna ser ut i den enskilda kommunen har möjlighet att använda dem på bästa sätt som kommer invånarna i just den kommunen till del.

Det är därför väldigt tragiskt att nästan det enda som oppositionspartierna är överens om är sådant som är riktade bidrag där man styr och påstår sig veta bättre än kommunerna själva var pengarna behövs bäst. Det gäller när man vill ge det man kallar för skol-ROT för att bygga om skolor.

Det är klart att det kan behövas på sina håll att man renoverar skolor. Det kan vara jättebra läge att göra det. Men för att kunna använda pengarna kräver man att kommunerna själva har extra resurser och minst lika mycket att skjuta till själva.

Det är knappast det som kommunpolitiker runt om i alla landets kommuner vill satsa pengarna på när det är kris. Det är bättre med generella bidrag där man utifrån de egna förutsättningarna själv kan välja hur pengarna används.

Vi hörde tidigare att det i många kommuner har skett neddragningar i skolan. Det är sant. Det har blivit ungefär 7 000 lärare färre på fem år. Det hade varit dubbelt så mycket, 14 000 lärare, om man skulle ha minskat antalet anställda i förhållande till hur elevantalet har minskat. Det är 140 000 färre elever nu än vad det var för fem år sedan.

Tack vare att det är en omställning på gång har kommuner som sett att de behöver fler lärare per elev också kunnat få fler lärare per elev. Min fråga till Socialdemokraterna är: Menar ni att det inte ska spela någon roll hur många ungar det finns i skolan för antalet lärare man anställer? Eller är det så att man måste anpassa verksamheten utifrån vilka förutsättningar som finns?

Herr talman! Jag tänkte inte avsluta med någon dikt. Däremot vill jag tala om någonting som jag tycker är väldigt glädjande. Det är tyvärr så att vi som offentlighet och offentlig arbetsgivare inte har varit bäst i klassen. Vi är inte alltid en speciellt bra arbetsgivare.

I den offentliga sektorn har sjukfrånvaron varit mycket högre än i privat sektor. Dessutom har vi varit väldigt dåliga på att erbjuda heltidstjänster. Den trenden har vi lyckats vända.

Vi är inte framme vid målet än. Men vi har lyckats se till att sjukfrånvaron minskat drastiskt i offentlig verksamhet, och vi har sett till att fler erbjuds heltid som vill ha en heltidstjänst.

Det är jättebra för kommunernas ekonomi, och det är väldigt bra för jämställdheten. Men framför allt är det väldigt bra för alla dem som nu har bättre förutsättningar att få sin egen vardag att fungera.

Jag önskar alla en väldigt god jul!

(Applåder)

Anf. 109 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Herr talman! Jag kände att jag måste ta en till replik när Emma Henriksson står här och kritiserar att vi möjliggör för kommunerna att renovera skolor, det vill säga barnens arbetsmiljö.

Den regering som Emma Henriksson representerar tvingar kommunerna till medfinansiering i infrastruktur som är statligt ansvar. Det är nu 30 miljarder kronor som är medfinansiering från kommunerna. Det är 30 miljarder som staten skulle ha betalat, eftersom det är statens objekt.

Stefan Attefall sade i finansutskottet: Varför ska ni ha längre avskrivningstider när ni inte äger objektet i fråga? Varför anser Emma Henriksson att kommunerna i en finansiell kris ska finansiera infrastrukturinvesteringar som är statens ansvar?

Herr talman! Vi tycker dessutom att det är rätt tydligt att det är för att det är valår som regeringen tillskjuter extra pengar 2010. Visst lägger vi dit en sudd till 2011. Men det är mycket mindre pengar. Det är 5 miljarder mot valårets 17 miljarder.

Det är också intressant om man lägger till det perspektivet att 2011 är den ekonomiska krisen i kommunerna mycket större än 2010. Ändå tillskjuter ni mindre pengar året efter valåret. Det tycker jag är rätt tydligt. Dessutom saknas det enligt Sveriges Kommuner och Landsting 14 miljarder 2011 enbart för att möta demografins behov.

Man kan välja annorlunda. Vänsterpartiet föreslår till exempel för nästa år ett statsbidrag till kommunsektorn som motsvarar 20 000 fler anställda och 30 000 fler anställda för 2011. Vi prioriterar välfärden före sänkta skatter. Emma Henriksson har prioriterat sänkta skatter och då framför allt för dem med högre inkomster. Det är skillnaden. Då blir det nedskärningar i kommunerna, färre lärare, sämre äldreomsorg och färre anställda.

Anf. 110 EMMA HENRIKSSON (kd) replik:

Herr talman! Det är skillnad på de prioriteringar som vi gör och de prioriteringar som oppositionen gör. De prioriteringar vi gör är att sänka skatterna för att få en fungerande arbetsmarknad. Vi har inte haft en fungerande arbetsmarknad tidigare.

Vi har haft människor som trots arbetsförmåga inte har fått tillträde till arbetsmarknaden utan via passivitet blivit tvingade att inte göra någonting. Det har inneburit att dessa människor inte fått visa vad de själva kan bidra med och inte fått glädjen att ha en arbetsgemenskap.

Man har inte brytt sig om dem som blivit sjukskrivna eller fått sjuk- eller aktivitetsersättning. Unga människor till och med i 20-årsåldern har passiviserats och inte fått bidra.

Jag hörde ett skräckexempel häromdagen om en person som i över 20 år har varit sjukskriven av en offentlig arbetsgivare och inte blivit omhändertagen. Man har inte sett till vad hon som enskild person kan hjälpa till och bidra med i samhället.

Nu kan man tack vare de förändringar som vi har gjort i försäkringen se till att hon får en personlig handläggare. Det är någon som tittar på henne och ser vad hon har för resurser och vad hon kan bidra med.

Hon har från att inte vara med och kunna bidra med sin arbetskraft fått möjlighet att kunna gå till ett heltidsarbete. Det är det vi har bidragit till innebär.

Vi satsar 5 miljarder på att långsiktigt höja nivån för kommuner och landsting. Vi satsar sammanlagt 17 miljarder inte för att det är ett valår utan för att det är ett krisår.

(Applåder)

Anf. 111 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Herr talman! Ni har sänkt skatter för 100 miljarder, och sedan tycker ni att lärarna i skolan, förskollärarna och undersköterskorna kan sluta. Det är de prioriteringarna ni har gjort.

Ni hade kunnat välja att avstå från en del av skattesänkningarna och i stället satsa på välfärden och därmed också rädda en hel del jobb, jobb som nu har försvunnit. Det är 16 000 vikariat som avslutas under det här året, Emma Henriksson. Det är mycket allvarligt.

Dessutom säger ni att ni har prioriterat. Ni har prioriterat såtillvida att ni nu tvingar kommunerna att medfinansiera statliga investeringar i vägar.

Är det en vettig prioritering? Borde inte staten ta sitt ansvar och inte tvinga på kommunerna även det ansvaret precis som ni tvingar på kommunerna ökade kostnader för socialbidrag? Det är effekten av er politik.

Vi kan gå över till sjukförsäkringen. Jag kan hålla med om att det inte har varit bra. Men varför ska man göra det sämre? Varför ska sjuka människor tvingas leva på en lägre ersättning eller inte få någon ersättning alls från sjukförsäkringen?

Blir de friskare av det, Emma Henriksson? Jag tror inte det. Ekonomi har stor betydelse för hälsan och tillfrisknandet. Jag har väldigt svårt att förstå varför sjuka människor ska behöva söka sig till arbetsmarknaden.

Vore det inte bättre att de fick koncentrera sig på att bli friska och ha en trygg ekonomi under den tiden än att få leva med den oro det innebär att de nu inte längre har något skydd av sjukförsäkringen?

Vad är det som gör att en kristdemokrat kan tycka att det är helt rätt att en sjuk människa ställs utan ersättning och utan försäkringsskydd? Jag har väldigt svårt att förstå det.

Dessutom anser ni kristdemokrater att sjuka människor ska betala högre skatt för att de är sjuka. Vad är det för människosyn som har smugit sig in hos Kristdemokraterna?

Ska en cancersjuk människa betala högre skatt än en frisk människa? Min bror var cancersjuk. Varför skulle han betala högre skatt än jag? (Applåder)

Anf. 112 EMMA HENRIKSSON (kd) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är väldigt bra att Ulla Andersson tar upp frågan om de sjuka. Det är väldigt många som är väldigt oroliga.

Det har varit så tidigare att människor som har haft en cancerdiagnos har blivit utförsäkrade. När Försäkringskassan har tittat på vad som hänt nu har man kunnat konstatera att det inte är fler som blir hårt bedömda nu än vad det var tidigare.

Det är inte rätt nu. Det är därför vi har vidtagit åtgärder för att komma åt det som vi bedömer som hård bedömning från Försäkringskassan. Det gäller inte i första hand de enskilda tjänstemännen utan de riktlinjer som Försäkringskassan har tolkat utifrån den lagstiftning vi har.

Vi har kunnat se i många fall, även när det gäller gravida, att bedömningarna ibland är hårda. Det drabbar människor. Framför allt drabbar det de enskilda som får den hårda bedömningen, men det drabbar också alla andra som blir oroliga för vad deras egen försäkring gäller. Därför har vi vidtagit förändringar.

Det finns de som har en väldigt låg ersättning i sjukförsäkringen och som kommer att få det i arbetslöshetsförsäkringen. Vår ambition är inte att de ska ligga kvar på den nivån. Vår ambition är att människor som har en arbetsförmåga ska komma tillbaka till arbete och få en egen försörjning. Vår ambition är att alla som är sjuka ska få en sjukförsäkring som är trygg. Sjukförsäkringen ska vara till för de sjuka. Arbetslöshetsförsäkringen ska vara till för de arbetslösa.

Vi kommer att fortsätta följa frågan och se till att alla får den försäkring de har rätt till och att alla kan känna sig trygga. (Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 13 §.)

10 § Statsskuldräntor m.m.

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2009/10:FiU4
Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. (prop. 2009/10:1 delvis).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 13 §.)

11 § Avgiften till Europeiska unionen

Prot. 2009/10:52
17 december

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2009/10:FiU5
Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen (prop. 2009/10:1 delvis).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 13 §.)

12 § Riksrevisorernas årliga rapport

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2009/10:FiU9
Riksrevisorernas årliga rapport (redog. 2008/09:RRS26).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 13 §.)

13 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

TU8 Fordonsbesiktning

1. utskottet
2. res. (s, v)

Votering:

148 för utskottet

141 för res.

60 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 77 m, 26 c, 22 fp, 23 kd

För res.: 106 s, 20 v, 15 mp

Frånvarande: 24 s, 20 m, 3 c, 6 fp, 1 kd, 2 v, 4 mp

NU10 Förändrad ägarstruktur i Aktiebolaget Svensk Bilprovning m.m.

Punkt 1 (Statens ägande i Aktiebolaget Svensk Bilprovning)

1. utskottet

2. res. 1 (s, v, mp)

Votering:

149 för utskottet

143 för res. 1

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 77 m, 26 c, 23 fp, 23 kd
För res. 1: 108 s, 20 v, 15 mp
Frånvarande: 22 s, 20 m, 3 c, 5 fp, 1 kd, 2 v, 4 mp

Punkt 2 (Uppdraget för Aktiebolaget Svensk Bilprovning)

1. utskottet
2. res. 2 (s, v, mp)

Votering:

149 för utskottet

143 för res. 2

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 77 m, 26 c, 23 fp, 23 kd

För res. 2: 108 s, 20 v, 15 mp

Frånvarande: 22 s, 20 m, 3 c, 5 fp, 1 kd, 2 v, 4 mp

FiU2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Punkt 5 (Kredit till Lettland)

1. utskottet
2. res. 1 (v)

Votering:

271 för utskottet

21 för res. 1

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 107 s, 77 m, 26 c, 23 fp, 23 kd, 15 mp

För res. 1: 1 s, 20 v

Frånvarande: 22 s, 20 m, 3 c, 5 fp, 1 kd, 2 v, 4 mp

Billy Gustafsson (s) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha

röstat nej.

Punkt 12 (Riksgäldskontorets styrelse)

1. utskottet
2. res. 2 (s)

Votering:

164 för utskottet

108 för res. 2

20 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 77 m, 26 c, 23 fp, 23 kd, 15 mp

För res. 2: 108 s

Avstod: 20 v

Frånvarande: 22 s, 20 m, 3 c, 5 fp, 1 kd, 2 v, 4 mp

Punkt 13 (Jämställdhetsperspektiv)

1. utskottet

2. res. 3 (mp)

Votering:

253 för utskottet

16 för res. 3

20 avstod

60 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 s, 77 m, 26 c, 23 fp, 23 kd

För res. 3: 1 s, 15 mp

Avstod: 20 v

Frånvarande: 25 s, 20 m, 3 c, 5 fp, 1 kd, 2 v, 4 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU3 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU4 Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU5 Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU9 Riksrevisorernas årliga rapport

Kammaren biföll utskottets förslag.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 14.53 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 15.05 för att finansutskottet skulle beredas möjlighet att sammanträda.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 15.05.

14 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

EU-dokument

KOM(2009)647 Samråd om framtidsstrategin ”EU 2020”

Motioner
med anledning av prop. 2009/10:55 En politik för det civila samhället
2009/10:Kr5 av Leif Pagrotsky m.fl. (s, v, mp)

med anledning av prop. 2009/10:58 Säkerhetskopiors rättsliga status
2009/10:K9 av Marianne Berg m.fl. (v)
2009/10:K10 av Mikael Johansson (mp)

Finansutskottets betänkande
2009/10:FiU10 Statsbudget för 2010

15 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 17 december

2009/10:173 Åtgärder mot kringgående av lagen om anställnings- skydd

av *Luciano Astudillo* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2009/10:174 Indelningen av Sverige i anmälningssområden

av *Anne-Marie Pålsson* (m)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2009/10:175 Bilprovning i glesbygd

av *Peter Hultqvist* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabb-
protokoll tisdagen den 22 december.

16 § Anmälan om fråga för skriftligt svar

Anmäldes att följande fråga för skriftligt svar framställdes

den 17 december

2009/10:371 Hjälp till utsatta för våldtäktsförsök

av *Britta Rådström* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

Frågan redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 22 december.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdet början till och med 6 §
anf. 18 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med 8 § anf. 66 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med 9 § anf. 98 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 14.53 och
av talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 16 december	1
JuU1 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet	1
CU1 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	3
3 § Meddelande om partiledardebatt.....	5
4 § Meddelande om preliminär plan för kammarens sammanträden	5
5 § Hänvisning av ärenden till utskott	5
6 § Fordonsbesiktning	5
Trafikutskottets betänkande 2009/10:TU8	5
Anf. 1 INGEMAR VÄNERLÖV (kd)	5
Anf. 2 HANS STENBERG (s)	6
Anf. 3 PETER PEDERSEN (v).....	7
Anf. 4 KARIN SVENSSON SMITH (mp)	9
Anf. 5 STEN BERGHEDEN (m).....	10
Anf. 6 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	12
Anf. 7 STEN BERGHEDEN (m) replik.....	12
Anf. 8 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	13
Anf. 9 STEN BERGHEDEN (m) replik.....	13
Anf. 10 HANS STENBERG (s) replik.....	13
Anf. 11 STEN BERGHEDEN (m) replik	14
Anf. 12 HANS STENBERG (s) replik.....	14
Anf. 13 STEN BERGHEDEN (m) replik	14
Anf. 14 PETER PEDERSEN (v) replik	15
Anf. 15 STEN BERGHEDEN (m) replik	15
Anf. 16 PETER PEDERSEN (v) replik	16
Anf. 17 STEN BERGHEDEN (m) replik	16
Anf. 18 SVEN BERGSTRÖM (c)	17
Anf. 19 HANS STENBERG (s) replik.....	18
Anf. 20 SVEN BERGSTRÖM (c) replik.....	18
Anf. 21 HANS STENBERG (s) replik.....	19
Anf. 22 SVEN BERGSTRÖM (c) replik.....	19
Anf. 23 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	20
Anf. 24 SVEN BERGSTRÖM (c) replik	20
Anf. 25 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	21
Anf. 26 SVEN BERGSTRÖM (c) replik	22
Anf. 27 CHRISTER WINBÄCK (fp)	22
Anf. 28 HANS STENBERG (s) replik.....	24
Anf. 29 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik	24
Anf. 30 HANS STENBERG (s) replik.....	25
Anf. 31 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik	25
Anf. 32 PETER PEDERSEN (v) replik	26
Anf. 33 CHRISTER WINBÄCK (fp) replik	26
Anf. 34 PETER PEDERSEN (v) replik	27

Anf. 35	CHRISTER WINBÄCK (fp) replik	27	Prot. 2009/10:52
	(Beslut fattades under 13 §.)	28	17 december
7 §	Förändrad ägarstruktur i Aktiebolaget Svensk		
	Bilprovning, m.m.	28	
	Näringsutskottets betänkande 2009/10:NU10	28	
Anf. 36	KRISTER ÖRNFJÄDER (s)	28	
Anf. 37	KENT PERSSON (v)	29	
Anf. 38	PER BOLUND (mp)	30	
Anf. 39	KARIN PILSÄTER (fp)	32	
Anf. 40	KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik	34	
Anf. 41	KARIN PILSÄTER (fp) replik	34	
Anf. 42	KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik	34	
Anf. 43	KARIN PILSÄTER (fp) replik	35	
Anf. 44	KENT PERSSON (v) replik	36	
Anf. 45	KARIN PILSÄTER (fp) replik	36	
Anf. 46	KENT PERSSON (v) replik	37	
Anf. 47	KARIN PILSÄTER (fp) replik	37	
Anf. 48	PER BOLUND (mp) replik	38	
Anf. 49	KARIN PILSÄTER (fp) replik	38	
Anf. 50	PER BOLUND (mp) replik	39	
Anf. 51	KARIN PILSÄTER (fp) replik	39	
Anf. 52	HANS ROTHENBERG (m)	40	
Anf. 53	KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik	41	
Anf. 54	HANS ROTHENBERG (m) replik	41	
Anf. 55	KRISTER ÖRNFJÄDER (s) replik	42	
Anf. 56	HANS ROTHENBERG (m) replik	42	
Anf. 57	KENT PERSSON (v) replik	43	
Anf. 58	HANS ROTHENBERG (m) replik	43	
Anf. 59	KENT PERSSON (v) replik	44	
Anf. 60	HANS ROTHENBERG (m) replik	44	
Anf. 61	PER BOLUND (mp) replik	44	
Anf. 62	HANS ROTHENBERG (m) replik	45	
Anf. 63	PER BOLUND (mp) replik	46	
Anf. 64	HANS ROTHENBERG (m) replik	46	
	(Beslut fattades under 13 §.)	47	
8 §	Samhällsekonomi och finansförvaltning	47	
	Finansutskottets betänkande 2009/10:FiU2	47	
Anf. 65	LARS ELINDERSON (m)	47	
Anf. 66	SONIA KARLSSON (s)	48	
Anf. 67	ULLA ANDERSSON (v)	50	
Anf. 68	MATS PERTOFT (mp)	51	
Anf. 69	STEFAN ATTEFALL (kd)	52	
Anf. 70	SONIA KARLSSON (s) replik	56	
Anf. 71	STEFAN ATTEFALL (kd) replik	56	
Anf. 72	SONIA KARLSSON (s) replik	57	
Anf. 73	STEFAN ATTEFALL (kd) replik	57	
Anf. 74	ULLA ANDERSSON (v) replik	58	
Anf. 75	STEFAN ATTEFALL (kd) replik	58	

Anf. 76	ULLA ANDERSSON (v) replik	59
Anf. 77	STEFAN ATTEFALL (kd) replik	60
Anf. 78	GÖRAN PETTERSSON (m)	60
Anf. 79	ROGER TIEFENSEE (c)	61
Anf. 80	CARL B HAMILTON (fp)	63
Anf. 81	ULLA ANDERSSON (v) replik	64
Anf. 82	CARL B HAMILTON (fp) replik	65
Anf. 83	ULLA ANDERSSON (v) replik	65
Anf. 84	CARL B HAMILTON (fp) replik	66
	(Beslut fattades under 13 §.)	66
9 §	Allmänna bidrag till kommuner	67
	Finansutskottets betänkande 2009/10:FiU3	67
Anf. 85	ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (m)	67
Anf. 86	JÖRGEN HELLMAN (s)	67
Anf. 87	ULLA ANDERSSON (v)	68
Anf. 88	MATS PERTOFT (mp)	71
Anf. 89	ANNA LILLIEHÖÖK (m)	72
Anf. 90	JÖRGEN HELLMAN (s) replik	74
Anf. 91	ANNA LILLIEHÖÖK (m) replik	74
Anf. 92	JÖRGEN HELLMAN (s) replik	74
Anf. 93	ANNA LILLIEHÖÖK (m) replik	75
Anf. 94	ULLA ANDERSSON (v) replik	75
Anf. 95	ANNA LILLIEHÖÖK (m) replik	76
Anf. 96	ULLA ANDERSSON (v) replik	76
Anf. 97	ANNA LILLIEHÖÖK (m) replik	77
Anf. 98	JÖRGEN JOHANSSON (c)	77
Anf. 99	ULLA ANDERSSON (v) replik	79
Anf. 100	JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	80
Anf. 101	ULLA ANDERSSON (v) replik	80
Anf. 102	JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	81
Anf. 103	GUNNAR ANDRÉN (fp)	81
Anf. 104	ULLA ANDERSSON (v) replik	83
Anf. 105	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	84
Anf. 106	ULLA ANDERSSON (v) replik	84
Anf. 107	GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	85
Anf. 108	EMMA HENRIKSSON (kd)	85
Anf. 109	ULLA ANDERSSON (v) replik	87
Anf. 110	EMMA HENRIKSSON (kd) replik	87
Anf. 111	ULLA ANDERSSON (v) replik	88
Anf. 112	EMMA HENRIKSSON (kd) replik	89
	(Beslut fattades under 13 §.)	89
10 §	Statsskuldräntor m.m.	89
	Finansutskottets betänkande 2009/10:FiU4	89
	(Beslut fattades under 13 §.)	89
11 §	Avgiften till Europeiska unionen	90
	Finansutskottets betänkande 2009/10:FiU5	90
	(Beslut fattades under 13 §.)	90

12 § Riksrevisorernas årliga rapport	90	Prot. 2009/10:52
Finansutskottets betänkande 2009/10:FiU9.....	90	17 december
(Beslut fattades under 13 §.).....	90	<hr/>
13 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	90	
TU8 Fordonsbesiktning.....	90	
NU10 Förändrad ägarstruktur i Aktiebolaget Svensk Bilprovning m.m.	90	
FiU2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	91	
FiU3 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	92	
FiU4 Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.	92	
FiU5 Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen.....	92	
FiU9 Riksrevisorernas årliga rapport.....	92	
Ajournering.....	92	
Återupptagna förhandlingar	92	
14 § Bordläggning.....	92	
15 § Anmälan om interpellationer.....	93	
16 § Anmälan om fråga för skriftligt svar	93	
17 § Kammaren åtskildes kl. 15.05.....	94	

Prot. 2009/10:52
17 december

Tryck: Elanders, Vällingby 2010